

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

2/2015

**Tuomas Martikaisesta
Instituutin uusi
johtaja!**

Siirtolaisuus – Migration 2/2015

42. vuosikerta / 42th year
ISSN 0355-3779 (painettu)
ISSN 1799-6406 (verkkojulkaisu)

Julkaisija/Publisher

Siirtolaisuusinstituutti
Migrationsinstitutet
The Institute of Migration
Eerikinkatu 34, 20100 Turku, Finland
Puh. / tel. (0)2-2840 440
email: kirsai@utu.fi
<http://www.siirtolaisuusinstituutti.fi>
<http://www.migrationinstitute.fi>
info@siirtolaisuusinstituutti.fi

Päätoimittaja/Editor-in-Chief

Ismo Söderling

Toimitussihteeri/Editorial Assistant

Kirsi Sainio

Toimittajat/Editors

Krister Björklund, Elli Heikkilä

Toimituskunta/Editorial Board

Siirtolaisuusinstituutin hallitus
Administrative Board of the Institute
of Migration

Taitto/Layout

Kirsi Sainio

Tilaushinta 2015/Subscriptions 2015

4 numeroa / nummer / issues
20 €/vuosi/år/year

VAMMALAN KIRJAPAINO OY

Yksittäisten kirjoittajien mielipiteet ovat
heidän omiaan.

*Kansi: Siirtolaisuusinstituutti sai
uuden johtajan Tuomas Martikai-
sesta. Kuva: Jouni Korkiasaari.*

Sisältö • Contents

Ismo Söderling

Pääkirjoitus: Suomi siirtolaisuuden
murroksessa – aina ja iankaikkisesti

Misuzu Toba

A Study of the Japanese Diaspora in Peru

Lauri Turpeinen

Finnish Migrants in Germany: Identities,
Positions, Representations

Ismo Söderling & Mika Uppa

”Työvoimaa kyllä – pakolaisia ei” – korkea-
kouluopiskelijoiden maahanmuuttoasenteet

Heli Sjöblom-Immala

Suomalaisten kanssa avioituneet maahan-
muuttajat tyytyväisiä elämäänsä Suomessa
– parannettavaakin löytyy

Jennifer Joffs & Annika Lehtomaa

Omatanssi – yhteisötanssia
turvapaikanhakijoille

Elli Heikkilä

Research Director's Column

Lilli Kojo

Informaatikon palsta

Jarno Heinilä

Arkistonhoitajan palsta

Markku Mattila

Aluepäällikön palsta

Magnus Enlund

Centret för Svenskfinland

Siirtolaisuusmuseon kuulumisia

Kirjaesittelyt

Seminaarit – Konferenssit

Tiedotuksia – Tapahtumia

Suomi siirtolaisuuden murroksessa – aina ja iankaikkisesti

Ismo Söderling

Maamme ei elä pullossa, eikä enää pullostaakaan. Olemme osa EU:ta ja globaalia maailmaa, jonka kanssa elämme vuorovaikutuksessa, hyvässä ja pahassa. Huhtikuussa käytyjen eduskuntavaalien edellä puolueiden maahanmuuttokeskustelu oli varovaisen vaisua. Kävin kollegani kanssa läpi puolueiden vaaliohjelmat. Ainoastaan perussuomalaisilla oli maahanmuuttopoliittinen ohjelma, muut puolueet lausuvat kuorossa jotain ylevää pakolaisuudesta, kotoutumisesta ja suvaitsevaisuudesta (jonka synonyymi lienee ”sietäminen”). Vaaliohjelmista puuttui konkretia. Jos ohjelmia oikein tikulla kaivoi, puolueita erotti kaksi asiaa. Ensimmäinen ero liittyi pakolais- ja turvapaikkapolitiikkaan. Erityisesti perussuomalaisille maamme nykyinen ja eurooppalaisittain vähäinen pakolaisten maahantulo on kauhistus. Toinen ero liittyi ns. saatavuusharkintaan, jolla tarkoitetaan EU:n ulkopuolelta tulevan työvoiman rajoittamista tyyliin ”ensin omat työttömät – sitten vasta muut”. Kokoomus, RKP, vihreät, kristillisdemokraatit ja keskusta olivat saatavuusharkinnan poistamisen, muut enemmän tai vähemmän säilyttämisen eli nykykäytännön kannalla.

Vaalien jälkeen aloitettiin kolmen suurimman puolueen välillä neuvottelut, joiden tuloksena on tätä kirjoitettaessa aikaansaatu Ratkaisujen Suomi -niminen hallitusohjelma. Hallitusohjelmassa muutama kohta pistää silmään. ”*Kiintiöpakolaisten määrä pidetään ainakin viime vuosien tasolla ja tällä osallistumme kansainväliseen taakanjakoon*”. Vai taakanjakoon. Minun maailmankuvassani hädässä olevat ihmiset ovat autettavia, eivät taakkoja. Mielelläni näkisin Suomen valtion kustantavan Välimerelle Punaisen Ristin meripelastusyksikön rajavartiolaitoksen Dornier-valvontalentokoneen sijasta.

Toisaalla hallitussopimuksessa todetaan, että ”*Työperäistä maahanmuuttoa pidetään myön-*

teisenä. Pääsääntö työvoiman tarveharkinnassa on nykyisten käytäntöjen jatkaminen”. Käytännössä edellinen tarkoittaa, että useiden muiden läntisten maiden vapauttama työvoiman muuttoliike odottaa vielä tulemistaan Suomessa. Maamme poliitikoilla on piintynyt käsitys siitä, että maahanmuutto on rasite – se on kantaväestöltä ”pois”. Mistä löytyisi se yhteiskunnallinen vaikuttaja, joka rohkeasti toisi esiin myös maahanmuuton taloudelliset ja kulttuuriset mahdollisuudet?

Viime vuosi oli lähihistoriassamme ensimmäinen, jolloin sekä suomea että ruotsia puhuvien määrät laskivat väestössämme. Tässä vaiheessa kantaväestön väheneminen tapahtuu satoina, jatkossa tuhansina henkilöinä vuodessa. Maamme syntyvyys on laskenut hälyttävästi muutamassa vuodessa: vielä vuonna 2010 hedelmällisyyslukumme oli 1.87, nyt 1.71. Käytännössä lasku merkitsee vuositasolla 3 000–4 000 lapsen vähennystä aikaisempaan verrattuna.

Suomi olisi tarvinnut hallitusohjelmaan maahanmuuttopoliittisen näkemyksen sijasta väestöpoliittisen ohjelman. Tällainen laajempi politiikkänäkemys sisältää muuttoliikkeen ohella sekä syntyvyyteen että kuolevuuteen liittyvät politiikkalinjat. Jos maamme hakee taloudellista nousua leikkaamalla jo muutenkin henkitoreissaan oleva julkista taloutta ja pitämällä rajat kiinni, niin jatkossa maahanmuuttopoliittista linjausta eivät tarvitse kuin hirvet ja porot. Kansa on täällä nopeasti hupe-neva luonnonvara.

Jotta työurani viimeinen Siirtolaisuus-Migration lehden pääkirjoitus ei pääty mollivoittoisesti, kirjoitan loppuun pari kohottavaa muistelua:

– Valtion siirtolaisuuskomiteassa keskusteltiin maahanmuuttajille tarjottavista kieli- ja koulupalveluista 20–25 vuotta sitten. Komitean asiantunti-

jana olin selvittänyt Ruotsissa tapahtuvaa integraatio-keskustelua. Siihen liittyen esitin, että maahanmuuttajille pitäisi antaa koulutusta suomen kielellä – ei vain suomen kielessä. ”Mikä ero niillä on” – tokaisi puheenjohtajana ollut ministeri.

– Maamme ryhtyessä ottamaan vastaan pakolaisia ja turvapaikanhakijoita, työnnettiin valtion hallinnossa vastuu pakolaisasioiden kehittämistä Sosiaalihuollon vammaisosastolle. Ensimmäinen keskustelutilaisuus meille ns. asiantuntijoille järjestettiin sosiaalihuollon tiloissa ympyrätalossa Helsingissä. Hyvässä ajoin puheenjohtaja ilmoitti, että iltapäiväkahvin jälkeen tilaisuuteen tulee ”Mohamed”. ”Hän on väsynyt, joten pyydän, että ette kysy häneltä mitään” ohjeisti puheenjohta-

ja. Kello 14 sisään saatettiin reipas nuori mies. Hänet istutettiin yleisön eteen. Kaikki tuijottivat häntä – hän meitä. Viiden minuutin kuluttua ystävämme saatettiin ulos. ”Ei voi olla totta” tokaisi Jörn Donner vieressäni – ja päräytti lopuksi mehevän voimasanan. Mutta totta oli. Totta on sekin, että asiat eivät paljon noista ajoista ole muuttuneet. Suomi pyörittelee erilaisia maahanmuuttostrategioita ja maahanmuuttopoliittisia työryhmäselvityksiä samaan aikaan kun pakolaisia ja siirtolaisia kuolee Välimerellä tuhansin.

Toivotan kaikille oikein hyvää kesää – ja Australiaan vähälumista talvea. Pidetään toisistamme hyvää huolta.

Finland and the evolution of immigration – now and forever

The Finnish Parliamentary elections were held in April. The Right won the vote, and now the three biggest political parties are preparing the new Government Program. We already know that policies on refugees and asylum seekers will remain as stringent as before, and that the same strict controls on the immigration of labor will remain in place. The Finnish government continues to hew to a view of immigration as a threat, rather than as a resource. Finland does not have, and by all accounts will continue not to have, a clear vision on immigration and all that it could offer.

Finland has seen a rapid decline in fertility. Only five years ago, the fertility average was 1.87, but it has since receded to 1.7. Annually, this translates to thousands fewer children born compared to be-

fore. The share of Finnish-speakers is shrinking, and in the future, the proportion of the native population will decline at an ever-faster rate. To remedy the economic recession, drastic spending cuts have been proposed. But what if, instead, we elected to preserve what has been our single source of pride – the Nordic welfare state – and allowed the entry of a foreign workforce that could grease the stalled wheels of our economy, and on the side, produce a few new children? The combination would ensure that neither our population nor our national economy becomes an endangered resource.

This is my final editorial as Director of the Institute of Migration. I wish all of you, my dear readers, a happy and healthy life. Let us all take care of each other.

**Hyvää Juhannusta!
Have a Nice Midsummer!**

A Study of the Japanese Diaspora in Peru

Misuzu Toba

Peru is a Spanish-speaking country that is known for its large population of ethnic Japanese, or Nikkei Peruvians. Japan has also many Peruvians. The author conducted a survey in the two famous Nikkei schools in Lima in order to shed light on how Japanese linguistic culture is transmitted in school education. These case studies confirmed that the schools were trying to transmit the Japanese ethos by such means as teaching the way Japanese people greet one another. The author also revealed that even in Peru's key Nikkei schools, English teaching is prioritized over Japanese teaching. Moreover, it was revealed that non-Nikkei Peruvians play the important role in transmitting the Japanese language and culture in Peru.

Misuzu Toba, Ph.D., Associate Professor of School of Sociology, Kwansai Gakuin University, Nishinomiya, Hyogo, Japan.

Keywords: Japanese Peruvians, cultural education.

The South American state of Peru is a Spanish-speaking country that, alongside Brazil, is known for its large population of ethnic Japanese, or Nikkei Peruvians. In this article, Nikkei Peruvians shall refer to people who are Japanese descendants and can trace their roots back to Japan. In order to shed light on the form of Japanese culture that has been handed down through the generations by members of Peruvian society, the author visited educational institutions in the capital city, Lima, in 2011 and 2012 and conducted listening surveys and participant observation there.

Let us first explore how Peru and Japan are deeply related to each other in spite of their considerable geographic distance. Peru was the first South American country that received Japanese immigrants. The first wave of immigration was in 1899, when 790 Japanese made the ocean crossing to Peru. This migration took place nine years before Japanese migration to Brazil. In 1923, the immigration agreement with Peru was abolished. However, family members were still permitted entry, and so immigration continued through “yobiyose” [migration by invitation]. Japanese immigration to Peru differed from Japanese immigration to Brazil in one important aspect. The Japanese in Brazil

were immigrant farmers permitted entry based on an agreement between the two countries of Brazil and Japan, while the immigrants in Peru were contract laborers working on plantations based on an agreement between Japanese emigration companies and Peruvian haciendas. Most of the owners of these haciendas were apparently British.

Since Peru at the time was a place of large-scale farming, one laborer could not be anything more than a laborer or a tenant farmer, and so the Japanese immigrants were unable to make much progress in the agriculture sector, no matter how hard they strove. In response to this situation, the Japanese turned their attention to the commercial sector, where they could carry out activities more freely. However, the concentration of Japanese residents in urban areas prompted anti-Japanese sentiment. In order to avoid being caught up in the wave of anti-Japanese hostility, the Japanese turned their backs on the cities and, with assistance from the Japanese government, set about building a colony east of the Andes. This colony was never successfully established. Nevertheless, Peru stands as an example of Japanese people's overseas migration and commercial success in their new land (Sasaki 1990, 13).

Conversely, there are many Peruvians in Japan today, some of whom are Nikkei Peruvians and their family members. During the recession that followed the 2008 Lehman Brother's Shock, many foreign workers employed in Japan lost their jobs and were forced to return to their native countries. However, a considerable number of Peruvians either remained in Japan or made frequent trips to and from Peru. Looking at the breakdown of registered foreigners in Japan as of 2010, the Chinese have the biggest share at 687,156. In second place are North/South Koreans at 565,989, in third place are Brazilians with 230,552, in fourth place are Filipinos with 210,181; and in fifth place are Peruvians, at 54,636 (Ministry of Justice statistics, released August 19, 2011). The Great East Japan Earthquake of March 11, 2011, prompted a mass exit of foreigners, but today, in 2014, the sense of crisis has eased, and many have returned to Japan.

Nikkei Schools in Lima: La Union

The author conducted a survey in the two famous Nikkei schools in Lima, namely La Union and La Victoria, in order to shed light on how Japanese linguistic culture is transmitted in school education while at the same time examining how such culture differs from Peruvian culture and education. The author will also describe the characteristics and recent changes of Nikkei schools.

La Union is a school that exists as an ethnic symbol for the Nikkei community. In this sense, it plays a similar role to that played by the prewar Japanese elementary school in Lima, which was modeled after a Japanese school and used Japanese textbooks. It started out in 1953 as a general sport field. During the postwar years, it was believed that ath-

letics could help raise the morale of the Nikkei community, so the sport field was realized through the donations and voluntary activities of the community. Before the war, the school yard of the Japanese elementary school in Lima served as a venue for sports and other events, but it was requisitioned by the government during the war, and the school no longer had a sport facility. A decision was made to give part of the sport field to a school that would provide secondary education to the Nikkei community, the first such school in Peru, and this was the beginning of La Union (Yamawaki 1999, 26, 27).

La Union was founded in 1971. Throughout the 1970s and 1980s, Peru was under a military dictatorship. During this time, there was a rush to build schools in cities in order to cope with the expanding demand for secondary education that accompanied the rapid migration of the population from rural areas to cities. Against this backdrop, La Union first opened its doors to 41 students. The school also provided education to the children of migrant workers in search of temporary work (*dekasegi*). Through the listening survey, the author confirmed that La Union is recognized today among Peruvians as an independent Nikkei school that offers both primary and secondary education. Along with other Nikkei schools, such as the *José Gálvez School*, the *Hideyo Noguchi School*, and the *subsequently-discussed La Victoria School*, La Union welcomes general Peruvians in addition to Nikkei students.

Let us now look at the teaching of Japanese culture as revealed in the results of the author's listening survey with the principal and a Japanese language instructor who was employed as a Japanese language coordinator. The interviews were conducted in Spanish to accommodate interviewees' mother tongue, although simple Japanese, such as "dozo" [go ahead] and "sensei" [teacher] were occasionally spoken.

Proportion of Nikkei Students

In 2011, there were a little under 1,000 students and around 80 teaching staff, including part-time teachers. As for the gender breakdown, the student body was composed of 55 % boys and 45 % girls. During the interview, the school principal provided further information: "Out of the 80 teaching

staff, 20 are Nikkei... Of the ten Japanese language instructors, eight are Nikkei.” The statistic that deserves the most attention is that the proportion of Nikkei students stands at 48 %, meaning that they are not in the majority. This statistic signifies a shift from the situation some years ago when, according to fieldwork by Yamawaki (1999), Nikkei students were in the majority. Since reaching its peak, which according to the principal was “95 %,” the ratio of Nikkei students has been declining each year.

This finding raises the question of why La Union, which is well known as a Nikkei school, has started attracting general Peruvians. In response to this question, the principal claimed that there are three major reasons as to why La Union is being selected: “interest in Japanese culture,” “it is close to home,” and “family members or relatives recommended it.”

Thus, the fact that La Union is a Nikkei school is not the primary reason that parents are selecting the school. The interview also revealed that even a school such as La Union, which exemplifies Nikkei schools in Lima, is not regarded as a school for Nikkei Peruvians, but as a place for learning Japanese culture that welcomes all Peruvians.

Japanese Language Teaching

In accordance with the system of public education in Peru, there are six years of primary education (*primaria*) followed by five years of secondary education (*secundaria*), and in La Union, Japanese is a compulsory subject for all students. For the first five years of primary education, Japanese lessons take place based on grade; then from the sixth year of primary education and throughout the five years of secondary education, the students are sorted into separate classes based on their Japanese proficiency. There is an obvious difference in proficiency level between the class for students who have recently returned from Japan and the class for students who have few opportunities to use Japanese in their daily lives.

The main textbook used during lessons is “Minna no Nihongo” [Japanese for All], a textbook that is widely used in Japan, as well, among students whose first language is not Japanese. Regarding the language that is used in class, while Japanese alone is used in the returnees’ class, in other class-

es a mixture of Japanese and Spanish is used. The principal claimed that the reason for using Spanish instead of Japanese is that “if you only use Japanese, the students will not understand.” Another reason could be that the first language of many of the teachers, despite their being Nikkei Peruvians, is Spanish rather than Japanese. The Japanese instructor who was acting as a coordinator was a young female Nikkei, a fact that was immediately apparent from her name and appearance. However, she said, “Japanese is hardly ever spoken in my family home,” and while she did experience a short stay in Japan, most of her knowledge of the Japanese language and culture came from learning materials in Peru—i.e., “I learned most of it by myself.”

To students who so desire, La Union offers opportunities to study Japanese in Japan through, for example, a two-week long student exchange program that it runs together with an affiliated school in Hokkaido, Japan. Aside from these undertakings, though, there are virtually no situations in Peruvian daily life where Japanese is required. The same is true for many other groups of Nikkei Peruvians. The only exception is when a Nikkei Peruvian with a good command of Japanese speaks to visitors from Japan who cannot understand Spanish.

Given this situation, what is the value in providing Japanese language teaching? In the words of the principal, “The reason why we continue to provide Japanese language teaching is related to our school’s history... the aim is to preserve the values of our Japanese ancestors.” The school’s history is as briefly described above, while the “values” the principal mentions can be equated with the educational goals of La Union. The interview then uncovered the belief that the Japanese ethos can be transmitted through the generations via the mastering of Japanese proficiency: “We place great importance on Japanese language education, because through the Japanese language, the Japanese philosophy of *gaman* [patience] and *ganbaru* [doing your best] can be passed down.”

On the other hand, the author confirmed from the curriculum that there continues to be only three time slots a week allotted to Japanese lessons throughout the primary and secondary years, while English has shifted from five to eight time slots a week. Though it is a Nikkei school, the advance of a U.S.-centered globalization has forced La Union to prioritize English over Japanese.

Japanese Cultural Education

La Union provides a class entitled *cultura japonesa* [Japanese culture]. This class does not follow any particular textbook; instead, the Japanese language instructors plan the lessons themselves. Examples of lesson plans include origami, Japanese nursery rhymes, such as *oki na kuri no ki no shita de* [under the spreading chestnut tree], *donguri korokoro* [rolling rolling acorns], Japanese folk tales, and manga. In some lessons, the teachers will educate students about certain annual festivals, such as *tanabata* [star festival], *kodomo no hi* [children's day], and *hina matsuri* [dolls festival], and organize activities that are based on the festival; although, the range of activities is limited. For example, to mark *tanabata*, students will write down their wishes on small cards and attach them to bamboo leaves.

La Union also organizes extra-curricular Japanese cultural activities that the school participates in as a whole. Examples include radio calisthenics, exhibitions featuring the work students have completed to mark festivals, selling of bento lunchboxes in the school shop (these are sold under the name "OBENTO," but the contents of the lunchboxes differ considerably from the classic Japanese bento), and the holding of sports days once a year.

Nikkei Schools in Lima: La Victoria

Like La Union, La Victoria is a private school founded on Christian values. In 2012, the school was moved to a location alongside a quiet street. All the classrooms have a simple concrete floor, but unlike the old prefab schoolhouse that the author visited in August 2011, the classrooms have large windows overlooking the courtyard, creating a bright and spacious atmosphere. If you step into the corridor from any of

the classrooms in this three-storied school, you can see the blue sky and the courtyard, which also serves as the location of morning assembly.

The following paragraph describes the characteristics of the La Victoria that the author gleaned from conducting participant observation during the school's morning assembly, which is held every Monday.

At 7:30, the students and teachers arrive at the school in their designated uniforms and assemble in the courtyard. At this point, the author noticed a large hanging banner on part of the front wall of the school displaying the name of the school and the Japanese characters "Kon ki" together with the Spanish translation "*perseverancia*" [perseverance]. After the students of each year's group form separate lines demarcating boys from girls, the morning worship begins with the Lord's Prayer. The prayer begins with the words "Our Father," ends in "Amen," and the entire prayer is recited in Spanish. Then, after the group of students who hoisted the flag of Peru have filed into the venue in time with the music, the entire school begins to sing the national anthem. Once the anthem has ended, the words "Viva el Perú" [long live Peru] are called out and the words are repeated by all of the students. The students are then ordered to stand at attention, and the music system starts playing the melody of "Kimigayo", the national anthem of Japan. The students are requested to sing in Japanese, but the volume of the chorus is considerably lower than it was during the Peruvian national anthem. Similarly to before, the students are prompted to say the Spanish words "Viva el Japón", and this concludes the weekly morning assembly. With the morning assembly over, the focus shifts to the topic of the day; in this case it was an announcement about waterworks week.

Incidentally, the frequently repeated "stand to attention" orders in Spanish and the teachers' close monitoring of the assembled students, particularly the lower years, to make sure they were standing with arms by their sides, is a phenomenon that is by no means exclusive to Nikkei schools; it can also be observed in other schools in Peru. However, a characteristic not observed in other schools is the singing of "Kimigayo" and the repeating of "Viva el Japón." Another notable characteristic, albeit one that does not take place every week, is the holding of an award ceremony in front of the assembled students for those students who passed

the Japanese Language Proficiency Test. Regarding the former, there is some room for debate as to whether it has any significance to students beyond being a mere convention. As for the latter, though, it does at the very least serve to motivate students to study Japanese.

Proportion of Nikkei Students

In 2011, there were about 300 students. In the following year of 2012, this increased to about 350. Nikkei students make up about 60% of this total. While La Victoria is smaller in scale than La Union, it has a greater proportion of Nikkei students. Leaving aside Japanese schools, La Victoria is one of the very few schools that still have a majority of Nikkei students in Lima (according to the listening survey conducted at La Victoria, the proportion of Nikkei students in both the *José Gálvez School* and the *Hideyo Noguchi School* is less than 20%).

La Victoria also serves as an important receptacle for returnees. One staff member at the school said, “The number of Nikkei Peruvians returning from Japan has been on the increase for some years now. In the past there used to be one or two returning every year. Now there’s many more.”

However, the classes for the younger years (other than Japanese classes), including Spanish classes and mathematics classes, are taught in Spanish. Accordingly, those students who are better at Japanese than Spanish, whether they are Nikkei or not, will have difficulty understanding a mathematics teacher who cannot speak Japanese at all. Even if Spanish is mastered smoothly as a “context-embedded language” for everyday situations, as defined by Ota (1996, 128–131), most students will need a lot of time to master the “context-reduced language” of the classroom, and there are concerns that this will negatively impact other school activities.

Japanese Language Teaching

There were about 40 teaching staff, including four Japanese language instructors. One of these was a Japanese national who, despite living in Peru for a long time, is currently learning Spanish on a basic level in the lower year Spanish class. The other three are Nikkei Peruvians. Their first language is

Spanish, and they have lived in Japan for a lengthy period of 5–20 years.

English and Japanese classes are both allotted four time slots. Regarding the learning content of the Japanese classes, during the first three primary years, students are taught the hiragana and katakana syllabaries and some basic Japanese phrases using the blackboard and tables attached to the classroom walls. From the fourth to sixth years, the students learn more advanced Japanese using the textbooks “*Kodomo no Nihongo*” [Japanese for Children] and “*Minna no Nihongo*” in secondary education.

Let us take a look at a scene at the lowest level of the Japanese classes, the “beginners’ class,” which is attended by a mixture of first and second year primary students. There are eleven students in the class, and aside from one student who has a double nationality, they all have Peruvian nationality. Four of these students were born in Japan, and five of the remaining students have lived in Japan for various periods. However, the students all converse with each other in Spanish. The author also observed students who had problems transcribing Japanese, and students who, when asked “*dare desu ka?* [who is it?],” misheard the “*da*” syllable as “*za*” and therefore had trouble responding.

A class that was in stark contrast in terms of use of Japanese was the “returnees’ class”, which was taught by a Japanese national. Established as a provisional class, the returnees’ class is attended for one or two academic terms, after which the students join regular classes. Due to their father’s work situation, some of the students leave for Japan once again before completing the class. In this class, Spanish is seldom heard, and the students learn kanji character-based expressions and other content in Japanese.

In the “advanced class”, the author did observe students switching back and forth between Spanish and Japanese depending on the language spoken by the other person, but this does not mean that there were many bilingual students with a perfect balance of Japanese and Spanish. There were some students who were born in Japan to non-Nikkei Peruvian parents and had spent more time in Japan than in Peru, meaning that they remained more proficient in Japanese, similar to the students in the returnees’ class. The Japanese words they use, such as *cho umai* [very good], and their inter-

ests, such as the pop group Arashi, are no different from their peers in Japan. There are also a considerable number of students who, while retaining their Peruvian nationality, started learning Japanese in Japan, and then returned to Peru midway through the term, where upon they started learning Spanish. The hardships these students faced in going through this experience mirrored that of the class's young teacher. This situation probably explains why, as the teacher said, "The returnees stick to themselves." However, schools are supposed to narrow the distance between students who have different languages and cultures.

Japanese Cultural Education

In addition to the Japanese language classes, La Victoria allots one timeslot a week to "Japanese culture", which is a compulsory class. Rather than using any particular textbooks, the teachers occasionally distribute printouts to the class, and provide instruction in Japanese cultural activities, such as origami and Japanese dances. A number of teachers mentioned that, though they may wish to use textbooks published in Japan, they are "very expensive" compared to Peruvian prices. The price factor renders it difficult to acquire teaching materials for Japanese culture, and therefore it restricts the teaching content.

Japanese cultural education is not restricted to the "Japanese culture" class. Even in the "Japanese language" classes mentioned earlier, non-verbal messages that are particular to Japanese culture, such as bowing, are actively used. For example, students rise when given the Japanese instruction of *tatte kudasai* [please stand], and they are expected to bow together with the teacher and utter greetings in Japanese, such as *ohayo gozaimasu* [good morning] and *yoroshiku onegaishimasu* (a general expression of good will—there is no exact English translation).

In addition, to mark the Japanese national holiday *bunka no hi* [Culture Day], origami and cooking classes are held during the week in which the day falls. There is also a sports day held once a year in which all the students take part. The students are divided into two teams, red and white, which compete against each other. Like La Union, there is a shop in the school that sells "Obento".

Conclusion

In Peruvian society, the words associated with Japanese people are "perseverance", "patience", "courtesy", and "studiousness", and the words associated with Japanese society are "science and technology", "clean", and "safe". This indicates that in Peru, Japan is generally represented with positive language. The positive image associated with the Nikkei Peruvians and the Japanese has also been utilized by Nikkei Peruvian politicians for their political advantage.

This paper examined as case studies two private schools in Lima. These case studies confirmed that the schools were trying to transmit the Japanese ethos, which as we have seen is highly regarded in Peru, by such means as teaching the way Japanese people greet one another (bowing etc.), introducing people to Japanese calendar events, and helping people learn Japanese.

However, it was also revealed that even in Peru's key Nikkei schools, English teaching is prioritized over Japanese teaching in order to meet the demands of the international community.

To promote the Japanese language and culture, it is surely necessary to consider who is playing the role of the transmitter. The examples of the two Lima schools revealed that it is the Nikkei Peruvians that play the central role in transmitting the Japanese language and culture in Peru, as teachers. At the same time, these examples also revealed the important transmitter role played by non-Nikkei Peruvians, not only as teachers, but as students as well.

In the Spanish-speaking nation of Peru, both Nikkei Peruvians and non-Nikkei Peruvians can be expected to play an increasingly important role as transmitters of the Japanese language and culture. What will prove problematic, however, is the fact that the cultural gateway remains unopened, as it were, thanks to the insularity of the Japanese nation, which does not easily accept "gaikokujin" (foreigners), including Peruvians—Nikkei or otherwise. Japanese language instructors and individuals interested in Japanese culture should be given more opportunities to obtain scholarships and study in Japan.

References (English and Spanish Languages)

Carlos, Aquino Rodríguez (2006) : "Migración de peruanos a Japón y oportunidades de nego-

cios”, *Calidad y Creatividad*. Revista de la facultad de ciencias económicas y empresariales, Universidad Ricardo Palma, No. 5, pp. 39–49.

Cummins, Jim (1984): *Bilingual Education and Special Education: Issues in Assessment and Pedagogy*, San Diego: College Hill.

Cummins, Jim (2000): *Language, Power and Pedagogy: Bilingual Children in the Crossfire*, Clevedon: Multilingual Matters.

Juan, Ansi3n (2007): “El impacto de las migraciones internacionales en los que se quedan”, Aldo Panfichi ed., *Aula Magna. - Migraciones internacionales*, Pontificia Universidad Cat3lica del Per3, pp.179–191.

References (Japanese Language)

Beltr3o, Kaizo Iwakami, Sugahara, Sonoe, Konta, Ryohei (2008): “Nikkei burajirujin no tokucho no henka [Changes in the Characteristics of Japanese-Brazilians]”, *ratenamerika repoto [Latin America Report]*, Vol.25, No.2, Institute of Developing Economies, pp. 79–87.

Honma, Keiichi (1998): *Nanbei nikkeijin no hikari to kage: dekasegi kara mita nippon [Light and Shadows among Japanese South Americans: Japan as Seen from Dekasegi]*, Zuisosha.

Ishikawa, Masanori (1998): “Nikkei burajirujin no dekasegi no chokika [Japanese-Brazilians and Prolonged Migration to Japan]”, Sato, Makoto; Fielding Anthony J., (eds.) *ido to teijyu: nichio hikaku no kokusai rodo ido [International Labor Migration: A Comparison between Japan and Europe]*, Dobunkan, pp. 93–121.

Japan International Cooperation Agency (1992): *Peru koku nikkeijin jittai chosa hokokusho [Report of a Fact Finding Survey of Nikkei Peruvians]*.

Kojima, Akira (2006): *Nyukama no kodomo to gakko bunka: Nikkei burajirujin seito no kyoiku esunogurafi [Children of New Immigrants and School Culture: Educational Ethnography among Japanese-Brazilians]*, Keisoshobo.

Mita, Chiyoko (2009): “‘Dekasegi’ kara ‘dekasegi’ e: burajiru imin 100 nen ni miru hito to bunka no dainamizumu [From ‘dekasegi’ to ‘dekasegi’: The Dynamism of Culture as Seen in 100 Years of Brazilian Migration], Fujishuppan.

Miyajima, Takashi & Ota, Haruo (eds.) (2005): *Gaikokujin no kodomo to nihon no kyoiku: fushugaku mondai to tabunka kyosei no kadai [Children of Foreigners and Japanese School Education: The Problem of Fushugaku and the Challenge of Multicultural Coexistence]*, University of Tokyo Press.

Ota, Haruo (1996): “Nihongo kyoiku to bogo kyoiku: nyukama gaikokujin no kodomo no kyoikukadai [Teaching the Japanese Language and the Language of the Home Country: Educational Issues surrounding the Children of New Immigrants]”, Miyajima, T., Kajita, T., (eds) “gaikokujin rodosha kara shimin e [From Foreign Workers to Citizens]”, *Yuhikaku*, pp. 123–143.

Ota, Haruo (2000): *Nyukama no kodomo to nihon no gakko [Children of New Immigrants and Japanese Schools]*, Kokusai Shoin.

Sasaki, Senichi (1990): *Peru ehimekenjin iju shi [The History of the Migration to Peru of the People of Ehime Prefecture]*.

Sugiyama, Haru (2008): *Imin kanryu: nanbei kara kaettekuru Nikkeijintachi [Reverse Migration: The Nikkei Peruvians who Return from South America]*, Shinchosha.

Toba, Misuzu (2012): “Peru shakai ni okeru nihonbunka no densho [The Transmission of Japanese Culture in Peruvian Society]”, *kwansei gakuin daigaku sentan shakai kenkyusho kiyo [Annual Review of the Institute for Advanced Social Research]*, Kwansei Gakuin University, 43–53.

Toida, Katsuki (2005): *Nihon no uchi naru koku-saika: nikkei nyukama to watashitachi [Japan’s Inner Internationalization: Nikkei New Immigrants and Us]*, Kokonshoin.

Tsuneyoshi, Ryoko (1995): “Kyoshitsu no naka no shakai: nihon no kyoshitsu bunka to nyukama no kodomotachi [The Community in the Classroom: Japanese Classroom Culture and the Children of New Immigrants]”, Sato, Manabu, (ed.) *kyoiku e no chosen 2: kyoshitsu to iu basho [Taking on Teaching Challenges 2: The Classroom]*, Kokudoshasha, pp. 185–214.

Tsuneyoshi, Ryoko (1996): “Tabunka kyozon jidai no nihon no gakko bunka [Japanese School Culture in an Age of Multicultural Coexistence]”, Horio, Teruhisa, et al. (eds.), *gakko bunka to iu jiba [School Culture as a Magnetic Field]*, Kashiwashobo, pp. 215–240.

Yamada, Izumi (2004): “Tabunka/tagengoshugi to kodomo no hattatsu [Multiculturalism, Multilingualism, and Children’s Development]”, Tajiri, Eizo, et al. (eds.), *gaikokujin no teijyu to nihongo kyoiku [Settled Foreigners and Japanese Language Education]*, Hitsuji Shobo, pp. 129–162.

Yamawaki, Chikako (1999): “Peru ni okeru Nikkeijumin to kyoiku: rekishiteki ikisatsu to genjo [Nikkei Residents in Peru and Education: Historical Background and the Situation Today]”, *ratenamerika repoto [Latin America Report]*, Vol.16, No.2, Institute of Developing Economies, pp. 22–29.

Finnish Migrants in Germany: Identities, Positions, Representations

Lauri Turpeinen

Lauri Turpeinen, Master of Arts, Intercultural Communication Studies, European University Viadrina Frankfurt (Oder).

The article is the summary of a Master's thesis submitted in 2014 at the European-University Viadrina Frankfurt (Oder). Its research question concerns the links between Finnish culture, migration and identity constructions. To understand this adequately, the concept of daily identity work was applied. The participants were Finnish migrants living in Germany for several decades. The data was collected with a method mix consisting of narrative interviews and a participatory visual method based in photovoice. The results were presented in the depicting of different practices and material belongings that function as identity resources in the process of identification with Finnish culture. Many elements from Finnish culture were visible in the self-representations of the participants, even though they at first negated the assumption that Finnish culture played a role in their lives.

Keywords: migration, Finnish Migrants in Germany, identity constructions.

In 2014 Finland has been more visible than usual in Germany, because it was the center of attention at the Frankfurt Book Fair. The cooperation between Finland and Germany has a longer history though, with past interaction in literature, science, economy, culture and tourism (Lehtonen 1998). Finland was present in Germany for a long time. Nevertheless, the term “invisible migration” is used regarding Finnish migrants (Ruokonen-Engler 2012). Martin Böke assumes that this perception is connected to the fact that Finnish migrants are a small group in contrast to other groups of migrants in Germany (Böke 2009, 5-6). Often the self-perception of Finnish migrants as not genuine migrants is cited (Ruokonen-Engler 2012, 59; Böke 2009, 14). This also stems from an ethnizing hierarchy in the discourse about migration in Germany, in which Finnish migrants obtain a privileged position (Ruokonen-Engler 2012, 264).

Outi Tuomi-Nikula points out that in the 1960s migratory movements from Finland first got noticeable in Germany (Tuomi-Nikula 1989, 24). Furthermore, that in contrast to the self-image as being invisible, in daily life many habits and material

belongings from Finnish culture can be witnessed, like Finnish furnishing (Tuomi-Nikula 1993) or the celebration of Finnish holidays (Tuomi-Nikula 1989, 114). Finnish migrants in Germany have been sparsely studied. The existing material consists of the works of Tuomi-Nikula as well as of an article (Böke 2009). A newer publication is by Ruokonen-Engler (2012). It studies the privileged position of female Finnish migrants in Germany. She criticized the existing research for a strong focus on acculturation-processes, which are influenced by static concepts of culture and society. Therefore, they conceptualize integration and acculturation as a task that the migrant has to fulfill (Ruokonen-Engler 2012, 41).

The research interest of my Master's thesis, the basis for this article, concerns the quality of links between daily identity work and culture in the context of Finnish migration. The focus is on the mechanisms of daily identity work. It explores the role of Finnish culture in it. Specifically, the research question was:

What role does Finnish culture play in the identity constructions of Finnish migrants after decades of living in Germany?

It is unavoidable to conceptualize culture and cultural difference as constructs that are to be seen in specific contexts and discourses (Moosmüller 2009, 13). Especially academic discourses about cultural identity seem relevant. What is the effect of an idea of cultural identity if its constructed character is highlighted; if the existence of essentialized, homogeneous societies is negated and if traditions are merely perceived as inventions (Ha 1999, 121)? Influenced by these perspectives from Kien Nghi Ha, one comes to the conclusion that the focus has to be on the complex ways which made these constructs come to life and on traces and marks left by them in histories, experiences and narrations, because those are the foundations of current, ever-changing self-perceptions and positions (Eickelpasch and Rademacher 2004, 67).

Rolf Eickelpasch and Claudia Rademacher describe identity as a topic that never goes out of style, important not only in academic contexts, but also in daily life. Especially, since postmodernity brought an increasing erosion of once solid pillars of identity construction (Eickelpasch and Rademacher 2004, 5). The transition from seemingly ordered modern times to late modernity or postmodernity is characterized by crises (Kraus 1996, 27). This is a challenge, because identity constructions are always closely connected to subject formations in specific eras and social contexts (Kraus 1996, 22). To handle the term identity adequately under postmodern circumstances, this article is guided by Heiner Keupp and his colleagues, who coined the term daily identity work (Keupp 1999).

The academic discourses surrounding migration are of equal importance. Here migrants are conceptualized as people whose reality is marked by connections and networks between country of origin and their country of residence and of enhanced mobility between those societies. In order to understand the links between identity, culture and migration adequately, it was decided to use this transnational perspective (Han 2010, 61; Glick Schiller, Basch and Szanton Blanc 1992; Pries 1996). Its value is that it makes it possible to understand phenomena that reach across borders of nation states and their societies (Pries 2001, 49). Petrus Han points out that transmigrants rely on more than one society in the development of their identities (Han 2010, 70). Finnish migrants in Germany are influenced by these conditions, too.

Daily identity work

Transformations like individualization, erosion of traditions, pluralization and fractured barriers that characterize late modernity certainly play a role in identity formation. A result of these shifts is the vanishing of the “normal biography” (Eickelpasch and Rademacher 2004, 26-27). Processes of identification become more problematic and more variable. The subject is made up of many, sometimes conflicting or unresolved identities. There is no coherency. Identity develops in connection with the multiple ways in which one is represented or addressed in the various cultural systems surrounding us. Contradictory identities are pulling us in several directions at all times, we have to change identifications continually. The only artificial coherency is self-constructed through comforting narrations about ourselves (Hall 1994, 182-183). Therefore, one can state that identity as an academic concept is “riddled with ambiguity, riven with contradictory meanings, and encumbered by reifying connotations” (Brubaker and Cooper 2000, 34). This makes work with it fairly difficult.

The theory of daily identity work might offer a solution for this dilemma. It conceptualizes the construction of identity as a life-long process, too (Keupp 1999, 189). It is close to the negations of fixed identity mentioned above. Stuart Hall proposed to speak about a continuous process of identification instead (Hall 1994, 196). In daily identity work the mechanisms of this process are in the focus.

Central elements of daily identity work are establishing connections, mediation of conflicts, usage of resources and the generation of narrations to bind the other elements together (Keupp 1999, 60). The goal is to give life experiences a coherent and comprehensible shape (Keupp 1999, 190).

Central terminologies of daily identity work

Partial identities are connected to certain contexts of life, like work or family. They are subject to continuous change. Old ones might vanish, if one for example changes jobs, while new ones gain importance (Keupp 1999, 217-219).

Identity feeling is understood as agglomeration of all biographical experiences (Keupp 1999, 225). It is assumed that some aspects have meaning be-

yond partial identities. They trickle into the "identity feeling". It determines how coherent the person perceives itself and its surroundings. It also dictates what one perceives as adequate identity goals (Keupp 1999, 225-226), of which some are directed at social recognition and integration, based on the wish to establish belonging. Identity goals can be motivated by a wish to strengthen self-esteem or a feeling of uniqueness (Keupp 1999, 261-262). Daily identity work is a challenging navigation through a network of contradictory demands. Mediation of conflicts is frequent and takes shape as ability to endure tension and recurring crises. In order to achieve identity goals one mobilizes resources. This idea is based on the different sorts of capital developed by Pierre Bourdieu (1983), who differentiates between economic, cultural and social capital. In daily identity work those are translated into economic, cultural and social resources. Capital transformation was adopted as well, as resource transfer (Keupp 1999, 196-201).

Narrative connections between past, present and future or between different living environments are a central part of daily identity work. They negotiate how experiences in the contexts of partial identities, as an employee, as parent, as Finnish citizen or as migrant, are related to each other (Keupp 1999, 190). Ha highlights that migratory experiences can be regarded as fractures in one's own history, that have to be fixed through narrative conjunctions (Ha 1999, 24). The result is a narrative identity. This concept works well with the developed perception of identity, because openness and constant unfinishedness are included. It is a continuous struggle to establish coherence and continuity in an ever-changing self-narration (Kraus 1996, 169). Amir Sheikhzadegan attributes great significance to the narrative identity in postmodernity, since continuous transformation of living conditions and possible identifications force people to constantly redo their self-image (Sheikhzadegan 2013, 20).

Methodology

The aim was to equip the participants with as much power as possible. Furthermore, it was decided to use a method mix. Each method constructs the subject in a specific manner. It is an opportunity to achieve more depth in answering research ques-

tions (Muri 2014, 460). The idea was to do narrative interviews and additionally use a visual elicitation method. Both function as incentive to highlight Finnish origins. Especially daily practices would be in the focus of the visual method. The participants were informed about the reasons for the usage of a visual method, how it functions and what intentions were connected to the employment of this method. Still, it was a novelty. If questions are asked in a new way, the answers might show nuances that have been neglected so far.

The additional visual method was based on photovoice, a method with roots in "health promotion principles and the theoretical literature on education for critical consciousness, feminist theory, and nontraditional approaches to documentary photography" (Wang 1999, 185). Usually, it is applied to marginalized people (Strack, Magill and McDonagh 2004, 49). This was different here, since the participants were privileged persons. Photovoice is "an effective tool through which participants may narrate their perceptions and experiences" (Wang 1999, 191). It might be more accurate to speak of a visual elicitation method inspired by photovoice. The idea was to construct an incentive for controlled daily identity work, to use it as invitation to present oneself as "Finnish".

During the first meeting the participants were given a vague photographic mission. They were equipped with a camera and a time span of a couple of days for photographing. The posed task was: What aspects of your everyday life are Finnish?

This way the participants would reflect about these aspects before being interviewed about them. Often they would mention during the first meeting that there were no Finnish aspects at all to their daily activities and surroundings. Nevertheless, all of them were able to produce data that proved these assumptions wrong. Some days after collecting the images, the participants were asked to choose three images that they would like to discuss more deeply.

All in all, the empiric basis consisted of five life stories, 44 images and five interviews about the images. Four participants were female, one was male. The data was produced in April and May 2014 in Munich. The participants were born in Finland in the 1940s, with exception of one born in 1957. The majority arrived in Germany during the 1970s. The latest arrival was 1980.

Analysis

The analysis of the narrative identities was guided by Wolfgang Kraus (1996) and the concept of the positioning of narrative identities developed by Gabriele Lucius-Hoene and Arnulf Deppermann (2004). Sheikhzadegan criticized this approach for neglecting the role of lifestyle and daily habits (Sheikhzadegan 2013, 26). The visual part is an effort to fill out the blind spots. This article will focus on those results and not on the narrative identities.

Contacts and traveling

For the majority of the participants regular visits to Finland are very important. Not only seeing relatives and family in Finland, but also vacations in traditional Finnish cottages have been mentioned. One participant explained that she could not imagine a summer without spending time in the cottage. Now that her German husband is retired they spend many months of the year there. Almost all other participants expressed very similar views. Only one participant stated that she travels to Finland rarely. She was aware that this is rather untypical in contrast to other Finnish migrants.

With transnationality as paradigm influencing daily life and identity constructions (Ruokonen-Engler 2012, 86), this border-crossing activities can be considered important for daily identity work, too. Migrants maintain ties to old social contexts this way (Ruokonen-Engler 2012, 89). Tuomi-Nikula points out that the former networks of Finnish migrants back in Finland can shrink over time (Tuomi-Nikula 2013, 124). Regular visits can be regarded as a counter-measure. If one conceptualizes these contacts as social resources, the strengthening of former social ties and the establishing of belonging can be understood as identity goals here.

Contacts to other Finnish migrants are equally important. This does not only regard leisure activities, but also the involvement in German-Finnish structures. Of course there are variations in engagement. Analyzed with the idea of social resources, it can be highlighted: Contacts are not only a reservoir of examples for various identity constructions and their success or failure in a specific social situation. They also serve as an environment that communicates what kind of identity projects

are to be regarded as desirable and which are not eligible. Furthermore, contacts serve as resource in dealing with obstacles and difficulties, because they can offer support in difficult times and situations (Keupp 1999, 202-203). One participant mentioned that she got to know a Finnish church group by chance, without being religious in any way. She decided to maintain these contacts though, in order to have a possibility to talk to Finnish people and she mentioned that these contacts appear to gain importance. She reckons that the solidarity under Finnish migrants in Germany might be much stronger, as for example among German migrants in other countries.

Another participant established contacts to Finnish migrants as soon as she arrived in Germany. She mentioned that, especially through the Finnish church group, she got to know many Finnish migrants in the area. She now has a vast circle of Finnish and German-Finnish friends. She also initiated a support group that offers mutual aid for Finnish migrants. This is an example how social resources can be supportive in order to overcome obstacles. If one acknowledges that this activism stems from Finnish migrants and the target group are in turn also Finnish migrants, it can be assumed that both the helping and the receiving of support fosters a sense of belonging. According to Tiina Lammervo who studied Finnish migrants in Australia “traditional ways of maintaining Finnish culture have been visits to Finland, visitors from Finland, or better yet, new immigrants from Finland” (Lammervo 2011, 192). This was also true here.

Media and daily rituals

Here books, movies and music are understood as Finnish media. All participants consume those, but also active production played a role. Many participants talked about Finnish music. One played Kantele with the pupils in the Finnish Sunday school, where she was a teacher. She highlighted that the music of Jean Sibelius was important to her and intimately connected to Finland. Another participant talked about her son, who presented Finnish songs on the Kantele at an event at his German school. Another participant, a professional musician, mentioned a CD with early Finnish folk music he released in Germany.

One emphasized the importance of an internet-radio. The first picture she took during the visual part of the research showed this radio. It makes it possible for her to listen to Finnish radio programs every day and this is a great source of joy in her life. Ludger Pries points out that communication media of this kind make it possible that the country of origin is very present in the daily lives of the transmigrants (Pries 1996, 467). The internet-radio is only one example. Today the Internet offers easy access to Finnish newspapers. This has been documented by other photographs taken by the participants, too.

Another important topic was Finnish food. Pries writes, that consumption and preparation of food from the country of origin is meaningful for migrants as a continuation of cultural habits (Pries 1996, 468).

Especially for one of the participants this has clearly been very important. She explained that Finland is quite present in their daily cooking and that she often bakes Finnish pastries. At least every two weeks. Furthermore, she reported that the way she usually arranges the coffee-table, it could as well be anywhere in Finland. She documented this aspect with images. She regards these aspects as something very ordinary and mentions that her German husband has adopted this way of life benevolently. She continued with a memoir of how she and Finnish friends once prepared hundreds of Karelian pirogis for the Finnish Christmas market in her kitchen. Lammervo found that Finnish food is especially important in the context of holidays, too (Lammervo 2011, 193). Another aspect showing up multiple times concerned gruel. One image taken by a participant for instance showed many different packages of gruel.

Finnish connoted work and voluntary work

Almost every participant was involved in work connected to Finland. This is interesting because it shows how Finnish origins have been used as helpful instruments on the job market. Pries writes that transnational social spaces influence the work biographies of people heavily, since they function as a separate regime of access-, allocation- and mobility-possibilities (Pries 1996, 469). This way specific perspectives and fields of activities are created for privileged transmigrants, like Finnish migrants in Germany. One participant worked as official translator on the side. She also has been approached by a consulting group looking for people to help them venture into the Finnish market. An offer that she rejected. For a while she was employed as organizer of German-Finnish culture weeks and in the Finnish consulate, where also another participant worked. The latter earned money as a Finnish speaking tourist guide, too.

This did not only regard wage labor but also voluntary work. Many participants did voluntary work in German-Finnish structures. Those included a Finnish music society, church groups or the German-Finnish Society and a group that organized Finnish neighborhood help. The Finnish Sunday schools have been places where some of the participants were very active, too.

Language

For the participants language has been a central topic. It wasn't merely about talking Finnish, but more importantly about teaching Finnish to children and grandchildren. None of the participants mentioned Swedish as the second official language of Finland, though.

One person brought up multiple times how important it was for her to raise her children bilingually. In the daily life of the family it was ordinary to change languages often. She mentioned that for her it is something special to be able to speak Finnish. She considered Finnish as an intimate, secret language of her family. She has been very consequent in establishing Finnish in the family and also told as anecdote that her children once organized Finnish lessons for their German friends.

Another participant described her efforts to teach Finnish to her grandchildren, who unfortunately are more interested in soccer than Finnish grammar. Tuomi-Nikula has asked German-Finnish children about their Finnish-skills. It became visible that the initiative of parents is relevant for the development of the language skills of their children (Tuomi-Nikula 2013, 109). There was only one participant who did not intensively foster Finnish skills in her children. This was due to the fact that the family spent time in Asia when her children were little and she expressed sincere regret that she did not teach them Finnish. The teaching of the Finnish language can of course be regarded as the fostering of cultural capital, or in other words, cultural resources.

A participant mentioned that the Finnish language gained importance as she got older and also that she despises the currently spoken Finnish slang in Finland. She reported that Finnish friends told her that her way of using the Finnish language clearly signalizes that she has been living abroad for a long time. If she ever speaks Finnish, it is with her siblings in Finland, with the people from the church group and with other Finnish contacts in Germany.

Objects

Tilman Habermas differentiates between symbolic objects and utility objects. Symbolic objects primarily represent something, while utility objects have a practical use. It is possible that the latter additionally have a symbolic function, described as connotation (Habermas 1996, 180). It can be assumed that the photographed objects all have Finnish connotation.

Personal space has specific functions too. It allows assumptions about inhabitants and personal space can also be used for self-expression (Habermas 1996, 135). In connection to daily identity work it shall be assumed that people do construct themselves through their personal space under the usage of various identity resources. The material resources function as instruments for the realization of identity goals. Tiina Lammervo found that the first generation of Finnish migrants in Australia usually decorated their personal space with Finnish objects and memorabilia. She explains this as a way to strengthen and maintain a “Finnish identity” (Lammervo 2011, 193-194). Tuomi-Nikula wrote about

this aspect as well. According to her, furniture as national symbols helps to maintain an “ethnic identity”. She describes an expectation of German visitors to find an authentic Finnish house, too. This favors the identification with Finnish origins and the expression of those (Tuomi-Nikula 1993, 19-20). The foundation is the already mentioned positive recognition of Finnish migrants in Germany. It creates the possibility to provoke validation through symbols of identity (Habermas 1996, 302).

Finnish memorabilia are charged with meaning. A traditional Finnish wall carpet can be a symbol for Finland, but it can additionally be a symbol for family in Finland (Lammervo 2011, 193). One participant explained that two of the images she took do belong together. One showed a framed picture of the wedding of her parents. The other showed an old doll. Together these two images are a symbol for her childhood. Tuomi-Nikula noted that the average age for leaving Finland is 23. Therefore, objects that symbolize the childhood and youth in Finland have a great emotional value. These objects are unique and not replaceable. (Tuomi-Nikula 1993, 26). Tillmann Habermas describes those objects as anchors that symbolically refer to the past of a person and to absent significant persons and places (Habermas 1996, 302). This way the objects are used in order to establish coherency, too.

Other images that have been chosen for discussion by the participants show objects that could be classified as symbols for Finland and Finnish culture. Tuomi-Nikula understands those objects as symbols,

signaling Finnish origins and the identification with Finland. She refers to Finnish flags or traditional costumes as obvious symbols for Finland (Tuomi-Nikula 1993, 21-22). Here this definition is wider. Objects that signify Finland in a more subtle way are included. An example are the Kalevala plates, that decorate the living room of a participant.

The participant told that her family has collected these plates for a long time. Often they have been presents from Finnish relatives. Interestingly, the presentation is very similar to observations

made by Tuomi-Nikula earlier. She described that many families own the complete set of plates and that they are often put in a representative place, like the living room, as in the case of this participant (Tuomi-Nikula 1993, 22). They extended the Kalevala-theme beyond the plates. There is also a wall-clock with lyrics from Kalevala carved in, made by a Finnish potter who lived nearby, too.

In the garden of another participant there is another distinctive personal symbol for Finland. It is a symbol both for Finland and for the family. Together with her husband she planted two birch-trees when they bought their house. These stand for the sons but she also considers birches as a symbol for Finland. She explained that whenever she sees the trees, she is thinking about Finland. This was her reason for planting the trees. Tuomi-Nikula wrote that the positive, exotic image of Finland as country of lakes and forests is so influential that urban Finns like the participant identify with it, too (Tuomi-Nikula 1993, 25-26).

All participants owned Finnish objects of utility or design objects. It seems relevant that these objects are used on a daily basis. One participants said that Finnish design objects are Finnish, because they are understood as objects of utility. Therefore, these objects are described as objects of utility with strong Finnish connotation.

Conclusion

The research question this project was started with asked what role Finnish culture plays in the identity constructions of Finnish migrants after decades of living in Germany. To answer this the theory of daily identity work was applied. This allowed the observation of the mechanisms of identity construction and it was a possibility for highlighting the role of Finnish culture in it.

It became clear that even after decades in Germany Finland is still a major point of reference for all the participants. It plays an important role. As shown, elements with Finnish connotation were clearly visible in their daily identity work and Finnish origins still constituted an central part of the identity feeling of all the participants.

In some of the life stories Finnish culture only played a marginal role. The visual data showed that in these cases Finnish elements were very present

in daily life, though. As a vague tendency, it was found that the persons who were more involved in activities nourishing a Finnish partial identity, also identified more strongly with Finland, or in other words, did position themselves more distinctively as Finnish persons.

Furthermore, at first the participants often were not aware of how many “Finnish elements” were present in their daily life and material belongings. This only became clear later, when they were forced to reflect on their lives and lifestyle during data production. As already shown by Tuomi-Nikula (1993), every participant had Finnish material objects in the household. Since these objects played representative and decorative roles and often took central places in the residences, it became clear that they can be regarded as resources in daily identity work.

In order to achieve the identity goals connected to Finnish culture, the participants employ certain resources and practices with Finnish connotation beyond material belongings. As shown in this article, these encompassed activities like the consumption of Finnish media and food, regular visits to Finland as well as the maintaining of ties to other Finnish migrants and to friends and family in Finland. Furthermore, the fostering of the Finnish language proved to be very important in this context.

The identity goals and the usage of relevant materials vary, like the individual biographies and experiences of the participants do, too. Anyway, the thesis that transmigrants keep strong ties to their country of origin can be confirmed (Han 2010, 69). Furthermore, the same does apply to the assumption that transmigrants rely on more than one society in their construction efforts (Ruokonen-Engler 2012, 87).

As mentioned before (Ruokonen-Engler 2012, 344-346; Böke 2009, 18; Tuomi-Nikula 1993, 19-20) the positive connotation and “invisibility” of Finns in Germany definitively has an impact on the identity constructions of the participants. It encourages the highlighting of Finnish origins, since rather recognition than discrimination can be expected. Finnish migrants in Germany are very privileged this way.

While elements connected to Finland were in the focus, of course also other identifications are important. These have been merely in the background, since the research question specifically highlighted the role of Finnish culture. An example for other

identifications is the self-description of one participant: He called himself a Bavarian musician.

References

- Bourdieu, Pierre (1983): Ökonomisches Kapital, kulturelles Kapital, soziales Kapital. In: Kreckel, Reinhard (Eds.): Soziale Ungleichheiten. Sonderband 2 der sozialen Welt: Göttingen: Schwartz: 183–198.
- Brubaker, Rogers & Cooper, Frederick (2000): Beyond ‘identity’. In: *Theory and Society* 29: 1–47 Available at: http://www.sscnet.ucla.edu/soc/faculty/brubaker/Publications/18_Beyond_Identity.pdf Accessed on April 10, 2015.
- Böke, Martin (2009): ‘Wir schaffen das schon’ – Biographische Skizzen finnischer Migrantinnen. In: *Kölner Arbeitspapiere zur Ethnologie* No 3. Köln: Universität Köln. Available at: <http://d-nb.info/993887406/34> Accessed on April 10, 2015.
- Eickelpasch, Rolf & Rademacher, Claudia (2004): *Identität*. Transcript Verlag: Bielefeld.
- Glick Schiller, Nina, Basch, Linda & Blanc-Szanton, Cristina (1992): Transnationalism: A New Analytic Framework for Understanding Migration. In: *Annals of the New York Academy of Sciences* (645): 1–24.
- Ha, Kien Nghi (1999): *Ethnizität und Migration*. Münster: Westfälisches Dampfboot.
- Habermas, Tillmann (1996): *Geliebte Objekte. Symbole und Instrumente der Identitätsbildung*. Berlin/New York: Walter de Gruyter.
- Hall, Stuart (1994): Die Frage der kulturellen Identität. In: Hall, Stuart (Hrsg.): *Rassismus und kulturelle Identität. Ausgewählte Schriften* 2. Hamburg: Argument Verlag: 180–222.
- Han, Petrus (2010): *Soziologie der Migration*. Stuttgart: Lucius & Lucius.
- Keupp, Heiner u.a. (1999): *Identitätskonstruktionen. Das Patchwork der Identitäten in der Spätmoderne*. Reinbek bei Hamburg: Rowohlt Taschenbuch Verlag.
- Kraus, Wolfgang (1996): *Das erzählte Selbst. Die narrative Konstruktion von Identität in der Spätmoderne*. Pfaffenweiler: Centaurus Verlagsgesellschaft.
- Lammervo, Tiina (2011): Finnish linguistic and cultural identity in multicultural Australia. In: Heikkilä, Elli and Koikkalainen, Saara (Eds.): *Finns*

- abroad. *New Forms of Mobility and Migration*. Turku: Institute of Migration: 188-200. Available at: http://www.migrationinstitute.fi/files/finns_abroad_c21.pdf Accessed on April 10, 2015.
- Lehtonen, Juhani U. E. (1998): Die finnisch-deutschen Kulturbeziehungen aus der Sicht der Volkskunde von der Mitte des 19. Jahrhunderts bis heute. In: Jäntti, Ahti and Holtkamp, Marion (Eds.): *Finnisch-deutsche Kulturbeziehungen seit dem Mittelalter*. Berlin: Berlin Verlag Arno Spitz: 75-91.
- Lucius-Hoene, Gabriele & Deppermann, Arnulf (2004): Narrative Identität und Positionierung. In: *Gesprächsforschung – Online-Zeitschrift zur verbalen Interaktion* Ausgabe 5 (2004): 166–183. Available at: http://www.gespraechsforschung-online.de/heft_2004/ga-lucius.pdf Accessed on April 10, 2015.
- Moosmüller, Alois (2009): Kulturelle Differenz: Diskurse und Kontexte. In: Moosmüller, Alois (Hrsg.): *Konzepte kultureller Differenz*. Münster, New York: Waxmann: 13–45. Available at: http://www.ikk.uni-muenchen.de/download/mbikk22_moosmueller.pdf Accessed on April 10, 2015.
- Muri, Gabriela (2014): Triangulationsverfahren im Forschungsprozess. In: Bischoff, Christine, Oehme-Jüngling, Karoline and Leimgruber, Walter (Hrsg.): *Methoden der Kulturanthropologie*. Bern: Haupt Verlag: 459–473.
- Pries, Ludger (1996): Transnationale Soziale Räume. Theoretisch-empirische Skizze am Beispiel der Arbeitswanderungen Mexico – USA. In: *Zeitschrift für Soziologie*, Jg. 25, Heft 6: 456–472. Available at: <http://www.zfs-online.org/index.php/zfs/article/viewFile/2934/2471> Accessed on April 10, 2015.
- Pries, Ludger (2001): *Internationale Migration*. Bielefeld: transcript.
- Ruokonen-Engler, Minna-Kristiina (2012): "Unsichtbare" Migration? Transnationale Positionierungen finnischer Migrantinnen. Eine biographieanalytische Studie. Bielefeld: transcript Verlag.
- Sheikhzadegan, Amir (2013): 'Erzählen, wie im Leben alles gekommen ist': Narration im Dienst der Identitätskonstruktion. In: *Newsletter Studienbereich Soziologie, Sozialpolitik und Sozialarbeit*, Nr. 13: 19-27. Available at: http://lettres.unifr.ch/fileadmin/Documentation/Departements/Sciences_sociales/Soziologie__Sozialpolitik_und_Sozialarbeit/Newsletter/Dezember_2013/13_Sheikhzadegan.pdf Accessed on April 10, 2015.
- Strack, Robert W., Magill, Cathleen & McDonagh, Kara (2004): Engaging Youth Through Photovoice. In: *Health Promotion Practice* Vol 5, No. 1: 49-58. Available at: <https://coms.publishpath.com/Websites/coms/Files/Content/963915/Strack%20et%20al.%20photovoice.pdf> Accessed on April 10, 2015.
- Tuomi-Nikula, Outi (1989): Saksansuomalaiset. Tutkimus syntyperäisten suomalaisten akkulturaatiosta Saksan Liittotasavallassa ja Länsi-Berliinissä. Mänttä, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Tuomi-Nikula, Outi (1993): Die Wohnungseinrichtung als Identitätsstütze bei finnischen Migrantinnen und Migranten in Deutschland. In: *Ethnologia Fennica* 21: 18–27.
- Tuomi-Nikula, Outi (2013): Se suomalainen puoli minussa. Suomalais-saksalaisten perheiden lasten näkemyksiä Suomesta, suomalaisuudesta, identiteetistä ja muutosta Suomeen. In: Tuomi-Nikula, Outi, Haanpää, Riina ja Laine, Tarja (toim.): *Takaisin Suomeen? Euroopan ulkosuomalaisen ja heidän lastensa ajatuksia Suomesta maahanmuuton kohteena*. Pori: Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen julkaisu nro. 42: 88-134. Available at: http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/90951/Takaisin_Suomeen.pdf?sequence=2 Accessed on April 10, 2015.
- Wang, Caroline C. (1999): Photovoice: A Participatory Action Research Strategy Applied to Women's Health. In: *Journal of Women's Health* Volume 8 Number 2: 185–192. Available at: <https://apps.lis.illinois.edu/wiki/download/attachments/30304/Photovoice-%2BA%2BParticipatory%2BAction%2BResearch.pdf> Accessed on April 10, 2015.

”Työvoimaa kyllä – pakolaisia ei” – korkeakouluopiskelijoiden maahanmuuttoasenteet

Ismo Söderling & Mika Uppa

Artikkelissa tarkastellaan suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden maahanmuuttoasenteita vuonna 2012 kerätyn Etnobarometri-aineiston perusteella. Hankkeen pääraportti ilmestyi vuonna 2013 tutkija Heli Sjöblom-Immolan toimesta. Aineisto kerättiin Webropol-kyselynä 13 korkeakoulusta, ja vastaukset saatiin kaikkiaan 14 568 opiskelijalta.

Ryhmittelyanalyysin perusteella opiskelijat sijoituivat viiteen eri asenneryhmään, joista suurin oli ”täysin positiivisten ryhmä”. ”Täysin kielteisten” ryhmä oli pienin, ja siihen kuului 11 % vastaajista. Ryhmien välillä havaittiin selkeä ero kansalaisuuden, kielen ja poliittisen kannan perusteella tarkasteltuna.

Asiasanat: Korkeakouluopiskelijat, maahanmuuttoasenteet, klusterianalyysi.

Johdanto

Vuoden 2014 lopussa Suomessa asui noin 310 000 vierasta kieltä puhuvaa. Vuodesta 1990 lähtien maahanmuuttajien määrä Suomessa on kolmetoistakertaistunut. Mielenkiintoinen havainto on, että suomen kieltä puhuvien määrä laski maassamme vuonna 2014 edelliseen vuoteen verrattuna – sama koski myös ruotsin kieltä puhuvia. Maamme väkiluvun kasvu onkin tulevaisuudessa yhä enenevässä määrin maahanmuuton varassa. Suomessa ovat voimistuneet äännet, jotka painottavat maahanmuuton vapauttamista erityisesti kolmansista maista tuleville työmuuttajille. Tämä ns. saatavuusharkinnan poistaminen oli keskeinen ajatus Borigin ja Vartiaisen ”Strategia Suomelle” –raportissa (emt. 2015). Samansuuntainen sanoma oli myös Myrskylän ja Pyykkösen raportissa ”Tulevaisuuden tekijät”. Huhtikuussa 2015 käytyjen eduskuntavaalien alla maahanmuutto esiintyi puolueiden vaali-ohjelmissa sangen niukasti. Ainoastaan perussuomalaisten puolue julkaisi omat maahanmuuttopoliittiset teesinsä (Söderling 2015a; Söderling 2015b).

Ismo Söderling toimi instituutin johtajana 1.1.2010-31.5.2015. VTM Mika Uppa toimi Siirtolaisuusinstituutissa korkeakouluharjoittelijana v. 2013.

Maahanmuuttoa ei ole nähtävä vain valtakunnallisena ilmiönä. On varsin hyvin tiedossa, että esimerkiksi Turun kaupungin tuleva väestönkasvu on lähes täysin riippuvainen kaupungin maahanmuuttoon liittyvästä vetovoimasta (Söderling 2015c).

Moniin muihin läntisiin maihin verrattuna Suomessa on vielä tällä hetkellä vähän maahanmuuttajia, mutta todennäköisesti tulijoiden määrä jatkossakin kasvaa voimakkaasti. Vuoden 2015 käytyjen eduskuntavaalien jälkeen käynnistettiin välittömästi hallitusneuvottelut kolmen suurimman puolueen kesken. Maahanmuuttopoliittinen työryhmälinjaus julkistettiin 13.5.2015 (Työryhmä 2015). Asiakirjan mukaan maamme maahanmuuttopoliitikassa ei tapahdu suuriakaan muutoksia, sillä pakolais- ja turvapaikkapolitiikan kohdalla menettely säilyy entisellään. Kolmansista maista tapahtuvaan työvoiman maahanmuuttoon liittyvää tarveharkintaa hieman lievennetään, sillä työllisyyden ja julkistalouden kannalta tärkeää erityisosajien muuttoa helpotettaneen jossain määrin (Työryhmä 2015).

Vaikka maaltamme jatkossakin mitä ilmeisimmin puuttuu selkeä maahanmuuttostrategia, jat-

kanee maahanmuutto siis kasvuaan. Siksi on tärkeää tietää, miten maahanmuuttoon ja maahanmuuttajiin Suomessa suhtaudutaan. Ensimmäinen Siirtolaisuusinstituutin toteuttama asennetutkimus tulevaisuuden potentiaalisten päättäjien mielipiteistä koskien maahanmuuttoa ja maahan muuttajia julkaistiin vuonna 2013 (Sjöblom-Immala 2013). Kyselyyn vastasi 14 568 opiskelijaa 13:sta korkeakoulusta. Kaikista vastanneista n. 1 100 oli ulkomaalais- taustaisia.

Etnobarometrin mukaan opiskelijat kannattivat selvästi enemmän työvoiman kuin pakolaisten maahanmuuttoa. Myönteisimmin vastaajat suhtautuivat länsimaalaisiin, korkeasti koulutettuihin ja hyvässä työmarkkina-asemassa oleviin tulijoihin. Ulkomailla asuminen ja erityisesti henkilökohtaisten maahanmuuttajakontaktien määrä näytti selvimmin olevan yhteydessä maahanmuuttomyönteisyyteen. Maahanmuuton yhteiskunnallisista vaikutuksista kysyttäessä opiskelijat uskoivat maahanmuuton vahvistavan eniten maan kulttuuri- ja taide-elämää sekä yrittäjyyttä. Turvallisuuden puolestaan uskottiin heikkenevän eniten. Tärkeimpänä maahanmuuttajan kotoutumisen tukikeinona opiskelijat pitivät kielen ja kulttuurin opetusta. Kotoutumistukea ja -toimia he haluaisivat suunnata erityisesti yksin- tulleille alaikäisille ja turvapaikanhakijoille.

Tässä artikkelissa jatketaan Etnobarometrin aineiston käsittelyä. Tarkastelemme monimuuttujanalyysin perusteella, millaisia asenneulottuvuuksia maamme korkeakouluopiskelijoissa löytyy. Suomessa on varsin harvakseltaan tutkittu asenteisiin liittyviä kysymyksiä. Magdalena Jaakkola (2009) selvitti lähinnä työvoimaministeriön toimeksian- nosta suomalaisten asenneilmastoja vuosina 1987–2007. Hänen mukaansa naiset, hyvässä sosioeko- nomisessa asemassa olevat, korkeasti koulute- tut, poliittisesti punavihreät sekä maahanmuutta- jia tuntevat suhtautuivat myönteisemmin maahan- muuttoon ja -muuttajiin Suomessa (Jaakkola 2009, 78–82). Työ- ja elinkeinoministeriö on myös toteut- tanut maahanmuuttoon liittyvän barometrin (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013).

Heikki Ervasti on lukuisilla European Social Sur- vey -aineistoihin perustuvilla artikkeleillaan tarkas- tellut suomalaista asenneilmastoa läntisen Euroo- pan kontekstissa (vrt. Ervasti 2012; 2013). Samaa aineistoa ovat käyttäneet myös Söderling ja Kiive- ri (2015). Heidän mukaansa suomalaisten asenneil- masto on parantunut vuosien 2010 ja 2012 välillä.

ESS-aineistoilla saadut tulokset osoittavat, että suo- malainen asenneilmasto kestää hyvin eurooppalai- sen vertailun. Samanlaisen tuloksen sai myös Min- na Säävälä (2008) usean maan Femage-hankkeessa. Myös EU-komission julkaisemassa Eurobarometris- sa Suomen asenneilmasto on tarkastelun kärjessä (vrt. esim. EU Commission 2012, 98).

Maahanmuuttokeskustelu on kärjistynyt länti- sessä Euroopassa sen jälkeen, kun Charlie Hebdo -lehteen tehtiin terrori-isku tammikuussa 2015. Is- kussa sai surmansa 17 henkeä. Vastaava isku toteu- tettiin Tanskassa kuukautta myöhemmin, jolloin kolme ihmistä menetti henkensä. Ranskassa hyök- käys tehtiin lehteen, joka on varsin ”räväkästi” har- rastanut islamiin liittyvää satiiria. Tapahtuma kielii eri uskonto- ja kulttuuriryhmien kärjistyneistä suh- teista. Suomi on ainakin toistaiseksi säästynyt et- nisiltä konflikteilta. On hyvin tiedossa, että taantu- mat ja köyhyys ovat usein etnisten vastakkainaset- telujen taustalla (vrt. Ervasti 2013; Söderling 2015d). Siksi on erittäin suotavaa, että mielipidetiedustelu- jen toteuttamista jatketaan tulevaisuudessakin.

Barometrien yhteiskunnallista merkitystä on tarkasteltu mm. Sjöblom-Immalan raportissa (2013, 6–7). Kyselyt tarjoavat valmistuessaan tietysti tie- toa. Niillä on myös merkitystä vuorovaikutuskanava- vana. Niinpä Siirtolaisuusinstituutin Etnobaromet- rin yhteydessä saatiin tuhansia avovastauksia, joi- den perusteella voitiin tunnistaa lukuisia muutto- liikkeeseen liittyviä erityisilmiöitä (vrt. Sjöblom-Im- mala 2013, 6)

Asenteet ja maahanmuutto

Herekin (1986) neo-funktionaalisen asenneteori- an mukaan kaikki asenteet ovat instrumentaalisia eli ne hyödyntävät niitä omaavia henkilöitä. Hän erottelee hyötynäkökulmasta asenteiden funktiot kahteen luokkaan. *Evaluatiivisesti* arvioiden asen- teen kohde voi tarjota henkilölle joko positiivisen tai negatiivisen miellelyhtymän, palkinnon tai ran- gaistuksen. Evaluatiivisia funktioita voi olla hänen mukaansa kolmenlaisia: ensinnäkin asenne voi olla kokemuserusteinen ja spesifinen. Tällöin tietyn ih- misryhmän edustajaa kohdellaan yksilönä ja hänes- tä mahdollisesti saatavaa hyötyä arvioidaan irral- laan hänen ryhmästään. Toisaalta asenteet voivat olla kokemuseräisiä ja kaavamaisia, jolloin asen- teen kohteen katsotaan edustavan ryhmäänsä, jo-

ka voi tarjota erilaisia hyötyjä tai olla vahingollinen asenteen omaavalle henkilölle. Kokemukset ryhmän edustajien kanssa ohjaavat tuleviakin kohtauksia heidän kanssaan. Kolmannessa vaihtoehdossa ei ole kyse aiemmista kokemuksista, vaan asenne perustuu tuleviin odotuksiin. (Herek 1986, 104–105.)

Herekin *ekspressiivisessä* funktiossa asenteen hyöty perustuu sen ilmaisuun, ja asenteen kohde toimii ainoastaan välikappaleena. Kyseinen funktio voidaan jakaa kolmeen osa-alueeseen: sosiaali-ekspressiivisessä funktiossa on kyse hyväksynnän hakemisesta omasta sosiaalisesta ympäristöstä. Arvo-ekspressiivinen funktio perustuu siihen, että tiettyjä arvoja ilmaisemalla määritetään omakuvaa sekä omaa sijaintia suhteessa tiettyihin ryhmiin. Kolmas funktio on puolustuksellinen, ja sen tarkoituksena on lievittää henkilön sisäisiä konflikteja ja ahdistuneisuutta. Tämä tapahtuu yleensä alitajuisesti. (Herek 1986, 105–106.)

Henkilö voi ilmaista samaa asennetta eri syistä eri tilanteissa. Asenteet voivat Herekin mukaan vaihdella kolmen tekijän mukaan: ensinnäkin henkilön luonteenpiirteillä on merkitystä. Niissä tulevat näkyviin hänen tarpeensa, arvonsa sekä suuntautumisensa ja suhtautumisensa ympäröivään maailmaan. Myös asenteen aihe eli tietyt ryhmät, objektit tai käyttäytyminen vaikuttavat asiaan. Jokin aihepiiri voi aiheuttaa monenlaisia asenteita. Esimerkiksi asenteet jotakin sairautta kohtaan voivat liittyä itse sairastuneisiin henkilöihin tai vaikka siihen, pitäisikö valtion rahoittaa kyseisen sairauden tutkimusta. Kolmantena vaikuttavana tekijänä on tilanne, jossa asenne aktualisoituu.

Tilanteet ovat hetkellisiä sosiaalisia tapahtumia, joissa olennaista on aika, paikka, osalliset sekä se, mitä on tapahtunut ennen tilannetta ja mitä tapahtuu sen jälkeen. Koska ihmisen luonteenpiirteet ovat suhteellisen vakaita ja pysyviä, hänen asenteidensa muuttamisessa olennaista on niiden funktio, aihepiiri sekä tilanne, jossa ne ilmenevät. Esimerkiksi jos henkilö uskoo, ettei jostakin ryhmästä ole hänelle kuin haittaa, on tärkeää osoittaa hänelle myös ryhmästä mahdollisesti koituvia hyötyjä. (Herek 1986, 107–108, 111.)

Allportin (1954) *kontaktiteorian* mukaan ryhmienväliset kontaktit vähentävät stereotyyppiä. Kirjoittaja mainitsee neljä ehtoa ryhmien välisten ennakkoluulojen hälvenemiselle: ryhmien on ensinnäkin oltava tasa-arvoisessa asemassa, niiden on toimittava yhdessä, niillä on oltava yhteisiä ta-

voitteita ja lisäksi tarvitaan institutionaalista tukea, kuten lakeja. (Allport 1954, 274, 276, 281.) Pettigrew (1998, 75–76) ehdottaa viidettä ehtoa Allportin kontaktiteoriaan: eri ryhmiin kuuluvilla ihmisillä on oltava mahdollisuus muodostaa ystävyys-suhteita kontaktitilanteessa. Satunnaiset kontaktit eivät vielä riitä ennakkoluulojen poistumiseen.

Konfliktiteorian mukaan muiden ryhmien läsnäolo ja ennen kaikkea kiista rajallisista resursseista lisää epäluottamusta muita ryhmiä kohtaan ja vahvistaa oman ryhmän sisäistä solidaarisuutta (Putnam 2007, 142). Blumer (1958) tarkastelee artikkeleissaan ryhmienvälisiä suhteita ryhmäposition kautta, kollektiivisena prosessina. Hän kuvailee tilannetta hallitsevan ryhmän näkökulmasta. Tämä ryhmä 1) tuntee ylemmydentunnetta, 2) pitää alempi-arvoista ”rotua” olennaisesti erilaisena ja vieraana, 3) katsoo, että sillä on yksityisoikeus tiettyihin hyötyihin ja etuuksiin ja 4) pelkää ja epäilee, että alempi-arvoinen ”rotu” havittelee samoja hyötyjä ja etuuksia. Hallitseva ryhmä siis uskoo, että se on luonnostaan ylivertainen ja parempi kuin muut. Alempi-arvoinen ryhmä yhdistetään kielteisiin ominaisuuksiin, kuten epärehellisyteen, tyhmyyteen, laiskuuteen ja moraalittomuuteen. Siihen kuuluvia ei pidetä ”meidän kaltaisina” ja heidät eristetään sosiaalisesti omasta ryhmästään. (Blumer 1958, 3–4, ”rotu”-sanassa olevat lainausmerkit ovat tämän artikkelin kirjoittajien.)

Brenner ja Fertig (2006) suorittivat pariakymmentä Euroopan maata koskevan tutkimuksen liittyen maahanmuuttoasenteisiin ja niiden syihin. Lähes kaikissa tutkimusmaissa vastaajan sekä hänen vanhempiansa korkea koulutus osoittautui olevan yhteydessä keskimääräistä positiivisempaan asenteeseen maahanmuuttajia kohtaan. Vastaajan vanhempien koulutuksella oli positiivinen vaikutus riippumatta hänen omasta koulutuksestaan. Koulutus vaikuttaa siis kahta reittiä. Sukupuolen, iän, asuinympäristön ja siviilisäädyn vaikutukset asenteisiin vaihtelivat maittain tai eivät olleet tilastollisesti merkitseviä. (Brenner ja Fertig 2006, 19–20.) Myös O’Rourken ja Sinnottin (2006) tutkimus käsittelee lukuisia maita, pääasiassa Euroopasta. He havaitsivat, että mitä korkeampi ihmisen ammatillinen osaamistaso on, sitä vähemmän hän vastustaa siirtolaisuutta. Voimakas kansallistunne ja korkea ikä puolestaan ovat yhteydessä siirtolaisuuden vastustamiseen. Tutkijoiden mukaan on myös eroa siinä, kysytäänkö ihmisten mielipidettä maa-

hanmuuttajien tulemiseen yleisellä tasolla vai pakolaisten vastaanottamiseen: jälkimmäisiin suhtaudutaan myönteisemmin, ja lisäksi ihmisen ammatillinen osaamistaso ei vaikuta hänen pakolaismielipiteeseensä. (O'Rourke ja Sinnott 2006, 857.)

Ray (2012) tutki hollantilaisten alkuperäisväestöön kuuluvien korkeakouluopiskelijoiden asenteita muslimisiirtolaisia kohtaan. Hän havaitsi, että opiskelijat tukevat ajatusta monikulttuurisuudesta, eivätkä koe tulijoita uhkaksi Hollannin kansalliselle identiteetille tai kulttuurille. Siirtolaisten toivotaan kuitenkin integroituvan yhteiskuntaan mahdollisimman nopeasti.

Tutkimustehtävät

Tässä artikkelissa vastataan seuraaviin kysymyksiin:

- Millaisiin asenneryhmiin suomalaiset korkeakouluopiskelijat on jaettavissa ryhmittelyanalyysin perusteella tarkasteltuna?
- Asenneryhmien koot ja profiilit
- Miten eri taustatekijät ovat yhteydessä saattuihin asenneryhmiin? Ryhmittelyanalyysin perusteella saatuja ryhmiä tarkastellaan vastaajien poliittisen mielipiteen, kielen ja kansalaisuuden perusteella.

Aineisto ja menetelmät

Tutkimuksessa oli mukana siis 13 korkeakoulua, joissa vuonna 2011 opiskeli 61 % kaikista maamme yliopisto-opiskelijoista ja 38 % ammattikorkeakouluopiskelijoista. Kyselyyn vastanneista oli 78 % yliopistoista ja vastaavasti reilu viidennes ammattikorkeakouluista. Vastaukset saatiin kaikkiaan 14 568 opiskelijalta.

Etnobarometrin aineisto kerättiin Webropol-kyselyllä syksyllä 2012. Aineisto on esitetelty yksityiskohtaisesti varsinaisessa Etnobarometri-raportissa (Sjöblom-Immalla 2013, 24–26).

Artikkelin alkuvaiheessa analyysimenetelmänä käytetään klusteri- eli ryhmittelyanalyysiä, jonka avulla tutkittavat voidaan luokitella ominaisuuksiensa perusteella ryhmiin. Tavoitteena on, että ryhmät olisivat sisäisesti mahdollisimman yhtenäisiä, mutta poikkeaisivat toisistaan mahdollisimman paljon. Tavoitteena on siis jakaa havainnot mahdollisimman homogeenisiin ryhmiin analyysissä käy-

tettyjen muuttajien suhteen. Klusterianalyysiä voidaan pitää eräänlaisena "poikittaisena faktorianalyysinä": siinä missä faktorianalyysi ryhmittelee samankaltaisia muuttujia, klusterianalyysi pyrkii ryhmittelemään samankaltaisia tutkittavia (Nummenmaa 2011, 428).

Ryhmittelyanalyysin etuna on se, että menetelmä mahdollistaa esimerkiksi ristiintaulukoinnilla tapahtuvan jatkotarkastelun. Ryhmittelyanalyysin ryhmien eroja mitataan varianssianalyysillä. Eri muuttajien vaihteluvälit eivät saisi liiaksi poiketa toisistaan, muuten jokin muuttuja voi nousta analyysissä dominoivaan asemaan. Ryhmittelyanalyysin tyyppisessä menetelmässä voidaan tällaista dominoimista vähentää standardoimalla muuttajien arvot z-pistemääräksi. Tällöin jokaisen tarkasteluun valitun 27 muuttujan keskiarvo on 0 ja keskihajonta 1. Standardoimisen kiistaton etu on se, että standardoinnin seurauksena jokaisen muuttujan vaikutus saatuun ryhmittelyratkaisuun on samansuuruinen.

Aineiston suuri koko liittyneenä onnistuneeseen iterointiin (ryhmittelyyn) on tuottanut vastaajista viisi ryhmää, jotka poikkeavat toisistaan kunkin analyysiin valitun muuttujan kohdalla erittäin merkittävästi. Klusterianalyysi voidaan toteuttaa kahdella tavalla – joko hierarkisena tai ns K-keskiarvoklusterointina. Keskiarvotarkastelussa tärkeimmät tulokset liittyvät varsinaiseen ryhmittelyyn (vrt. taulukko 1) ja sitä täydentävään varianssianalyysin ANOVA-tilastointiin (taulukko 2). ANOVA-tarkastelussa katsotaan, poikkeavatko eri klustereille (ryhmiin) sijoittuvat henkilöt toisistaan tilastollisesti merkittävästi kaikilla malliin otetuilla muuttujilla (Nummenmaa 2011, 432; Andrews 2005).

Tulokset

Ryhmittelyanalyysiin valittiin siis 27 muuttujaa, jotka voidaan jakaa viiteen komponenttiin (vrt. taulukkoa 1):

- a) Muuttujat 1–7 ovat *demografisia taustamuuttujia*, jotka liittyvät vastaajien väestö- ja perhetietoihin.
- b) Muuttujat 8–10 liittyvät vastaajien *elinoloihin* mittaamalla mm. ulkomailla asumista ja kuinka monta Suomessa asuvaa maahanmuuttajaa vastaaja tuntee henkilökohtaisesti.
- c) Kolmas kokonaisuus muodostuu kahdeksan muuttujan kysymyspatterista (muuttujat 11–18),

jolla selvitetään vastaajien *mielipidettä maahanmuuton vaikutuksista suomalaiseen yhteiskuntaan* (vaikutus mm. kansantalouteen, yrittäjyyteen, palveluhenkisyteen jne., kts. taulukkoa 1).

d) Neljäs muuttajakokonaisuus käsittää kaksi, mutta sitäkin keskeisempää muuttujaa. Niillä mitataan vastaajien näkemystä siitä, paljonko Suomeen *tulisi ottaa pakolaisia* (muuttuja 19, taulukko 1) ja *toisaalta ulkomaalaisia työntekijöitä nykyiseen verrattuna* (muuttuja 20).

e) Viides ryhmä koostuu seitsemän muuttujan *kotoutumistuki-osiosta*. Kysymyksillä selvitetään vastaajien mielipidettä siitä, millaisille maahanmuuttajille kotoutumistukea ja erilaisia kotoutamistoimia tulisi suunnata.

Toimivan mallin saavuttamiseksi tehtiin 10 iteroinnin ryhmittelyanalyysi. Kunkin iteroinnin tavoitteena oli parantaa ja selkeyttää ryhmittelyä. Oli havaittavissa, että ryhmittely ei muuttunut enää 10. iterointikierron jälkeen.

Ensimmäisessä taulukossa ryhmät on järjestetty muuttujan 19 perusteella (lomakkeen kysymys: ”Paljonko Suomeen tulisi ottaa pakolaisia nykyiseen verrattuna? 1 = Paljon enemmän... 5 = Paljon vähemmän). Mitä pienempi muuttujan 19 z-arvo on (tässä tapauksessa negatiivisena -0.835), sitä myönteisempi on ryhmän suhtautuminen pakolaisten vastaanottoon. Mielenkiintoista kyllä, järjestys muuttujan 20 kohdalla (suhtautuminen työntekijöiden vastaanottoon) oli samanlainen (vrt. taulukko 1). Yleensäkin z-pistemäärä on sitä pienempi, mitä enemmän se ”kallistuu” kunkin muuttujan ensimmäisen vaihtoehdon suuntaan.

Klusteri-analyysin tulosten tarkastelu ryhmittäin

Täysin positiiviset suhtautuivat sekä pakolaisten että työntekijöiden vastaanottoon erittäin suopeasti (vrt. muuttajat 19 ja 20 taulukossa 1). Tähän ryhmään kuuluvat kokivat, että maahanmuutosta oli pelkkää hyötyä Suomen eri yhteiskuntapolitiikan lohkoille (muuttajat 11–18, miinusmerkki siis viittaa muuttujan ensimmäiseen eli positiiviseen vaihtoehtoon). Samoin ”täysin positiiviset” olisivat valmiita tarjoamaan kotoutumistukea kaikille maahanmuuttajaryhmille, erityisesti pakolaisille ja turvapaikanhakijoille (muuttajat 21–27). Ryhmään kuuluvissa oli vahvasti edustettuina yliopistot, nai-

set ja kaupunkilaiset. Samoin ”täysin positiivisissa” oli eniten vanhimpaan ikäryhmään kuuluvia. Ryhmän jäsenille oli tunnusomaista myös se, että heissä oli eniten ulkomailla asuneita, samoin he tunsivat eniten maahanmuuttajia. Tältä osin kontaktiteoria osoittaa voimansa (mitä enemmän maahanmuuttajakontakteja, sitä hyväksyvämmiin suhtaudutaan maahanmuuttoon).

Vastaajia pyydettiin vielä kirjoittamaan maahanmuuttoon liittyviä kommenttejaan. Yli 14 500:sta vastaajasta lähes 10 000 kirjoittikin näkemyksiään. Ryhmittelyanalyysin tulokset voitiin yhdistää teknisesti annettuihin kommentteihin. Seuraavassa ”täysin positiiviseen” ryhmään kuuluvan sitaatti (kunkin ryhmän esittelyn yhteydessä on vastaavanlainen sitaatti).

– *Maahanmuuttajat ovat hienoja ja viallisia ihmisiä kuin kaikki muutkin. Näin kokemuksesta. Mielestäni on järjetöntä, että maahanmuuttajien pitäisi todistaa olevansa parempia, lainkuuliaisempia ja tuottavampia kuin muut. Kyllä sosiaalipummi on sosiaalipummi ja rikollinen rikollinen synnyinmaastaan huolimatta. Joten mielestäni rajat voi hyvin avata kaikille, ei kenenkään tarvitse todistaa ”ansaitsevansa” kansalaisuutta ja maahanpääsyä sen enempää kuin suomalaistenkaan täällä tarvitsee. (Nainen, yliopisto, tapausnumero 4726)*

Valikoiden hyväksyvät suhtautuivat selkeästi myönteisemmin työntekijöiden kuin pakolaisten vastaanottoon – tästä tulee ryhmän valikoivuutta-painottava nimi. Ryhmään kuuluvat näkivät kyllä maahanmuuttoon liittyvät positiiviset vaikutukset (vrt. muuttajat 11–18 taulukossa 1), mutta esimerkiksi kotouttamiseen ei ryhmään kuuluvilta juurikaan herunut ymmärrystä ja sympatiaa (vrt. muuttajat 21–27).

Valikoiden hyväksyvät olivat taustaltaan yliopistolaisia, sukupuoleltaan miehiä ja taustaltaan kaupunkilaisia. Myös tähän ryhmään kuuluvilla oli kokemusta ulkomailla asumisesta ja tutuista maahanmuuttajista. Edelliseen ryhmään verrattuna ”valikoiden hyväksyvät” olivat keskimäärin nuorempia, toisaalta he pitivät tulojaan riittävinä selkeästi muita ryhmiä enemmän (muuttuja 8, taulukko 1).

– *Ei ole huonoja kokemuksia heistä. Kyllä heidän kanssaan selviää. (Mies, yliopisto, nro. 130).*

– *Ihan liikaa tukia, joka tappaa suuren osan kiinnostuksen työntekoon (Mies, yliopisto, nro. 212).*

Vaikka **epäröivät** suhtautuivat maahanmuuttoon torjuvasti, oli heidän asenteensa kuitenkin vä-

Taulukko 1: Asenneryhvät ja niiden muuttujakohtaiset z-pistemäärät.

	Ryhvät				
	Täysin positiiviset	Vallikoiden hyväksyvät	Epäröivät	Pragmatikot	Täysin kielteiset
Demografiset muuttujat (1–7):					
1. Opiskelupaikka: yliopisto - ammatikorkeakoulu	-,17390	-,16856	-,13720	,32133	,33753
2. Sukupuoli: nainen – mies	-,30450	,66647	-,32459	-,00194	,63241
3. Uskonto: valtauskonto – ei usko	,11145	,23504	-,14502	-,20346	,07426
4. Ympäristö: kaupunki - maaseutu	-,12441	-,17970	,20829	,14927	,05229
5. Äidin koulutustaso: peruskoulu - tutkijakoulutus	,08265	,02298	,07539	-,14684	-,12508
6. Isän koulutustaso: peruskoulu - tutkijakoulutus	,10629	,11076	-,02593	-,13318	-,14059
7. Ikäluokka: 1970-, 1980-, 1990-luvulla syntyneet	-,18952	-,03104	,27641	,08364	,10714
Elinolomuuttujat (8–10):					
8. Tulojen riittävyys: riittävät - riittämättömät	-,06241	-,20017	,08011	,14254	,08774
9. Asunut ulkomailla: ei asunut – on asunut	,29306	,07949	-,20496	-,20614	-,27907
10. Tunteeko maahanmuuttajia: ei yhtään – 10+	,26681	,18320	-,31102	-,18900	-,15387
Maahanmuuton vaikutukset (11–18):					
11. Kansantalouteen: vahvenee - heikkenee	-,63165	-,39813	,28657	,38915	1,20962
12. Yrittäjyyteen: vahvenee - heikkenee	-,54672	-,34529	,18940	,25847	1,19150
13. Palveluhenkisyteen: vahvenee - heikkenee	-,62203	-,25840	,21719	,35802	1,17536
14. Kulttuuriin ja tait.: vahvenee - heikkenee	-,59719	-,19601	,12509	,30542	1,27039
15. Turvallisuuteen: vahvenee - heikkenee	-,72100	-,08167	,37003	,48274	,79054
16. Suvaitsevaisuuteen: vahvenee - heikkenee	-,65201	-,14556	,17241	,45281	1,05409
17. Yhteisöllisyyteen: vahvenee - heikkenee	-,73123	-,08929	,27990	,44527	1,06087
18. Suomal. elämäntap.: vahvenee - heikkenee	-,54519	-,14897	,16933	,35609	,93343
Suhtautuminen vastaanottamiseen (19–20):					
19. Pakolaisia otetaan: enemmän - vähemmän	-,83595	,00494	,06343	,68190	1,15955
20. Työntekijöitä otetaan: enemmän - vähemmän	-,60234	-,30468	,23984	,24548	1,06888
Kotoutumistuen suuntaaminen (21–27):					
21. Pakolaisille: kyllä - ei	-,55883	,29145	-,54556	,54268	1,41002
22. Turvapaikanhakijoille: kyllä - ei	-,56772	,40872	-,56331	,42708	1,52824
23. Yksintulleille alaikäisille: kyllä - ei	-,46780	,45177	-,47775	,09714	1,46617
24. Paluumuuttajille: kyllä - ei	-,22495	,50445	,42159	-,72258	,25894
25. Työtä etsiville: kyllä - ei	-,33868	,36126	,21019	-,51844	,77214
26. Työssä oleville: kyllä - ei	-,19738	,49319	,45167	-,93457	,33303
27. Adoptiolapsille: kyllä - ei	-,21933	,58273	,27154	-,69318	,38693

hemmän jyrkkä, sillä muuttujien 19 ja 20 z-pistemäärät ovat sängen lähellä nollaa. Ryhmään kuuluvis- sa painottuivat seuraavat väestölliset piirteet: heis- sä oli keskimääräistä enemmän naisia, yliopistossa opiskelevia, maaseudulla kasvaneita ja nuoria. Nuo- resta iästä huolimatta ryhmään kuuluvien keskuu- dessa uskonnollinen painostus näkyi selkeästi.

Oletettavasti iästäkin johtuen ulkomailla asumi- nen ja maahanmuuttajien tunteminen oli vähäistä. Mielenkiintoinen havainto on myös se, että ”epä- röivät” eivät nähneet maahanmuutossa mitään positiivista, sillä kaikkien maahanmuuton vaikutus- ta mittaavien muuttujien (11–18) etumerkki on plus- merkkinen (eli asenteet maahanmuuton vaikutus-

ten osalta kallistuvat kielteisiksi). Ryhmästä tulee vaikutelma, että he olivat omaksuneet maaseutujen pienyhteisöissä eläneiden periaatteellisen elämäntavon. Tätä vahvistaa myös oheinen sitaatti ryhmään kuulualta vastaajalta:

- *Kaipa sitä mieluummin korkeasti koulutettuja sekä työtätekeviä maahanmuuttajia ottaisi vastaan kuin sosiaaliturvaa hyödyntäviä koulutettomia ihmisiä. Mielestäni työnteko ja maahanmuuton motiivit ovat tärkeämpiä kriteereitä kuin esimerkiksi maahanmuuttajien kansallisuus. (Nainen, yliopisto, nro. 723).*

Neljänteen ryhmään kuuluvia kutsutaan **pragmaatikoiksi**. Pragmaattinen ihminen on yleensäkin käytännönläheinen. Tähän ryhmään kuuluvilla oli tunnusomaista opiskeleminen ammattikorkeakoulussa, uskonnollisuus ja vanhempien alhainen koulutustausta. Maahanmuutolla ei ryhmään kuuluvien mielestä ollut juurikaan positiivisia vaikutuksia (muuttajat 11–18), samoin suhtautuminen sekä pakolaisten että työvoimamaahanmuuttajien lisätuloon oli vähintäänkin nihkeää. Pragmaattisuus heijastui asenteissa kotoutumisen suuntaamiseen: jo maassa oleville työvoimamuuttajille, palajille ja ulkomaisille adoptiolapsille oltiin valmiita suuntaamaan kotoutumistukea. Sen sijaan pakolaisille ja turvapaikanhakijoille tässä suhteessa sympatiaa ei juurikaan herunut.

- *Jokaisen pitäisi olla tasa-arvoinen, myös maahanmuuttajien sekä SUOMALAISEN opiskelijan! Maahanmuuttajat saavat jo nyt enemmän tukea kuukaudessa kuin tavallinen suomalainen opiskelija. Käsittämätöntä... (Nainen, AMK, nro. 3)*

Täysin kielteisissä oli selkeästi keskimääräistä enemmän ammattikorkeakoulujen opiskelijoita ja erityisesti poikia. Vanhempien koulutustausta oli ”pragmaatikkojen” tapaan selvästi keskimääräistä heikompi. Myös ryhmään kuuluvien kansainvälinen kokemus oli vähäistä, sillä ulkomailla asumista ja maahanmuuttajataustaisia tuttuja mittaavat muuttajat (9–10) saivat alhaiset pistearvot.

Kielteisesti maahanmuuttoon suhtautuvat eivät nähneet maahanmuutossa juurikaan positiivista (11–18), samoin kotoutumiseen ei ollut ryhmään kuuluvien mielestä syytä juurikaan panostaa. Tässä yhteydessä on syytä painottaa, että kielteinen asenne kohdistui sekä työvoimamuuttajia että pakolaisia kohtaan.

- *Turhat turvapaikanhakijat ja ilmaistuella eläjät kokonaan pois (Mies, AMK, nro. 18)*

- *Nykymallilla jatkaminen ei ole missään mielessä järkevä ratkaisu, ellemme halua kokea Ruotsin ja Norjan tavoin versioitamme asutuskeskuksiin iskevästä Breivikeistä ja jihadistitsemurhaporjannasta. Olemme tähänkin asti tulleet kaikessa 10 v Ruotsia ja Norjaa jäljessä, ja niin tulemme tässäkin asiassa, jos ei mitään muuteta. (Mies, yliopisto, nro. 8281).*

- *Inget fel på invandringen så lång som det inte påverkar brott och allmän trygghet i Finland (Mies, AMK, nro. 14449).*

Tulkittaessa tuloksia varianssianalyysillä (ANOVA-tarkastelu), havaitaan, että kaikkien analyysiin valittujen muuttujien F-arvot ovat erittäin merkitseviä (vrt. taulukko 2, oikeanpuoleinen sarake). Korkeimmat F-arvot tulivat muuttujille 22, 21 ja 19. Kaikki em. muuttujat liittyivät pakolaisuuteen ja turvapaikanhakuun. Mielenkiintoinen havainto on sekin, että vanhempien koulutustaustalla on F-arvoilla tarkasteltuna vähiten merkitystä ryhmien muodostumisessa. Tulos antaa viitteen siitä, että kaiken kaikkiaan korkeakouluopiskelijoiden asenteet muodostuvat muualla kuin kotona. Tämä on helppo uskoa, sillä tässä aineistossa lähes 38 % ilmoitti äänestävänsä seuraavissa vaaleissa vihreitä. Vanhempiensa kohdalla luku tuskin on yhtä korkea.

”Täysin positiivisten” ryhmä on selkeästi aineiston suurin, sillä siihen kuuluu kolmannes vastaajista (vrt. taulukko 3). Vastaavasti ”täysin kielteiset” on tarkastelun pienin ryhmä, 11,7 %. Asiaa voi tulkita myös niinkin, että tulevaisuuden päättäjistämme joka kymmenes suhtautui täysin kielteisesti maahanmuuttoon.

F-testin tuloksia voidaan hyödyntää lähinnä kuvainnollisesti (”for descriptive purposes”). Tämä liittyy ryhmittelyanalyysin luonteeseen, jossa ryhmiin muuttajat valikoituvat siten, että ryhmien välinen varianssi valittujen muuttujien suhteen on mahdollisimman suuri, mutta yksittäiseen ryhmään valikoituneiden välillä varianssi on mahdollisimman vähäinen.

Mikäli kahta ensimmäistä ryhmää pidetään maahanmuuttoon suopeasti suhtautuvina, havaitaan, että lähes 50 % vastaajista asennoitui positiivisesti maahanmuuttoon. Vastaavasti skaalauksen kahden viimeiseen ryhmään (pragmaatikkoihin, täysin kielteisiin) kuului ”vain” reilu neljännes vastaajista. Tuleva seurantabarometri kertoo aikanaan, mihin suuntaan kehitys tältä osin menee.

Taulukko 2: Ryhmittelyanalyysin tulokset ANOVA-tarkastelun perusteella

	Cluster		Error		F	Sig.
	Mean Square	df	Mean Square	df		
Demografiset muuttajat (1–7):						
1. Opiskelupaikka: yliopisto - ammatikorkeakoulu	149,268	4	,916	12426	162,876	,000
2. Sukupuoli: nainen – mies	521,376	4	,826	12426	631,210	,000
3. Uskonto: valtauskonto – ei usko	75,690	4	,978	12426	77,413	,000
4. Ympäristö: kaupunki - maaseutu	74,806	4	,978	12426	76,509	,000
5. Äidin koulutustaso: peruskoulu - tutkijakoulutus	27,645	4	,986	12426	28,043	,000
6. Isän koulutustaso: peruskoulu - tutkijakoulutus	33,702	4	,984	12426	34,267	,000
7. Ikäluokka: 1970-, 1980-, 1990-luvulla syntyneet	101,031	4	,932	12426	108,357	,000
Elinolomuuttajat (8–10):						
8. Tulojen riittävyys: riittävät - riittämättömät	39,849	4	,988	12426	40,315	,000
9. Asunut ulkomailla: ei asunut – on asunut	173,803	4	,944	12426	184,163	,000
10. Tunteeko maahanmuuttajia: ei yhtään – 10+	188,298	4	,912	12426	206,357	,000
Maahanmuuton vaikutukset (11–18):						
11. Kansantalouteen: vahvenee - heikkenee	1158,557	4	,630	12426	1839,454	,000
12. Yrittäjyyteen: vahvenee - heikkenee	942,974	4	,691	12426	1365,021	,000
13. Palveluhenkisyteen: vahvenee - heikkenee	1037,204	4	,664	12426	1562,240	,000
14. Kulttuuriin ja tait.: vahvenee - heikkenee	1036,010	4	,662	12426	1563,925	,000
15. Turvallisuuteen: vahvenee - heikkenee	994,380	4	,665	12426	1494,308	,000
16. Suvaitsevaisuuteen: vahvenee - heikkenee	983,845	4	,689	12426	1428,678	,000
17. Yhteisöllisyyteen: vahvenee - heikkenee	1131,280	4	,631	12426	1791,492	,000
18. Suomal. elämäntap.: vahvenee - heikkenee	723,182	4	,752	12426	961,797	,000
Suhtautuminen vastaanottamiseen (19–20):						
19. Pakolaisia otetaan: enemmän - vähemmän	1455,442	4	,538	12426	2704,875	,000
20. Työntekijöitä otetaan: enemmän - vähemmän	908,667	4	,696	12426	1304,906	,000
Kotoutumistuen suuntaaminen (21–27):						
21. Pakolaisille: kyllä - ei	1453,866	4	,507	12426	2866,336	,000
22. Turvapaikanhakijoille: kyllä - ei	1587,203	4	,473	12426	3353,413	,000
23. Yksintulleille alaikäisille: kyllä - ei	1275,516	4	,564	12426	2261,495	,000
24. Paluumuuttajille: kyllä - ei	583,662	4	,810	12426	720,934	,000
25. Työtä etsiville: kyllä - ei	562,262	4	,811	12426	693,546	,000
26. Työssä oleville: kyllä - ei	776,791	4	,743	12426	1044,883	,000
27. Adoptiolapsille: kyllä - ei	551,593	4	,820	12426	672,283	,000

Ryhmät vastaajien puoluekannan, kansalaisuuden ja kielen perusteella tarkasteltuna

Opiskelijoilta tiedusteltiin myös heidän puoluekantaansa kysymällä ”Jos eduskuntavaalit järjestettä-

isiin nyt, mitä puoluetta äänestäisit?”. Puoluekannoilla oli selkeä yhteys ryhmien muodostumiseen. Vasemmistoliittoa ja vihreitä äänestävästä yli puolet kuului ”täysin positiivisten” ryhmään (vrt. taulukko 4). Khi-testin perusteella tulos (kuten muidenkin taulukoiden tulokset) on erittäin merkitsevä.

Taulukko 3: Ryhmien koot, %

Ryhmät	%	N
Täysin positiiviset	33.9	4 209
Valikoiden hyväksyvät	14.5	1 807
Epäroivät	23.9	2 977
Pragmaatikot	16.0	1 987
Täysin kielteiset	11.7	1 451
Yhteensä %, N	100.0	12 431

Perussuomalaisia äänestävästä yli 60 % kuului ”täysin kielteisten” ryhmään – tässä suhteessa ryhmään kuuluvien opiskelijoiden asenneilmasto oli siis vastakkainen verrattuna vihreitä ja vasemmistoliittoa äänestäviin. Toiseksi kielteisimpänä puolueena voitaneen pitää keskustaa, jota äänestäneistä joka kuudes (14.3 %) kuului ”täysin kielteisiin”. Muilla puolueilla ei ollut havaittavissa samanlaisia asennekeskittyymiä.

Taulukko 4. Ryhmät vastaajien puoluekannan mukaan, %

Äänestäisi seuraavissa vaaleissa	Täysin positiiviset	Valikoiden hyväksyvät	Epäroivät	Pragmaatikot	Täysin kielteiset	Yht. %	Yht. N
Kokoomusta	20.9	18.9	24.2	21.5	14.5	100.0	1 963
Sdp:tä	33.6	10.7	24.0	22.1	9.6	100.0	709
Perussuomalaisia	1.3	6.3	12.7	19.3	60.4	100.0	605
Keskustaa	18.9	9.0	34.2	23.6	14.3	100.0	556
Vasemmistoliittoa	53.9	13.3	22.4	7.6	2.8	100.0	1 418
Vihreitä	50.6	13.2	23.6	9.5	3.1	100.0	3 516
Ruotsalaista kansanpuol.	41.5	14.6	23.2	13.8	6.9	100.0	349
Kristillisdemograatteja	29.9	11.7	34.6	15.4	8.4	100.0	298
Yhteensä, %	37.6	13.5	23.8	14.5	10.6	100.0	
Yhteensä, N	3 538	1 275	2 243	1 364	994		9 414

$X^2 = 3135,87$ df = 28, p = .000

Taulukko 5. Ryhmät vastaajien kansalaisuuden mukaan, %

Kansalaisuus	Täysin positiiviset	Valikoiden hyväksyvät	Epäroivät	Pragmaatikot	Täysin kielteiset	Yht. %	Yht. N
Suomen kansalainen	33.7	13.7	24.9	15.8	11.9	100.0	11 802
Ei-Suomen kansalainen	36.7	29.6	6.7	19.4	7.6	100.0	629
Yhteensä, %	33.9	14.5	23.9	16.0	11.7	100.0	
Yhteensä, N	4 209	1 807	2 977	1 987	1 451		12 431

$X^2 = 201,24$ df = 4, p = .000

Taulukko 6. Ryhmät vastaajien äidinkielen mukaan, %

Äidinkieli	Täysin positiiviset	Valikoiden hyväksyvät	Epäroivät	Pragmaatikot	Täysin kielteiset	Yht. %	Yht. N
Suomi	33.1	13.6	25.0	16.1	12.2	100.0	11 046
Ruotsi	45.3	14.3	22.7	11.7	7.8	100.0	666
Muu kieli	37.3	29.1	7.9	18.6	7.1	100.0	719
Yhteensä, %	33.9	14.5	23.9	16.0	11.7	100.0	
Yhteensä, N	4 209	1 807	2 977	1 987	1 451		12 431

$X^2 = 252,31$ df = 8, p = .000

Kansalaisuuden perusteella tarkasteltuna havaitaan, että Suomen kansalaiset suhtautuivat maahanmuuttoon selvästi nihkeämmin kuin ei-Suomen kansalaiset (taulukko 5): kahteen positiivisimpaan ryhmään kuului Suomen kansalaisista 38 %, mutta ei-Suomen kansalaisista peräti kaksi kolmesta.

Äidinkielen perusteella tarkasteltuna ryhmien väliset erot olivat myös selkeitä: ruotsinkieliset opiskelijat suhtautuivat suomenkielisiä suopeammin maahanmuuttoon. Niinpä ruotsinkielisistä kuului lähes puolet (45 %) ”täysin positiivisten” ryhmään, kun taas suomenkielisistä kolmannes (taulukko 6).

Muunkieliset (eivät puhu suomea tai ruotsia) suhtautuivat myös positiivisesti maahanmuuttoon, tosin sillä erolla, että muunkieliset painottuvat selvästi ”valikoiden hyväksyvien” ryhmään.

Yhteenveto ja johtopäätökset

Suomessa on sängen harvakseltaan tehty maahanmuuttoon liittyviä mielipidetiedusteluja. Vuonna 2013 valmistuneessa Siirtolaisuusinstituutin Et-nobarometrissa tarkasteltiin suomalaisten korkeakoululaisten asenneilmastoa. Tässä artikkelissa tarkastelua syvennettiin suorittamalla monimuuttujainen klusterianalyysi. Tällöin tavoitteena oli ryhmillä vastaajat erilaisiin asenneryhmiin.

Klusterointia voidaan pitää teknisesti ja temaatistisesti onnistuneena. Parhaaksi tulokinnan kannalta osoittautui viiden klusterin ja 10 iteroinnin malli. Klusterit olivat sisällöllisesti selkeästi erotettavissa ja tunnistettavissa. Samoin ryhmät voitiin kahden keskeisen asennemuuttujan perusteella (muuttajat 19–20) asettaa selkeään asenneulottuvuuteen: 1. Ryhmään kuuluvat suhtautuivat kokonaisvaltaisen positiivisesti ja vastaavasti viidenteen kuuluvat täysin kielteisesti maahanmuuttoon.

Artikkelissa esitettiin kolme tutkimuskysymystä:

1) Millaisiin asenneryhmiin suomalaiset korkeakouluopiskelijat on jaettavissa ryhmittelyanalyysin perusteella tarkasteltuna?

Kahdessa positiivisimmassa ryhmässä (”täysin positiiviset” ja ”valikoiden hyväksyvät”) oli selkeästi yliopistossa opiskelemisella ja kaupunkilaisuudella merkitystä. ”Täysin positiivissa” oli naispainotus, ”valikoiden hyväksyvissä” taas miehillä oli painoarvoa. Kahdessa kielteisimmässä ryhmässä (”prag-

maatikot” ja ”täysin kielteiset”) oli amk-painotus, ”täysin kielteisissä” olivat miehet keskiössä.

Vanhempien koulutustaustalla oli F-testillä testattuna vähiten merkitystä ryhmiin jakautumisessa (toki ko. muuttajat saivat tilastollisesti erittäin merkitsevät arvot). Tältä osin tulos poikkeaa Brennerin ja Fertigin (2006) tuloksesta. Heidän mukaansa vanhempien koulutustausta oli keskeinen asenne-eroja selittävä tekijä.

Allportin (1954) kontaktiteorian kautta tuloksia voidaan tulkita hyvin; mitä pienempi on ryhmän z-pistemäärä (tässä tapauksessa: sitä enemmän tuntee maahanmuuttajia), sitä positiivisempi on ryhmän maahanmuuttoasenne.

O'Rourken ja Sinnotin (2006) mukaan suhtautuminen pakolaisiin on suopeampaa kuin muuttoon yleisellä tasolla. Tässä artikkelissa tulos poikkeaa O'Rourken ja Sinnotin havainnosta, sillä työvoiman maahanmuuttoon suhtauduttiin jokaisessa ryhmässä suopeammin kuin pakolaisten vastaanottoon.

2) Asenneryhmien koot ja profiilit olivat selkeästi eroteltavissa. Suurimman ryhmän muodostivat ”täysin positiiviset”, joita oli kolmannes vastaajista. ”Täysin kielteisiin” kuului 11 % opiskelijoista. Vaikka ryhmä olikin pienin, voidaan sitä pitää kohtuullisen suurena, koska tarkastelun kohteena lienee Suomen tuleva älymystö.

3) Lopuksi selvitettiin, miten eri taustatekijät ovat yhteydessä saatuihin asenneryhmiin? Ryhmittelyanalyysin perusteella saatuja ryhmiä tarkasteltiin vastaajien poliittisen mielipiteen, kielen ja kansalaisuuden perusteella.

Vihreitä ja vasemmistoliittoa äänestävät osoittautuivat maahanmuuttomyönteisimmiksi. Selvästi omalla tasollaan maahanmuuttovastaisuudessa oli perussuomalaisia äänestävät: heistä 60 % kuului kielteisimpään ryhmään. Toiseksi kielteisimpiä olivat keskustaa äänestävät.

Suomen kansalaisten asenneilmasto oli selvästi nihkeämpi kuin muiden kansalaisuusryhmien. Kielellä havaittiin olevan myös selvä yhteys ryhmittelyyn: muita kieliä kuin suomea ja ruotsia puhuvat olivat selvästi positiivisimpia asenteiltaan. Ruotsia puhuvat (pääasiassa suomenruotsalaisia) olivat taas positiivisempia kuin suomea puhuvat. Suuresta aineistoista johtuen kaikki tulokset olivat khi-testillä testattuna erittäin merkitseviä.

Barometrien luonteeseen kuuluu, että tutkimus uusitaan tietyn ajan kuluessa. Tarkoitus onkin tehdä uusi kysely Siirtolaisuusinstituutin toimesta vuo-

den 2015 syksyllä. Tällöin on mielenkiintoista tarkastella, miten kovaksi kiihtynyt kansainvälinen ja kotimainen maahanmuuttokeskustelu heijastuu tuloksiin – jos heijastuu.

Kirjallisuus

- Allport, Gordon W. (1954): *The Nature of Prejudice*. Addison-Wesley Publishing Company, Inc.
- Andrews, Robert, L. (2015): Cluster Analysis. Objective: create clusters of items, individuals or objects that have similarity with the others in the cluster but with differences between clusters. Document created by Robert L. Andrews, April 2005, revised 2011 & February 2015.
- Blumer, Herbert (1958): "Race Prejudice as a Sense of Group Position." *Pacific Sociological Review* 1:1. 3–7.
- Borg, Anders & Juhana Vartiainen (2015): Strategia Suomelle. Valtioneuvostonkanslian julkaisusarja 5/2015. <http://vnk.fi/documents/10616/1095776/R0515-+Strategia+Suomelle.pdf/76ade217-f878-446d-be5c-6073d5c1efd3?version=1.0> Luettu 13.5.2015.
- Brenner, Jan & Michael Fertig (2006): Identifying the Determinants of Attitudes Towards Immigrants: A Structural Cross-country Analysis. Discussion papers. Rheinisch-Westfälisches Institut für Wirtschaftsforschung, 33 p.
- Ervasti, Heikki (2012): Suomi neljänneksi maahanmuuttomyönteisin. MTV – ulkomaat. Julkaisu 11.02.2014 20:55. <http://www.mtv.fi/uutiset/ulkomaat/artikkeli/suomi-neljanneksi-maahanmuuttomyonteisin/2800632> Luettu 13.5.2015
- Ervasti, Heikki (2013): "Pohjoismaat myönteisiä maahanmuutolle – Etelä- ja Itä-Euroopassa jyrkät asenteet". YLE-uutiset 9.1.2013. Haastattelu. http://yle.fi/uutiset/pohjoismaat_myonteisia_maahanmuutolle_-_etela-ja_ita-euroopassa_jyrkat_asenteet/6444219 Luettu 13.5.2015.
- European Commission (2012): Discrimination in the EU in 2012. Special Eurobarometer 2012. http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_393_en.pdf Luettu 14.5.2015.
- Herek, Gregory (1986): The Instrumentality of Attitudes: Toward a Nefuncyional Theory. *Journal of Social Issues*, vol. 42, Issue 2, pp. 99–114.
- Jaakkola, Magdalena (2009): Maahanmuuttajat suomalaisten näkökulmasta. Asennemuutokset 1987-2007. Helsingin kaupungin tietokeskus, Helsinki. https://www.google.fi/search?q=Jaakkola,+Magdalena+82009%29:+Maahanmuuttajat+suomalaisten+n%C3%A4k%C3%B6kulmasta.+Asennemuutokset+1987-2007%29.+Helsingin+kaupungin+tietokeskus,+Helsinki&ie=utf-8&oe=utf-8&gws_rd=cr&ei=SL5UVbrdHYW0sgH254CoAg Luettu 14.5.2015.
- Myrskylä, Pekka & Topias Pyykkönen (2015): Tulevaisuuden tekijät – Suomi ei pärjää ilman maahanmuuttoa. EVA-analyysi. <http://www.eva.fi/wp-content/uploads/2015/01/Tulevaisuuden-tekij%C3%A4t.pdf> Luettu 14.5.2013.
- Nummenmaa, Lauri (2011): Käyttäytymistieteiden tilastolliset menetelmät. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.
- O'Rourke, Kevin & Richard Sinnot (2006): The determinants of individual attitudes towards immigration. *European Journal of Political Economy* 22 (2006), 838–861.
- Pettigrew, Thomas F. (1998): "Intergroup Contact Theory" *Annual Review of Psychology* 49. 65–85.
- Putnam, Robert D. (2007). "E Pluribus Unum: Diversity and Community in the Twenty-first Century. The 2006 Johan Skytte Prize Lecture." *Scandinavian Political Studies* 30:2. 137–174.
- Ray, Kirsten (2012): Cultural Clash in the Netherlands? Exploring Dutch College Students' Attitudes toward Muslim Immigrant. *The California Geographer* 52, The California Geographical Society, 19–34.
- Sjöblom-Immala, Heli (2013): Tervetuloa Suomeen? Korkeakouluopiskelijoiden asenteita mittava Etnobarometri 2013. Siirtolaisuusinstituutti, Tutkimuksia A 49. Painosalama Oy. Turku.
- Säävälä, Minna (2008): Who are the foreigners and are there too many? In: Avramov, Dragana (ed.): Acceptance of Immigrants in Europe? Viewpoints about immigration and expectations towards foreigners in the Czech Republic, Germany, Estonia, Hungary, Austria, Poland, Slovenia and Finland. Berlin, Verlag Pro Business, pp. 67–82.
- Söderling, Ismo (2015a): Puolueiden eduskuntavaaliohjelmien ominaispiirteet ja painotukset – erityisesti maahanmuuttokysymys. Turun Paasikivi-Seurassa pidetty esitelmä 16.3.2015.
- Söderling, Ismo (2015b): Puolueista ei paljon apua maahanmuuttokysymysten pohdinnassa. ET-MU-blogi. <http://etmu.fi/puolueista-ei-paljon>

- apua-maahanmuuttokysymysten-pohdinnassa/ Luettu 13.5.2015.
- Söderling, Ismo (2015c): Turun kaupungin maahanmuuton tulevaisuus vuoteen 2030 mennessä – omavarais- ja muuttoliikemalleihin perustuva tarkastelu. Siirtolaisuus-Migration 1/2015, ss. 26–35 http://www.migrationinstitute.fi/files/pdf/siirtolaisuus-migration/2015_1.pdf Luettu 12.5.2015.
- Söderling, Ismo (2015d): Pitääkö uskonnosta vienoilla? Pääkirjoitus, Siirtolaisuus-Migration 1/2015. http://www.migrationinstitute.fi/files/pdf/siirtolaisuus-migration/2015_1.pdf Luettu 13.5.2015.
- Söderling, Ismo & Heidi Kiiveri (2015): Tolerance and Expectations in Finnish Attitudes about Im-
- migration in 2010 and 2012. In Press. To be published in: Leinonen, Johanna, Elli Heikkilä, Auvo Kostianen and Ismo Söderling (eds.): Participation, Integration, and Recognition: Changing Pathways to Immigrant Incorporation.
- Työ- ja elinkeinoministeriö (2013): Maahanmuuttajabarometri 2012. TEM raportteja 11/2013. Helsinki. http://www.tem.fi/files/35826/Maahanmuuttajabarometri2012_11_2013.pdf Luettu 13.5.2015
- Työryhmä: Hallitusneuvottelut 2015. Työryhmälinjauus 13.5.2015. Maahanmuuttopolitiikka. <http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1407704/Maahanmuutto-linjauus.pdf/c626bb18-e37e-4a39-b163-cc2e34d18502> Luettu 14.5.2015.

FinnForum XI –konferenssi järjestetään Turussa syksyllä 2016

Yhdysvaltain ja Kanadan suomalaissukuisella väestöllä on pitkät perinteet yhteisille kokoontumisille, joista tunnetuimpia ovat FinnFest, FinnForum ja Kanadan Grand Finn Fest -juhlat. Näiden lisäksi on monia muita pienemmän mittakaavan tapaamisia, joissa perustana ei ole mikään aatteellinen, uskonnollinen tai poliittinen suuntaus. Edellä mainituista FinnFest ja Finnish Canadian Grand Festival ovat painottuneet suomalaisen kulttuurin esittelyyn, FinnForum keskittyy lähinnä tieteelliseen puoleen.

Vuonna 2013 Hancockissa, Michiganissa järjestettiin järjestyksessään 10. FinnForum-tapaaminen. Tämä jo perinteeksi muodostunut tieteellis- ja asiapainotteinen suomalaista sukujuurta oleville ja muillekin suomalaisuudesta kiinnostuneille suunnattu, yleensä kaksipäiväinen tapahtuma, on toteutettu vuodesta 1974 lähtien. Tilaisuudet on järjestetty hieman vaihtelevin väliajoin tarkastelemaan eri näkökulmista ulkosuomalaisuutta, yhteyksiä Suomeen, suomalaisen kulttuurin muotoja ja siihen liittyviä käsityksiä. Kokoontumiset ovat olleet tieteellispainotteisia ja heijastaneet siten kulloinkin ajankohtaisia etnisyyteen, siirtolaisuuteen ja ulkosuomalaisuuteen liittyviä ajankohtaisia tutkimuskysymyksiä. Kokouksiin on osallistunut viime vuosina arviolta n. 100 asiantuntijaa ja muuta kiinnostunutta. FinnForum on järjestetty aiemmin Suomessa kahdesti: vuonna 1984 Turussa ja vuonna 2001 Jyväskylässä. Turun tilaisuuden pääjärjestäjänä toimi Siirtolaisuusinstituutti.

Siirtolaisuus on elävä ilmiö, joka ajan saatossa tuottaa uutta tutkittavaa ja uusia tutkijoita. Siksi on perusteltua ryhtyä valmistelemaan FinnForum XI:n järjestämistä. Edelliseen liittyen Turun yliopiston eri yksiköiden (erityisesti Yleisen historian oppiaineen) ja Siirtolaisuusinstituutin aloitteesta on tarkoitus järjestää Turussa syksyllä 2016 seuraava FinnForum. Mukana järjestelyissä on myös Turun Suomi-Amerikka -yhdistys. Valmistelujen edetessä asiasta informoidaan laajemmin. Yhteyshenkilöinä toimivat:

- Turun yliopisto/yleinen historia: professori Auvo Kostianen: +358 40 517 4343 auvokosti@utu.fi
- Siirtolaisuusinstituutti: tutkimusjohtaja Elli Heikkilä, +358 400 695 452 elli.heikkila@utu.fi

Ismo Söderling

Suomalaisten kanssa avioituneet maahanmuuttajat tyytyväisiä elämäänsä Suomessa – parannettavaakin löytyy

Heli Sjöblom-Immala

Artikkeli perustuu tutkimukseen, jossa selvitettiin Suomessa asuvien monikulttuuristen avioparien asumista, työssäkäyntiä ja viihtymistä sekä mahdollisia lähtömuuttosuunnitelmia asuinkunnastaan. Tutkimuksen mukaan valtaosa sekä suomalaisista että ulkomaalaistaustaisista puolisoista viihtyy Suomessa hyvin, vaikka kritiikin aiheitakin löytyy.

Kirjoittaja FL Heli Sjöblom-Immala on toiminut tutkijana Siirtolaisuusinstituutissa.

Asiasanat: Maahanmuuttajat, monikulttuurinen avioliitto, asuminen, viihtyvyys, turvallisuus, kielen oppiminen, suomen kielen opetus, kotoutuminen, työllistyminen, venäläiset, virolaiset, thaimaalaiset, turkkilaiset, britit.

Monikulttuuristen avioliittojen määrä Suomessa on viimeisimmän 10 vuoden aikana ollut jatkuvasti kasvussa. Kun vuonna 2002 suomalaisen ja ulkomaalaisen muodostamia monikulttuurisia perheitä oli Suomessa lähes 30 000, oli luku vuonna 2013 jo 48 000.

Viime vuosina Suomessa syntyneiden miesten puoliset ovat useimmiten tulleet Thaimaasta, Venäjältä tai Virosta, naisten puoliset puolestaan Isosta-Britannista ja Turkista. (Tilastokeskus 2014a, 36–37)

Olen tutkinut sellaisten avioparien Suomessa viihtymistä ja muuttosuunnitelmia, joista toinen puoliso on kotoisin jostain edellä mainitusta maasta ja toinen on suomalaissyntyinen (Sjöblom-Immala 2015). Nettikyselyyn vastasi 207 suomalaista puolisoa ja 200 maahanmuuttajapuolisoa. Maahanmuuttajapuolisoista yli 40 prosenttia on syntynyt Venäjällä tai entisessä Neuvostoliitossa. Vähiten (5 %) vastaajista on turkkilaissyntyisiä.

Suomessa asuvat maahanmuuttajat keskittyvät voimakkaasti Etelä-Suomeen ja pääkaupunkiseudulle (Tilastokeskus 2014b), jossa heistä asuu puolet. Tämän tutkimuksen maahanmuuttajapuolisoista kolmannes asuu Uudellamaalla. Helsingissä asuu vajaat 15 prosenttia. Maahanmuuttajavastaa- jia asuu myös erityisesti Espoossa, Vantaalla, Tampereella ja Oulussa. Vajaa viidennes asuu enintään 10 000 asukkaan kunnissa. (Sjöblom-Immala 2015)

Maahanmuuttajapuolisoiden profiili

Venäläiset vastaajat ovat enimmäkseen naisia ja keskimääräistä vastaajaa koulutetumpia. Yli 40 prosenttia on suorittanut korkeakoulututkinnon tai sitä ylemmän tutkinnon. Puolison vuoksi heitä on muuttanut Suomeen noin 70 prosenttia. Yhteensä kahdella kolmasosalla venäläisistä on Suomen kansalaisuus, ja kaksoiskansalaisia heistä on yli puolet. Suorittavan työn tekijöitä on muita enemmän. Työttömillä vastaajilla on ollut muita pidempiä työttömyysjaksoja.

Thaimaalaiset ovat enimmäkseen naisia, keskimääräistä nuorempia ja vähemmän koulutettuja. Heistä yli puolella on enintään perusasteen koulutus. Lähes 90 prosenttia heistä on muuttanut Suomeen suomalaisen puolison vuoksi, ja he ovat asuneet maassa lyhimpään. Thaimaalaissyntyisten suomalaisista puolisoista lähes 70 prosenttia on tavannut puolisonsa ulkomailla, pääasiassa Thaimaassa. Yhteensä vain viidenneksellä on Suomen kansalaisuus, ja kaksoiskansalaisia on kymmenesosa. Työssäkäyviä on keskimääräistä vähemmän, 56 prosenttia. Suorittavan työn tekijöitä on muita enemmän, lähes puolet, samoin opiskelijoita ja työharjoittelijoita, joita on yhteensä melkein viidennes.

Virolaiset ovat enimmäkseen naisia. Heissä työn vuoksi muuttaneita on keskimääräistä enemmän

(23%), vaikka yli puolet heistäkin on muuttanut puolison vuoksi. Suomessa he ovat asuneet pitkään. Virolaissyntyisten suomalaisista puolisoista yli 70 prosenttia onkin tavannut puolisonsa Suomessa. Kolmanneksella on Suomen kansalaisuus, ja viidenes on kaksoiskansalaisia. Työssäkävien ja yrittäjien osuus on keskimääräistä suurempi ja työttömien osuus lähes yhtä alhainen kuin suomalaisilla, alle 10 prosenttia. Heidän työsuhteensa on yhtä vakaa kuin suomalaisillakin puolisoilla.

Britit ovat enimmäkseen miehiä, keskimääräistä vanhempia ja koulutetumpia. Yli 40 prosenttia on suorittanut korkeakoulututkinnon tai sitä ylemmän tutkinnon. Puolison vuoksi muuttaneita on keskimääräistä enemmän (77%). Työn vuoksi on muuttanut viidenes. Britit ovat asuneet maassa pitkään, mutta vain 12 prosentilla on kaksoiskansalaisuus. Kaksi kolmasosa on asunut puolionsa kanssa myös ulkomailla, useimmiten kotimaassaan Isossa-Britanniassa. Brittiläissyntyisten suomalaisista puolisoista lähes 70 prosenttia on myös tavannut puolionsa ulkomailla, pääasiassa Isossa-Britanniassa. Työssäkävien ja yrittäjien osuus on keskimääräistä suurempi. Työttömien osuus on lähes yhtä alhainen kuin suomalaisilla, alle 10 prosenttia. Toimihenkilöiden osuus on selvästi muita ryhmiä suurempi, noin kolmannes. Työsuhte on keskimääräistä epävakampi.

Turkkilaiset 10 vastaajaa ovat kaikki miehiä ja alle 60-vuotiaita. Puolet heistä on tullut Suomeen muista syistä kuin puolison takia. Neljällä kymmenestä on korkea-asteen tutkinto, ja seitsemän kymmenestä on työelämässä. Valtaosalla nykyinen työ vastaa koulutusta. Kuudella kymmenestä on Suomen kansalaisuus.

Useimmat maahanmuuttajapuolisot viihtyvät Suomessa hyvin

Yli 80 prosenttia maahanmuuttajapuolisoista on tyytyväisiä (erittäin tai melko tyytyväinen) elämänsä Suomessa. Tyytymättömiä on vain viitisen prosenttia. Kaikkein tyytyväisimpiä Suomessa asu-miseen ovat venäläiset ja virolaiset puoliset. Muita tyytymättömämpiä ovat turkkilaiset puoliset. Myös thaimaalaisissa on muita vähemmän erittäin tyytyväisiä vastaajia.

Suurin (28 %) tyytyväisyyden aihe maahanmuuttajapuolisoilla on Suomen turvallisuus. Seuraavina

ovat sosiaaliturva, luonto ja koulutusjärjestelmä. Oman syntymämaan turvallisuustilanne vaikuttaa todennäköisesti maahanmuuttajapuolisoiden mielipiteisiin Suomen turvallisuudesta. Erityisesti turkkilaiset ja venäläiset vastaajat ovat tyytyväisiä Suomen turvallisuuteen. Vain briteillä kaikkein tärkeimpänä tyytyväisyyden aiheena turvallisuuden edelle nousee Suomen koulutusjärjestelmä.

Eniten (32 %) tyytymättömyyttä maahanmuuttajapuolisoissa aiheuttaa Suomen hintataso. Seuraavina ovat työnsaantimahdollisuudet ja asenteet maahanmuuttajia kohtaan. Suomen ilmastoon tyytymättömien osuus on pienempi kuin suomalaisilla, vaikka voisi olettaa asian olevan päinvastoin. Muita vastaajaryhmiä tyytymättömämpiä Suomen hintatasoon ovat thaimaalais- ja virolaissyntyiset puoliset. Tämä on ymmärrettävää varsinkin thaimaalaisen kohdalla, joilla oman syntymämaan hintataso on huomattavasti Suomea alhaisempi.

Britti- ja venäläispuolisot ovat muita tyytymättömämpiä työnsaantimahdollisuuksiin Suomessa. Brittipuolisot ovat kuitenkin työllistyneet melko hyvin, joten he saattavat olla tyytymättömiä esimerkiksi työnsä sisältöön tai sen epävarmaan tulevaisuuteen. Maahanmuuttaja-asenteisiin tyytymättömämpiä ovat puolestaan virolaissyntyiset vastaajat, ja thaimaalaisissa Suomen ilmastoon tyytymättömiä on eniten.

Viihtyminen vaikuttaa muuttohalukkuuteen

Kyselyyn vastanneista maahanmuuttajapuolisoista noin 15 prosenttia on suunnitellut ulkomaille muuttoa. Vähiten suunnitelmia on venäläisillä ja virolaisilla puolisoilla. Venäläispuolisoista alle kymmenesosa on suunnitellut muuttoa ulkomaille. Lyhyt maantieteellinen etäisyys mahdollistaa etenkin virolaisten vierailut entisessä kotimaassaan. Myös maiden ilmasto ja olosuhteet varsinkin Virossa ovat lähellä Suomen olosuhteita, mutta palkkataso on Suomea alhaisempi ja sosiaaliturva huonompi.

Eniten suunnitelmia ulkomaille muutosta on turkkilaisilla ja thaimaalaisilla puolisoilla. Thaimaalaiset ovat asuneet Suomessa lyhyemmän aikaa kuin muut vastaajaryhmät, ja heillä myös koulutus-taso ja työllisyysaste ovat muita heikompia. Thaimaalaisille myös Suomen kallis hintataso, suhteellisen kylmä ilmasto ja epäyhteisöllisyys voivat olla asioita, joihin on vaikea tottua.

Brittipuolisoiden muuttohalukkuus ulkomaille ei ole paljon suurempi kuin virolaisillakaan puolisoilla. Elämänsä tyytyväisten osuus ei ole niin suuri kuin useimmilla muilla ryhmillä, vaikka britit ovat hyvin koulutettuja ja heidän työllisyytensä on hyvä. Toisaalta heillä on eniten määräaikaista työsuhdetta, ja he ovatkin tyytymättömiä työnsaantimahdollisuuksiin, mikä heidän kohdallaan voi tarkoittaa myös omaa kokemusta tai koulutusta vastaavan työn puutetta. Isossa-Britanniassakaan työllisyys ei nykyisin ole hyvä. Briteillä suomen kielen taito on vastaajaryhmistä puutteellisin.

Elämänsä erittäin tyytyväisistä maahanmuuttajapuolisoista vain kymmenesosalla on lähtömuuttosuunnitelmia, kun taas elämänsä tyytymättömistä lähtömuuttosuunnitelmia on selvästi yli puolella. Muuttosuunnitelmia on enemmän niillä maahanmuuttajilla, jotka ovat asuneet Suomessa vasta lyhyen aikaa. Enintään viisi vuotta Suomessa asuneista kolmanneksella on muuttosuunnitelmia, kun puolestaan 16–20 vuotta asuneilla muuttokohdakkaiden osuus on enää alle viidennes.

Maahanmuuttajapuolisoiden kertomat muuttosuunnitelmat ovat hyvin selkiytymättömiä, eivätkä välttämättä tule koskaan toteutumaan, mikä tietenkin Suomen kannalta olisi myönteinen asia. Myös mahdollisen muuton ajankohta on monilla maahanmuuttajapuolisoilla yhtä epäselvä kuin muuton kohdekin. Muuttokohteen määrää esimerkiksi työpaikan löytyminen. Usealle vastaajalle muutto on ajankohtainen vasta eläkeiässä.

- *Back to UK. Who knows when: when wife agrees (i.e. never). (M / Iso-Britannia / Espoo / 42 v.)*
- *Somewhere warmer. Southern Europe. Hopefully in 7–10 years, but probably never. (M / Iso-Britannia / Oulu / 57 v.)*
- *Viroon, viimeistään silloin kun lapsi, jota odotan nyt, on kouluikäinen. (N / Viro / Helsinki / 28 v.)*
- *To Thailand someday in the future... maybe. (M / Thaimaa / Tampere / 44 v.)*
- *We are considering moving to the place with more international environment, for example Toronto, Berlin. (N / Venäjä / Helsinki / 28 v.)*

Yleisin maahanmuuttajapuolisoiden ilmoittama muuttokohde ulkomaille on oma syntymämaa, mutta he ovat miettineet muitakin kohdemaita. Muuton syynä on mainittu mm. tulevien eläkepäivien viettäminen ilmastoltaan Suomea lämpimäm-

mässä maassa, esimerkiksi Espanjassa tai muualla Etelä-Euroopassa. Mahdollisena muuttokohteen mainitaan myös Saksa ja Pohjois-Amerikka.

Ulkomaille muuton tärkein syy maahanmuuttajapuolisoilla on Suomea edullisempi hintataso, jonka yli 60 prosenttia mainitsee yhdeksi muuttosyyksi. Toiseksi tärkeimpänä muuttosyyntä ovat työsyys. Kun kaikki ulkomaille asuvat sukulaiset otetaan kuitenkin huomioon, on sukulaisten merkitys työsyitäkin suurempi. Muuttohalukkuus pois Suomesta ei siis välttämättä johdu lainkaan Suomen työntekijöistä, vaan kotimaahan vetävät esimerkiksi sukulaiset ja koti-ikävä.

Maahanmuuttajapuolisot kritisoivat erityisesti maahanmuuttajien työllistämispalveluita ja puutteita suomen kielen opetuksessa

Moni kyselyyn vastannut maahanmuuttaja antaa kritiikkiä työ- ja elinkeinotoimiston palveluille. Esimerkiksi puolison vuoksi Suomeen muuttavat ulkomaalaiset ovat pitkälti olleet oman aktiivisuutensa ja puolisonsa avun varassa kielenopetuksen ja työnsaannin suhteen.

- *Työvoimatoimisto täys o kokemuksia on vaimon työnsaannissa itse on työt hankittu. (M / Suomi / Keski-Pohjanmaa / 66 v. / venäläinen puoliso)*

Suomalaisen puolison merkitystä maahanmuuttajan kotoutumiselle ja Suomessa viihtymiselle ei pidä aliarvioida. Suomalainen puoliso ja hänen sosiaaliset kontaktinsa kiinnittävät myös maahanmuuttajapuolisoa Suomeen, mikäli avioliitto on onnellinen ja toimiva. Arjessa puoliso toimiikin arvokkaana apuna suomen kielen opettamisessa ja perehdyttämisessä maan toimintakulttuuriin. On kuitenkin mahdotonta, että vastuu maahanmuuttajan kotouttamisesta jätettäisiin kokonaan suomalaiselle puolisolalle. Jatkuvasti tulkkina ja asioiden hoitajana toimiminen on uuvuttavaa ja voi johtaa ristiriitoihin avioliitossa (Anglé 2014).

Myös suomen kielen opetus herättää paljon tyytymättömyyttä kyselyn vastaajissa. Tyytymättömyyttä aiheuttaa mm. intensiivimuotoinen kielenopiskelu, jota ei koeta riittävän perusteelliseksi opetusmenetelmäksi kielen kunnolliseen oppimiseen. Hankaluuksia aiheuttaa myös se, että suomen kielen kursseja ei järjestetä tarpeeksi sellai-

seen aikaan, jolloin myös työssäkäyville olisi mahdollisuus osallistua opetukseen. Kielenopetuksen tulisi olla alkeista lähtevää, perusteellista ja pitkäkestoista. Ihmiset ovat kielenoppijoina erilaisia, joten nopeasti kielen omaksuville tulisi antaa mahdollisuus edetä nopeampaan tahtiin. Myös kurssien sisältöjä voisi räätälöidä.

- *Maahanmuuttopalvelut ovat aika heikot. Minusta intensiivi kieliopiskelu on täysin järjetöntä, niissä ei opi kieltä riittävän hyvin. (N / Venäjä / Helsinki / 46 v.)*
- *Espoon kaupunki voisi tarjota työssäkäyville ulkomaalaisille enemmän Suomen ja ruotsin kielen kursseja ilta-aikaan, esim. työväenopistojen kautta. Kursseja on harmillisen vähän! (N / Suomi / Espoo / 39 v. / englantilainen puoliso)*

Kuntien muista palveluista nostetaan esille mm. terveyspalveluiden toimivuus ja kehittäminen, lasten ja vanhusten palvelut sekä julkisen liikenteen kehittäminen. Erityisesti pääkaupunkiseudulla asuvat tuovat esille myös tyytymättömyytensä korkeisiin asumiskustannuksiin.

Esille tuodaan myös se, ettei kaikkia maahanmuuttajia tulisi asuttaa samoille alueille, ettei synntyisi liian eriytyneitä asuinalueita ja sen myötä sosiaalisia ongelmia. Osa vastaajista puolestaan moittii Suomessa harjoitettavaa politiikkaa ja ilmaisee tyytymättömyytensä päätöksentekijöihin.

Kantäväestön ja työnantajien asenteissa maahanmuuttajia kohtaan on edelleen parantamisen varaa. Toisaalta jotkut maahanmuuttajapuoliset arvostelevat itsekin varsin kärkkäästi turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten vastaanottoa ja pitävät työperäisiä maahanmuuttajia paremmin Suomeen kotoutuvina.

Suomen maahanmuuttobyrokratia koetaan usein tarpeettoman hankalaksi. Kansalaisuuden saamisessa vastaajat kokevat ongelmaksi joko liian tiukat kielitaitovaatimukset tai kansalaisuushakemuksen kalleuden.

Monet maahanmuuttajat vierastavat suomalaisten tietynlaista ”kansanluonnetta”, johon liittyy mm. hiljaisuus, rauhallisuus ja usein ujouskin. Suomalaisia voidaan pitää myös epäsosiaalisina tai epäkohteliaina. Suomalaisuuteen liitetään myös epäyhteisöllisyys.

- *Suomalaiset ovat ihmisinä, toisin kuin Manner-Euroopassa tai Kaakkois-Aasiassa, vaikeita lä-*

hestyä, vieraan henkilön kanssa ei keskustella, verkottuminen vaikeaa, synkkämielisiä, itseensä sulkeutuneita. (M / Suomi / Helsinki / 56 v).

Palveluilla ja niiden turvaamisella on merkitystä kunnassa viihtymiseen

Tutkimuksen mukaan monikulttuurisille aviopareille kunnan palvelut, maahanmuuttajapalvelut tai maahanmuuttaja-asenteet eivät vaikuta ratkaisevasti muuttopäätökseen, eikä palveluista yleensä tiedetäkään ennen kunnassa asumista. Palvelut ja asenteet vaikuttavat kuitenkin kunnassa viihtymiseen.

Monikulttuuriset avioparit arvostavat Suomessa sosiaaliturvaa sekä laadukasta ja korkeatasoista koulutusjärjestelmää. Tärkeinä pidettyjen palveluiden alasajo voikin kostautua kunnille menetettyinä asukkaina. Suurimmassa osassa maamme on edelleen turvallista ja rauhallista elää, mitä tutkimukseen vastaajat arvostavat. Kunnat kuitenkin asuinalueina erottuvat toisistaan palvelutarjonnallaan ja harjoittamallaan politiikalla, joten palvelut olisi jatkossakin tärkeä turvata kuntalaisille vaikkapa sitten laajemmalla kuntayhteistyöllä. On luonnollista, etteivät pienet kunnat pysty yksin tarjoamaan samanlaisia palveluja kuin väestöpohjaltaan isommat kunnat.

Koska lähtömuuttohalukkuus on maassaolon alkuvaiheessa suurempaa, on tärkeää heti alusta lähtien panostaa maahanmuuttajien kotouttamiseen. Onnistunut kotoutuminen ja sitä kautta myös työllistyminen kiinnittävät kuntaan parhaiten. Riittävä ja laadukas kielikoulutus on avainasemassa kotoutumisessa. Myös hyvään asumiseen ja monipuoliseen asuntotarjontaan on luonnollisesti kiinnitettävä huomiota. Kuntien tulisi panostaa entistä enemmän varsinkin maahanmuuttajien työllistämispalveluihin, samoin eri osapuolten yhteistyöhön (kunnat, yrittäjät, järjestöt).

Maassaolon alkuvaiheessa olisi hyvä olla tarvittaessa saatavilla ainakin englanninkielisiä ja mahdollisuuksien mukaan myös maahanmuuttajan omakielisiä tiedotteita ja palveluja. Näiden puuttessa tulisi olla riittävästi tarjolla tulkkipalveluja muillekin kuin humanitaarisille muuttajille. Tässäkin asiassa kunnat voivat tehdä yhteistyötä.

Tyytymättömyys palveluihin ei ehkä johda välittömään muuttoon, mutta mahdollisuuden tarjoutuessa kuntaansa tyytymätön saattaa jollain ai-

kävällillä muuttaa sellaiseen kuntaan tai jopa ulkomaille, jossa tarjoutuu paremmat elämisen mahdollisuudet. Varsinkin monikulttuurisilla pareilla on kantäväestöstä matalampi kynnyks muuttaa ulkomaille, koska toinen puoliso on sen jo kerran tehnyt ja kontaktit ulkomaille ovat olemassa.

Suomessa ja suomalaisessa yhteiskunnassa on monia tekijöitä, joita on vaikea tai mahdotonta muuttaa. Tällaisia ovat esimerkiksi korkea hintataso, ilmasto ja byrokraatia.

Vaikka suomalainen yhteiskunta onkin suhteellisen byrokraattinen, on se samalla myös toimiva ja luotettava. Enemmän voisimme kuitenkin etsiä hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja yhteiskunnasta, joissa asiat toimivat hyvin, mutta samalla esimerkiksi hintataso on kohtuullinen. Vanhat toimintatavat kannattaa ainakin tarkistaa aika ajoin ja miettiä, voisiko tehdä jotain toisin byrokraatian ja kustannusten vähentämiseksi. On hyvä kuitenkin muistaa yhden haastateltavan sanat:

- ”Asiat Suomessa makrotasolla ovat edelleen hyvin, vaikka mikrotasolla olisikin ongelmia.”

Kirjallisuus

Anglé, Jaana (2014): Maahanmuuttajan puolisona Suomessa. Narratiivinen tutkimus kestävästä monikulttuurisista avioliitoista. Lapin yliopisto, Acta Universitatis Lapponiensis 272. Rovaniemi.

Tilastokeskus (2014a): Ulkomaalaiset ja siirtolaisuus 2013. Suomen virallinen tilasto. Väestö 2014.

Tilastokeskus (2014b): Väestö iän (1-v.), sukupuolen, siviilisäädyn ja kielen mukaan alueittain 1990–2013. Tilastotietokannat > Tietokanta: PX-Web Statfin > Väestö/Väestörakenne – Luettu 10.9.2014.

Sjöblom-Immala, Heli (2015): Puolisona maahanmuuttaja – Monikulttuuristen perheiden viihtyminen Suomessa ja muuttosuunnitelmat. Kunnallisanalan kehittämissätiön Tutkimusjulkaisusarjan julkaisu nro 85. Vammalan Kirjapaino Oy, Sastamala.

Finnish American license plates at FinnFest USA 2013 Festival in Hancock, MI. Photo collection by Jouni Korkiasaari.

Omatanssi – yhteisötanssia turvapaikanhakijoille

Jennifer Joffs & Annika Lehtomaa

Monikulttuurisessa työssä taiteen ja luovan toiminnan saavuttavuus esimerkiksi vastaanottokeskuksessa asuville turvapaikanhakijoille toteutuu käytännössä vain, jos toiminta tuodaan heidän lähiympäristönsä. Taiteen ja hyvinvointialojen ammattilaisten välisen yhteistyön myötä on mahdollista luoda uutta, kokonaisvaltaisesti turvapaikanhakijan hyvinvointia tukevaa toimintaa. Artikkelimme käsittelee Turun vastaanottokeskuksessa toteutuvan yhteisötanssiryhmä Omatanssin toimintaa. Tarkoituksena on tuoda esiin ohjaajien kokemuksia hyviksi havaituista käytännöistä, avoimeen dialogisuuteen perustuvasta nuorten turvapaikanhakijoiden ohjaamisesta, moniammatillisesta kehittämistyöstä sekä inspiroida turvapaikanhakijoiden kanssa työskenteleviä ihmisiä luovan toiminnan toteuttamiseen osana vastaanottokeskusten arkea.

Avainsanat: yhteisötanssi, turvapaikanhakija, moniammatillinen yhteistyö, dialoginen ohjaaminen.

Omatanssi on yhteisötanssiryhmä nuorille turvapaikanhakijoille. Ryhmä sai alkunsa keväällä 2011 Turun ammattikorkeakoulun EU-rahoitteisesta Moving In, Moving On –hankkeesta. Hanke sai rahoituksen vuosille 2011–2013. Toiminta sai vuodeksi jatkorahoitusta Suomen Kulttuurirahaston Varsinais-Suomen rahastolta toukokuussa 2014. Toiminta järjestetään kerran viikossa Suomen Punaisen Ristin Turun vastaanottokeskuksen liikuntasalissa. Ryhmän ohjaajina toimivat tanssinopettaja Jennifer Joffs ja toimintaterapeutti Annika Lehtomaa.

Yhteisötanssin taustalla on ajatus siitä, että jokainen ihminen osaa tanssia. Tanssissa kukin pystyy omalla osallistumisellaan vaikuttamaan siihen, mitä ryhmässä tapahtuu. Jokainen voi osallistua tanssiin omien lähtökohtiensa mukaan. Ohjaamisessa korostuu osallistujien kunnioittaminen ja ryhmän kuuleminen. Tanssin kokemuksellisuus on lopputulosta tärkeämpää eikä yhteisötanssia ole sidottu tiettyyn tanssilajiin tai -tyyliin. (Yhteisötanssi.fi 2009.) Yhteisötanssitoiminnassa korostetaan yhdessä liikumisen ja luomisen hyvinvointivaikutuksia. Toi-

Jennifer Joffs työskentelee tanssikoulun opettajana ja freelancetaiteilijana erilaisten yhteisötanssiprojektien parissa. Hänellä on laaja kokemus yhteisötanssitoiminnan järjestämisestä ja ohjaamisesta muun muassa turvapaikkahakijoiden, lasten, nuorten ja ikäihmistien kanssa.

Toimintaterapeutti Annika Lehtomaa on työskennellyt pitkään nuorten turvapaikanhakijoiden kanssa sekä nuorten syrjäytymistä ennaltaehkäisevän työn parissa. Luovien menetelmien käytöstä yhteisötanssista hänellä on pitkäaikaisin kokemus.

minta voikin usein tarjota mahdollisuuksia taide- ja hyvinvointialojen ammattilaisten yhteistyöhön.

Kokemuksemme Omatanssitoiminnan järjestämisestä ja ohjaamisesta on, että yhteisötanssin avulla on mahdollista tukea kokonaisvaltaisesti turvapaikanhakijoiden hyvinvointia. Artikkelini käsittelee yhteisötanssitoimintaa osana turvapaikanhakijan arkea. Toivomme kokemuksemme jakamisen edistävän vastaavan toiminnan syntymistä vastaanottokeskuksissa eri puolilla Suomea.

Vastaanottokeskus toimintaympäristönä

CD-soitin kädessä. Koputetaan ovelle. ”Hei, tuletko tanssimaan tänään?” Kannustava ja kysyvä ilme. Kehonkielellä välittyy kuitenkin kaikki oleellinen: Tanssia. Nyt. Mukaan?

Turun vastaanottokeskus muodostuu kahdesta yksiköstä, aikuispuolen vastaanotosta ja yksin maahan tulleiden alaikäisten ryhmäkodista. Jotkut turvapaikanhakijoista viettävät Pansion vastaanottokes-

kuksessa vain muutaman viikon, jotkut paljon pidempiä aikoja riippuen yksilöllisesti etenevästä turvapaikanhakuprosessista. (Suomen Punainen Risti 2014.) Turvapaikanhakuprosessin on todettu vaikuttavan kielteisesti nuoren identiteettiin, sosiaaliseen verkostoon, terveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin, mikä voi vaikeuttaa kykyä suunnitella tulevaisuutta (Helander & Mikkonen 2002, 11–12, 114). Prosessin vaikutukset nuorten elämänhallintataitoihin ja arjen toimintaan ovat Omatanssin tavoitteiden taustalla.

Pyrimme Omatanssissa:

1. mahdollistamaan osallisuuden kokemuksen ryhmässä toimimisen myötä
2. tukemaan osallistujien omien vaikutusmahdollisuuksien kokemista luovan prosessin kautta
3. vahvistamaan nuorten kykyä huomioida toisia ryhmä- ja parityöskentelyn keinoin
4. vahvistamaan kehon ja mielen yhteyttä kehollisen ilmaisun avulla.

Vaikka toiminnan taustalla on selkeät tavoitteet, on tärkeää muistaa, että kyseessä on ensisijaisesti osallistujan subjektiivinen kokemus kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista, yhteenkuuluvuudesta ja liikkeen vaikutuksista omaan elämään. Tanssin hyvinvointivaikutuksia ei voi asettaa mitattavaan muotoon, mutta vaikutukset välittyvät jatkuvasti osallistujien sanallisesta palautteesta ja kehollisesta ilmaisusta (Lehtomaa 2013, 40–42). Omatanssin toimintavuosien aikana suuri osa vastaanottokeskuksessa asuneista nuorista on osallistunut toimintaan yhden tai useamman kerran. Ohjaamistapa on kehittynyt toimintavuosien aikana ohjaajien ja ryhmään osallistuneiden nuorten välisen avoimen vuorovaikutuksen myötä.

Vastaanottokeskuksen jatkuvassa muutoksessa oleva arki vaikuttaa siihen, että Omatanssitoiminnan osallistujamäärä vaihtelee viikoittain. Silloin kun Omatanssiin osallistuu iso ryhmä, tanssi on usein dynaamista ja energistä. Yhdessä koettu ilo täyttää koko liikuntasalin. Kun osallistujia on vähemmän, toisinaan vain yksi tai kaksi, tunnilla korostuu jokaisen kuulluksi ja nähdyksi tuleminen ja oman rauhan löytäminen liikkeestä ja musiikista. Kun nuori kokee tanssihetken merkittäväksi, hän tuo salin ulkopuolellekin mukaansa iloa, energiaa ja sisäistä rauhaa, joka välittyy hänen läheisilleen, henkilökunnalle ja muille asukkaille.

Luottamuksellisen yhteisön luominen

Keräydymme tilan keskelle ja monikieliset keskustelut hiljentyvät. Esittäydymme vuorotellen. Tällä kertaa kirjoitamme jokaisen nimen eri kehonosilla ilmaan. Tasapainoillen yhdellä jalalla lausumme yhdessä kirjaimet. Naurua.

Nuoren turvapaikanhakijan elämäntilanne vaikeuttaa kykyä löytää tai toteuttaa oma-aloitteisesti sellaista toimintaa, jossa saa kokea yhdessäoloa, läsnäoloa ja omasta kehosta sekä kehon liikkeitä nauttimista. Jotta nuori voi kokea kulttuurin ja luovan toiminnan hyvinvointivaikutuksia, toiminnan olisi tapahduttava hänen lähiympäristössään. Tanssiin osallistuminen ei edellytä suomenkielen tai muun kielen taitoa. Toiminnan säännöllisyys ja jatkuvuus mahdollistaa sen, että nuoret voivat tutustua toimintaan ja ohjaajiin, mikä madaltaa osallistumiskynnystä. Luottamusta ja turvallisuutta luovat myös nuorten huomioiminen yksilöllisesti ja aikuisten ohjaajien läsnäolo ryhmässä. Luottamuksellinen ja turvallinen ilmapiiri rakennetaan joka kerta uudestaan, jotta kynnys osallistua ja heittäytyä tanssiin olisi mahdollisimman matala. On tärkeää tarjota nuorille mahdollisuus osallistua omien voimavarojen mukaan enemmän tai vähemmän aktiivisesti. Tanssihetken seuraaminen sivusta voi myös olla hyvin merkittävä kokemus.

Monelle naiselle ja miehelle yhteiseen tanssihetken osallistuminen ei ole mahdollista uskonnollisista tai kulttuurisista periaatteista johtuen. Tä-

tä kunnioittaen alun perin molemmille sukupuolille suunnattu ryhmä jaettiin vuoroviikoin poikien ja tyttöjen vuoroihin. Tämän myötä olemme saaneet enemmän nuoria naisia mukaan toimintaan. Tyttöjen kanssa on nyt pystytty syventymään oman kehon arvostamiseen ja naiseuden vahvistamiseen ja sitä kautta omien vahvuuksien löytämiseen. Poikien tanssihetkissä korostuu toisinaan fyysinen ja sosiaalinen suhtautuminen vastakkaiseen sukupuoleen. Silloin kehollinen vuorovaikutus ja yhteinen tanssi tarjoavat mahdollisuuksia tutkia ja haastaa perinteisiä sukupuolirooleja.

Ohjaamisen dialogisuus

Seisomme piirissä ja teemme jaloilla tasaista taustarytmiä. Pyydämme jokaista tuomaan oman lisänsä rytmiin eri kehonosia tai ääntä käyttäen. Aluksi ryhmäläiset rytmittelevät ja liikkuvat pidättyväisesti. Yllättäen kaksi vastakkain seisovaa poikaa ottaa katsekontaktin toisiinsa. He päättävät lähteä rytmikkäästi liikkumaan piirin keskelle. Rytmittely voimistuu vastauksena muutokseen, kun pojat palaavat takaisin paikoilleen, piirissä haetaan jo aktiivisesti kontaktia muihin. Pari kerrallaan kohdataan piirin keskellä omalla rytmikkäällä tanssilla muiden kannustaessa tanssia säestämällä.

Omatanssissa ohjaaminen nähdään jatkuvana, elävänä ja avoimena prosessina, jossa reagoidaan aktiivisesti ryhmäläisten toimintaan ja siinä esiin tulleisiin tarpeisiin. Maahanmuuttajataustaisten nuorten kanssa tehtävässä työssä on tärkeää kohdata jokainen nuori yksilönä ja nähdä ihminen maahanmuuttajastatuksen takana (Korhonen & Puukari

2013, 13; Säävälä 2011, 8). Yhteisötanssiryhmässämme kohtaamista ei ohjaa tieto nuorten taustalla vaikuttavista tekijöistä, vaan nuorille annetaan mahdollisuus tulla kohdatuksi yksilöinä ”tässä ja nyt”.

Ryhmässä on tilaa luovuudelle ja omien valintojen tekemiselle. Liike syntyy vuorovaikutuksen ja kokeilun kautta. Tämän ohjaamistavan taustalla on ajatus siitä, että ihminen, joka kokee pystyvänsä tekemään asioita ja vaikuttamaan valinnoillaan elämäänsä, on usein myös motivoitunut toimimaan (Kielhofner 2008, 36) ja siten pystyy edistämään omaa hyvinvointiaan. Omatanssissa suorituspaineet ja turha itsetietoisuus voidaan jättää sivuun, sillä tanssissa ei koskaan ole tarkoituksena esiintyä, vaan elää yhdessä koetussa hetkessä.

Ohjaamisen dialogisuus asettaa ryhmälle vastuun yhteisöllisyyden syntymisestä ja toisten kannustamisesta, toiselle tilan ja rauhan antamisesta sekä omien rajojen löytämisestä ja niiden kunnioittamisesta. Omatanssi-ryhmän voi siksi nähdä tärkeänä oppimisympäristönä nuorille ryhmässä toimimisesta. Luomalla jokaisella kerralla uudestaan puitteet nuorille, tehdään tanssihetkestä omannäköinen. Joudumme ohjaajina heittäytymään aina uudestaan epävarmuuteen. Tämä on kuitenkin kokemuksemme mukaan ainoa tapa saavuttaa todellinen dialogisuus. Joka kerta, kun onnistumme tässä, luottamuksemme nuorten kykyyn kantaa yhteistä vastuuta uudistuu.

Tanssissa koettu keho

Seuraat minun liikettäni omalla liikkeelläsi. Olen peilisi. Sinun kätesi kuuntelevat minun käsiäni. Sinun kylkesi kuuntelee minun kylkeäni. Hyväksyt sen mitä teen, vaikka en edes tiedä mitä teen. Käden eleellä annan sinulle vuoron johtaa tanssia ja kuuntelen.

Eri taustoista ja kulttuureista tulevat nuoret saavat yhdessä tanssiessaan mahdollisuuden vuorovaikutukseen, jossa yhteistä kieltä ei tarvita. Liikkeessä kohtaamme myös itseämme. Kehon liikkumisessa, eleissä ja asennoissa piileskelevät ihmisen aikaisemmat kokemukset ja tämän hetkiset tunteet (Parviainen 1995, 1). Liikkuessa yhdessä tunnistamme oman kehomme rajat ja mahdollisuudet.

Opimme havainnoimaan, tulkitsemaan ja kunnioittamaan omien ja toisten kehollisia viestejä.

Kehollisen ilmaisun kautta pystymme kohtamaan tunteita tai päästämään niistä irti. Herkkyyteen ja läsnäoloon ei voida pakottaa, mutta siihen voidaan tarjota tilaa ja aikaa. Lähtökohta intensiiviseen heittäytymiseen, eläytymiseen ja itseilmaisuun voi löytyä kuvasta tai musiikinkappaleesta, josta tunnistat tunteen tai dynamiikan. Tanssi höyhenen, huivin tai muun esineen kanssa voi saada ympäröivän maailman häviämään hetkeksi. Tai voit tulla tietoisiksi omasta elävästä kehostasi, kun toistat toisen ryhmäläisen liikettä tai näet hänen toistavan sinun liikettäsi.

Joskus pintaan nousee tunteita, joiden käsittely voi olla vaikeaa. Ohjaajina pyrimme jatkuvasti ylläpitämään ja kehittämään herkkyyttämme ja valmiuksiamme reagoida nuorten vetäytymiseen, turhautumiseen ja harvoissa äärimmäisissä tilanteissa väkivaltaiseen käytökseen. Nuorten oma halu liikua ja tanssia yhdessä auttaa aina uudestaan ratkaisemaan ongelmatilanteet. Kokemus siitä, että olet elossa ja liikkeessä omassa kehossasi, herättää halua liikkua enemmän (Blom & Chaplin 2000, 3). Tanssihetki koetaan arvokkaana ja erityisenä. Nuoret voivat joskus ylittää suuriakin erimielisyyksien, turhautumisen ja pelon tunteita päästääkseen jatkamaan tanssiaan. Toisten kannustaminen ja harjoitusten muokkaaminen siten, että kaikki pystyvät osallistumaan, tapahtuu yleensä luontevasti ja usein nuorten aloitteesta.

Ohjaajat yhteistyössä

Ryhmäkerran päätteeksi tanssitaan kiitos-tanssi, jossa jokainen osallistuja kiittää muita osallistujia liikkeellä. Joku kumartaa. Toinen kättelee. Joku opettaa muille omat lempiliikkeensä, jotain omasta tanssikulttuuristaan, tai toistaa jotain, mitä olemme tuntiin aikana havainneet tai löytäneet yhdessä. Vastaamme tanssiin kannustamalla, toistamalla ja seuraamalla.

Omatanssitoiminnan kehitystyö on seurausta aktiivisesta reflektoinnista, sekä toisiaan täydentävistä ja rakentavasti kyseenalaistavista näkökulmista. Toiminnan säännöllisyys ja jatkuvuus antavat mahdollisuuden rauhassa tapahtuvaan kehitystyöhön. Jokaista ryhmäkertaa seuraa hetki, jossa puremme ryhmäkerran kulkua ja tehtyjä havaintoja.

Näin ohjaamisen tavoitteet ja toimintatavat tarkentuvat sekä vahvistuvat. Reflektointi pitää meidät avoimina muutoksille ja uusien näkökulmien syntymiselle. Avoin keskustelu antaa mahdollisuuden ilon ja onnistumisten hetkien jakamiselle. Keskustelu auttaa myös kääntämään epäonnistumiset ja turhautumisen tunteet oppimiseksi ja uusiksi ideoiksi.

Ryhmäkertojen purkamisessa ja kokemusten jakamisessa nousee esiin ohjaajien erilaiset ammatilliset viitekehykset. Tämä auttaa ymmärtämään ryhmäkerran aikana tehtyjä päätöksiä ja havaintoja. Toimintaterapeutin kokonaisvaltainen näkemys ihmisen toiminnallisuudesta ja ymmärrys toiminnan pilkkomisen luomista mahdollisuuksista yhdistyy tanssipedagogin ymmärrykseen ryhädynamiikasta, sanattomasta vuorovaikutuksesta ja tanssin kokemuksellisuudesta. Yhteistyö auttaa myös jakamaan työssä, joka on jatkuvassa muutoksessa. Tanssin kautta voidaan avata ajatusten solmuja. Sen sijaan keskusteluissa esiin nouseva terapeutin näkökulma auttaa meitä purkamaan tanssissa koettuja tarinoita ja tunnelmia.

Toiminnan pysyvyyden ja avoimuuden vuoksi nähdään tärkeänä ylläpitää avointa keskustelua myös vastaanottokeskuksen ja ryhmäkodin ohjaajien kanssa. He välittävät nuorille tietoa Omatanssitoiminnasta ja antavat meille ohjaajille tärkeää palautetta tanssin vaikutuksista nuoriin. Moni nuorten ohjaajista on osallistunut tanssitoimintaan, jolloin he ovat tärkeässä roolissa kannustaessaan nuoria lähtemään mukaan toimintaan ja heittäytymään tanssiin. Samalla ohjaajat auttavat ryhmän hallinnassa ja luovat turvallisuutta nuorille. Ohjaajille tanssintunti on mahdollisuus nähdä nuori turvapaikanhaki ja uudessa valossa ja oppia tuntemaan hänessä uusia puolia, jotka nousevat esiin yhteisessä tanssissa.

Lopuksi

Rappusissa kohtaamme kolme pientä lasta. Uteliaina he seuraavat meitä liikuntasalin ovelle. Oven avauduttua lapset lähtevät heti liikkeelle hyppien, juosten ja tanssien. Joskus muuta ei tarvita.

Yhteisötanssin perustana on ajatus siitä, että taide- ja kulttuuritoiminta on jokaisen ihmisen perusoikeus. Ennalta määriteltyjen hyvinvointivaikutusten toteutumista tärkeämpää on mahdollisuus osallistua taidetoimintaan haluamallaan tavalla ja omia tarpeita kuunnellen. Omatanssi on yritys tar-

jota tila ja mahdollisuus tähän. Toiminta on löytänyt paikkansa Turun vastaanottokeskuksen nuorille suunnattuna, säännöllisenä toimintana jatkuvan kehitystyön ja kokeilunhalun ansiosta. Kehitystyötä on syytä jatkaa. Haluamme vahvistaa olemassa olevia toimintamuotoja ja etsiä uusia menetelmiä työn jatkamiseksi.

Nuorille turvapaikanhakijoille suuntautuvan yhteisötaiteen lisäksi olisi tärkeää kehittää vastaavaa toimintaa vastaanottokeskuksessa asuville aikuisille ja lapsille. Yhteisötanssilla on myös mahdollista edistää kotoutumista, kulttuurien välistä kohtaamista ja tasavertaista vuorovaikutusta. Toivomme Omatanssista saatujen kokemusten kannustavan eri ammattikuntien väliseen ennakkoluulottomaan yhteistyöhön monikulttuurisen työn kentällä.

Kirjallisuus

Blom, L. & Chaplin, L. (2000): *The Moment of Movement. Dance Improvisation.* London: Dance Books.

Helander, R. & Mikkonen, A. (2002): *Ikävä äitiä... Ilman huoltajaa tulleet pakolaislapset Suomessa.* Helsinki: Väestöliitto Väestöntutkimuslaitos.

Kielhofner, G. (2008): *Model of Human Occupation. Theory and application.* 4. painos. Baltimore: Lippincot Williams & Wilkins.

Korhonen, V. & Puukari, S. (2013): *Monikulttuurisen ohjauksen lähtökohdat.* Teoksessa Korhonen, V. & Puukari, S. (toim.): *Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö.* Jyväskylä: PS-kustannus. 12.

Lehtomaa, A. (2013): *Luovan tanssin voima.* Tutkielma nuorten turvapaikanhakijoiden kokemuksista tanssi-improvisaatioryhmästä vapaa-ajan toimintana. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.

Parviainen, J. (1995): *Taideteoksen kehollisuus. Kehollisuuden ja tanssiteoksen olemuksesta.* Niin & näin, filosofinen aikakauslehti Nr. 4. <http://netn.fi/node/813>. Viitattu 12.4.2015.

Suomen Punainen Risti (2014): *Vastaanottokeskus.* <https://rednet.punainenristi.fi/node/3617>. Viitattu 14.3.2015.

Säävälä, M. (2011): *Perheet muuttoliikkeessä. Perustietoa maahan muuttaneiden kohtaamiseen.* Katsauksia E 41/ 2011. Helsinki: Väestöliitto. Väestöntutkimuslaitos.

Yhteisötanssi.fi. (2009): *Mitä yhteisötanssi on?* <http://www.yhteisotanssi.fi/mita-on-yhteisotanssi/>. Viitattu 14.3.2015.

Otamme vastaan lahjoituksia

Siirtolaisuusinstituutilla on sääntöjensä mukaan oikeus ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja Suomesta ja ulkomailta. Aikaisemmin saamansa lahjoitukset instituutti on sijoittanut mm. tutkimusrahastoonsa, josta tuetaan vuosittain suomalaiseen siirtolaisuuteen liittyvää tutkimusta, dokumentaatiota ja konferenssitoimintaa.

Instituutissa ylläpidettävä siirtolaisuusarkisto ottaa myös vastaan lahjoituksena erilaisia dokumentteja jälkipolville säästettäväksi. Tällaista materiaalia ovat mm. käsikirjoitukset, kirjeet, valokuvat, äänilevyt ja pienimuotoiset tarve-esineet.

Yhteydenotot:
Arkistonhoitaja Jarno Heinilä, jshein@utu.fi +358-2-28 404 60

Global migration patterns – migration pressure increasing towards developing countries

Elli Heikkilä

The rise in global mobility, the growing complexity of migratory patterns and its impact on countries, migrants, families and communities have all contributed to international migration becoming a priority for the international community. International migrant stock has been 232 million in 2013, and it represents 3.2 percent of the global population. The number has been growing in the long run since the figure for 2000 has been 175 million, and 154 million in 1990. Refugees constitute an important share of the total number of international migrants. According to UNHCR the global number of refugees was 11.7 million in 2013.

When looking migration flows by major world regions in 2013, about 80 percent of international migrants born in the North (i.e. so-called developed regions/countries: Europe, Northern America plus Australia, New Zealand and Japan) were residing in the North, while only half of all international migrants born in the South (i.e. so-called developing regions: rest of the world) had remained in the South. Interesting feature is that while a majority of international migrants originate in developing countries they have been settling in recent years in almost equal number in developed and developing regions. In the North, international migrants have constituted almost 11 percent of the total population in 2013 compared to less than 2 percent in developing regions. It is important to notice, however, that of 232 million international migrants in 2013 nearly 59 percent lived in the developed regions, while developing regions hosted rest of the world's total.

Europe and Asia host nearly two-thirds of all international migrants worldwide in 2013: Europe remains the most popular destination region with 72 million international migrants compared to 71 million in Asia. Asia, however, has seen the larg-

est increase of international migrants since 2000, adding 20 million migrants up to 2013. This growth has been mainly fuelled by the increasing demand for foreign labour in the oil-producing countries of Western Asia and in the South-Eastern Asian countries with rapidly growing economies, such as Malaysia, Singapore and Thailand.

In 2013, Asians represented the largest diaspora group residing outside their major area of birth. They accounted for about 19 million foreign-born living in Europe, 16 million in Northern America and 3 million in Oceania. Migrants born in Latin America and the Caribbean represented the second largest diaspora group with the majority living in North America (26 million).

Over 51 percent of all international migrants in the world were living in ten countries in 2013. The United States has gained the largest number of international migrants during 1990–2013: nearly 23 million, equal to 1 million additional migrants per annum. The Russian Federation has hosted the second largest number of migrants (11 million), followed by Germany (10 million), Saudi Arabia (9 million) and the United Arab Emirates and the United Kingdom (8 million each).

Sources:

Organisation for Economic Co-operation and Development (2014): International Migration Outlook 2014. Special Focus: Mobilising Migrants' Skill for Economic Success. OECD Publishing.

United Nations, www.unpopulation.org – Accessed 21.4.2015.

The UN Refugee Agency. UNCHR Statistical Yearbook 2013. www.unhcr.org – Accessed 22.4.2015.

Jännitystä elämään

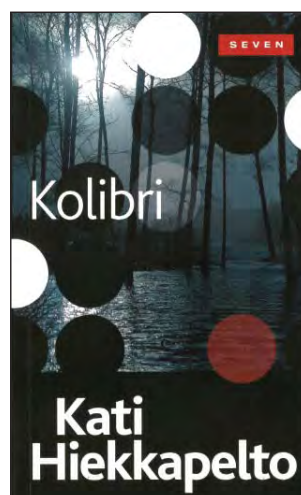
Lilli Kojo

Jos verkosta etsii kirjoja hakusanoilla *maahanmuuttajat* ja *dekkarit*, löytyy tuloksia yllättävän runsaasti myös suomeksi. Kirjailijat ovat ajan hermolla ja yhteiskunta monikulttuuristuu yhtä lailla paperilla kuin todellisuudessa. Lähemmin tarkastellessa moni maahanmuuttaja-aiheinen dekkari käsittelee maahanmuuttajia kuitenkin useimmiten uhreina, joskus myös epäiltyinä tai rikoksentekijöinä. Maahanmuuttajat jännityskirjallisuuden aktiivisissa rooleissa, poliiseina ja etsivinä, ovat vielä harvinaisia kirjojen päähenkilöitä Suomessa.

Maahanmuuttajaetsiviä löytyy silti. Yksi länsimaisen jännityskirjallisuuden tunnetuimmista salapoliiseista on ensimmäisen maailmansodan pakolainen, joka asuu Britanniassa, mutta on alun perin oppinut käyttämään pieniä harmaita aivosolujaan toimiessaan poliisina synnyinmaassaan Belgiassa. Hercules Poirot ei kuitenkaan kohtaa samanlaisia ongelmia kuin monet nykypäivän pakolaiset. Vaikka äidinkieli ranska kuuluukin korostuksena hänen puheessaan, ei hänellä ole kieliongelmiä. Hänellä on jo ennestään kontakteja Britanniassa ja oikeastaan ympäri Eurooppaa, eikä hänellä ole missään vaiheessa taloudellisia ongelmia. Hänellä ei ole vaikeuksia oleskeluluvan tai passinsa kanssa. Kosmopoliitti Poirot ei myöskään aktiivisesti kaipaa takaisin Belgiaan, vaikka tekeekin huomioita maiden erilaisista tavoista.

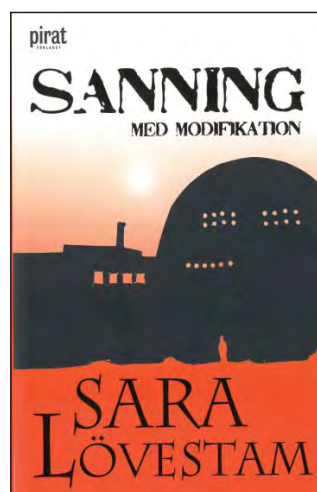
Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon hankitaan harvoin uutta viihteellistä kaunokirjallisuutta, lahjoituksia toki otetaan vastaan. Romaanien tulee käsitellä muuttoliikkeitä tai etnisyyttä poikkeuksellisella ja uudella tavalla, jotta niitä ostettaisiin koelmeimme. Viime vuosina ilmestyneet kaksi dekkaria, joissa päähenkilö on pakolaistaustainen, täyttävät tämän kriteerin. **Kati Hiekkapellon** kirjassa *Kolibri* (2013) on päähenkilönä Anna Fekete, poliisi,

joka on kansallisuudeltaan unkarilainen, kotoisin Serbiasta ja jonka perhe on paennut Suomeen Jugoslavian hajoamissotien aikana. Anna on oppinut suomen kielen täydellisesti, valmistunut hyvin arvosanoin ja siirtyy kirjan alussa partiopoliisista rikospuolelle. Ruotsalaisen **Sara Lövestamin** *Sanning med modifikation* (2015) puolestaan kertoo tukholmalaisesta pappittomasta maahanmuuttajasta nimeltä Kouplan.

Nuori mies on täysin kylästynyt tiskaamaan astioita grillillä, joten hän päättää ryhtyä yksityiset-
siväksi. Hän tarjoaa palveluja niille, joita poliisi ei voi auttaa. Molemmat teokset ovat sarjojen aloituksia, Hiekkapelloilta on ilmestynyt jo toinenkin kirja Anna Feketestä. Kirjoja yhdistää myös se, että molemmat kirjailijat ovat toimineet maahanmuuttajien opettajina.

Anna Fekete on kaikkea sitä, mitä maahanmuuttajan kotoutumiselta toivotaan. Hän on oppinut uuden kielen ja kulttuurin, opiskellut itselleen ammatin ja saanut työpaikan. Kolibrin alussa hän muuttaa uudelleen vanhaan kotikaupunkiinsa Pohjanlahden rannikolle. So-

peutuminen uuteen työpaikkaan ei suju ongelmita, sillä Annan työparilla on runsaasti ennakkoluuloja maahanmuuttajia kohtaan. Tilannetta ei ainaakaan helpota se, että murhatutkinnan lisäksi työlliställä on epäilty kunniaväkivaltatapaus. Työpari niputtaa kaikki maahanmuuttajat ja Annan siinä samalla yhdeksi epätoivotuksi ryhmäksi. Tilanne masentaa Annaa, mutta hän ei luovuta. Hän on valinnut Suomen, vaikka äiti onkin muuttanut takaisin Vojvodinaan, Serbian unkarilaisalueelle ja ikävä synnyinkaupunkiin on joskus kova.

Kouplanilla sen sijaan ei vaikuta olevan vaihtoehtoja. Hän haluaa asua Ruotsissa ja paluu kotiin Iraniin on jostain syystä mahdoton, hänellä ei vaan ole oleskelulupaa. Kouplan on tullut maahan aikuisena ja oppinut kielen melko hyvin, ottaen huomioon, ettei hänellä ole ollut mahdollisuutta osallistua kielikursseille. Ansaitakseen rahaa laittaa Kouplan yksityisetsiväilmoituksensa nettipalstalle ja saa parin viikon kuluttua ratkaistavakseen kadonneen pikkutyön tapauksen. Tytön äiti ei jostain syystä

halua pyytää apua poliisilta ja Kouplanille tämä sopii mainiosti. Siinä missä Hiekkapellon kirjoitustyyli on realistinen, käyttää Lövestam enemmän mielikuvitusta ja huumoria. Kouplan on taistelija, joka on päättänyt selviytyä. Hän ei lannistu, vaikka hänen työvälaineensä ovatkin kouluvihko ja kynä. Kouplan haaveilee siitä, että hänellä olisi oikeita käyntikortteja ja rahaa ostaa ravintolassa patonki ja sanoa kassalla: ”Voit pitää loput”. Lövestam paljastaa Kouplanin taustaa vain vähän kerrallaan ja paljon asioita jää kerrottavaksi seuraavissa osissa. Kirjan lopussa tosin paljastuu jotain sellaista, joka mahdollisesti on syynä Kouplanin päätökseen pysyä Ruotsissa.

Jännityskirjallisuus on Suomessa ja muissa Pohjoismaissa erittäin suosittua. Onkin hyvä, että tässä kirjallisuudenlajissa annetaan yhä enemmän aktiivisia rooleja uusille toimijoille. Suomalaista maahanmuuttajadekkarikirjailijaa en kuitenkaan ole vielä kohdannut, vaikka loistavia romaanikirjailijoita onkin useita.

Ulkosuomalaislehdet Siirtolaisuusinstituutin kirjastossa

FM Soile Kalliosaari

Suomesta on aikojen saatossa lähdetty siirtolaiseksi eri puolille maailmaa ja siksi myös Siirtolaisuusinstituutin kirjastoon saapuu ulkosuomalaisten julkaisemia lehtiä monista eri maista. Eniten ulkosuomalaislehtiä tulee tällä hetkellä Yhdysvalloista, Ruotsista, Kanadasta, Espanjasta, saksankielisistä maista, Australiasta ja Norjasta, mutta joitakin myös esimerkiksi Isosta-Britanniasta, Virossa ja Benelux-maista. On instituuttiin saapunut aikaisemmin jopa **Aina Ilona** -lehti Japanista ja **Fennia** Argentiinasta asti.

Ulkosuomalaislehtien kirjo on monella tapaa mielenkiintoinen. Osa niistä on lukuisia kertoja vuodessa ilmestyviä sanomalehtiä, kuten **Ruotsin suomalainen**, **Amerikan uutiset**, **Kanadan sanomat** ja **Ruijan kaiku**. **Suomalainen Espanjassa** ja **Kaupun-**

kilehti Fuengirola.fi taas edustavat melko usein ilmestyviä ilmaisjakelulehtiä. Nykyiset ulkosuomalaiset sanomalehdet ovat yleensä puolueettomia ja poliittisesti sitoutumattomia. Aikaisemmista lehdistä vuonna 2009 toimintansa lopettanut **Raivaa-ja** on hyvä esimerkki amerikansuomalaisesta työväenlehestä, jota julkaistiin pitkään sosiaalidemokraattisessa hengessä, vaikkakin lopuksi puolueetomasti ulkosuomalaisten asioihin ja suomalaiseen kulttuuriin keskittyen.

Monet ulkosuomalaisjulkaisut ovat erilaisten yhdistysten, kuten Suomi-seurojen, kulttuuriyhdistysten tai luterilaisten seurakuntien jäsenlehtiä ja uutiskirjeitä. Esimerkiksi **Tammenlehti** on Täbyn Suomi-seuran tiedotuslehti, **ConCordia** Costa Blanca Suomi-Seuran tiedotuslehti ja **NFF-Nytt** norja-

lais-suomalaisen yhdistyksen jäsenlehti. Kulttuuriin keskittyneitä lehtiä ovat vaikkapa **Inkeri**, inkerin-suomalainen kulttuurilehti Virossa, ja yhdysvaltalainen **Finnish Connection**. Edellä mainitut julkaisut ilmestyvät nelisen kertaa vuodessa eli huomattavasti harvemmin kuin sanomalehdet. **Päreet**, Finspångin Suomi-seuran jäsenlehti Ruotsista ilmoittaa hauskaasti ilmestylvänsä ”tarpeen vaatiessa, joskus jopa useimminkin”. Pieni epäsäännöllisyys ilmestymistiheydessä onkin tyyppillistä ulkosuomalaislehdille. Seurakuntien lehtiä tai muita ulkosuomalaisten uskonnollisia julkaisuja edustavat esimerkiksi **Rengas**, Saksan suomalaisten seurakuntien lehti, sekä kanadalainen **Isien usko** (sikäläisten ev.lut. kirkkojen Suomi-konferenssien julkaisu) ja **Australian hyvä sanoma**, Australian suomalaisten helluntaiseurakuntien lehti. Vanhan kotimaan kulttuuri, tavat ja uskonto siis luovat edelleen yhteenkuuluvuutta ja innostavat lehtien julkaisemiseen ulkosuomalaisten keskuudessa. Jotkut ulkosuomalaiset ovat erityisen innokkaita ja jaksavat tehdä lehteään itse vuodesta toiseen. Hyvä esimerkki tästä on **Me suomalaiset**, jota Annikki Ylönen on julkaisut Australiassa jo vuodesta 1994 lähtien.

Kuten lehtien nimistä on jo käynyt ilmi, niistä useat ovat suomenkielisiä. Osa on myös kirjoitettu sekä suomeksi että paikallisella kielellä, kuten Ruotsissa ilmestyvä **Yks’kaks** suomeksi ja ruotsiksi ja Kanadassa ilmestyvä **Kaiku** suomeksi ja englanniksi. Sen sijaan Yhdysvalloissa ilmestyvä Swedish Finn Historical Society -yhdistyksen lehti **Quarterly, The Finnish American Reporter** –sanomalehti ja monet muut Yhdysvalloissa julkaistavat ulkosuomalaislehdet ovat englanninkielisiä. Lukijakunta lieneekin englanninkielisillä lehdillä laajempi, koska harvemmat uusien sukupolvien amerikansuomalaiset osaavat suomea tai ruotsia ainakaan kovin sujuvasti.

Ulkosuomalaislehtien sisältö vaihtelee lehdestä toiseen, mutta yleisimmin niissä on uutisia Suomesta ja joitakin ulkomailta, paikallisuutisia ja ilmoituksia yhdistysten tai seurakuntien tapahtumista ja myös ulkosuomalaisten kertomuksia, muistelmia yms. Lisäksi lehdistä löytyy vaikkapa suomalaisten ruokien ja leivonnaisten reseptejä. Espanjan suomalainen **Olé** on siitä hiukan erilainen, että vaikka lehti on suomenkielinen, se keskittyy täysin elämiseen, työhön, kulttuuriin ja vapaa-aikaan Espanjassa, eikä kerro niinkään Suomeen liittyvistä asioista. Aihee-

seen liittyen Siirtolaisuusinstituutti on viime vuonna julkaissut Paula Könnilän ajankohtaisen tutkimuksen ”Sisua ja mañanaa”, jossa kuvataan Espanjan Aurinkorannikolla asuvia suomalaisia, heidän siirtolaisuuttaan ja elinympäristönsä muutosta.

Maailman muuttuessa monet ulkosuomalaislehdet ovat lopettaneet ja uusia on syntynyt tilalle. Useat niistä ovat myös siirtyneet nettiin verkkojulkaisuiksi säästääkseen postituskuluissa ja saavuttaakseen laajemman levikin. Siirtolaisuusinstituutin kirjaston ulkosuomalaislehtien kokoelma sisältää niin vanhoja ja toimintansa jo lopettaneita julkaisuja kuin myös uusia lehtiä. Valikoima on erityinen siksi, ettei osaa lehdistä löydy muista Suomen kirjastoista ja Siirtolaisuusinstituutissa ulkosuomalaislehdet ovat kootusti kokoelmana saman katon alla. Tällä hetkellä instituuttiin tulevat ulkosuomalaislehdet löytyvät kirjastotietokannastamme asiasanalla ulkosuomalaislehdet. Tervetuloa tutustumaan!

Siirtolaisuusinstituutin vastaanottamaa arkistomateriaalia 16.12.2014–16.4.2015

Jarno Heinilä

Kirjeet

- Muusikko Jenny ”Jingo” Viitala-Vachonin ja musiikintutkija James Learyn välistä kirjeenvaihtoa vv. 1981–1994. Kieli: englanti. Kopiot antanut: Jari Nikkola, Suomi.
- Kalvolalaislähtöisen Olga Salmisen kirjeitä New Yorkista vv. 1922–1924. Lahjoittanut: Anneli Carr, Turku.
- Siperiasta Suomeen lähetettyjä kirjeitä 1930- sekä 1950- ja 1960-luvuilta (Ks. aineistosta kirjoitettu artikkeli, Siirtolaisuus-Migration 1/2015). Kopiot antanut: Aino Ilkkala, Helsinki.

Postikortit, tervehdykset

- Mylläri Wilho Mäkiselle Tyrvään Koivulan kylään lähetetty postikortti Amerikasta, 1910-luku. Lahjoittanut: Anneli Carr, Turku.
- Muovipäällystetty onnittelukortti, jossa on yli 100 henkilön allekirjoitukset. Allekirjoittaneet ovat todennäköisesti Yhdysvaltain itärannikon amerikansuomalaisia. Lahjoittanut: Eija Loueniva, Turku.
- Matkatervehdys Lasse Sjöströmiltä ja Eila Toiviaiselta. 2000-luku. Lähettäjä: Eila S. Toiviainen, Barrie, Ontario, Kanada.

Kirjoitukset

- 7 kpl Jingo Viitala Vachonin runoja. Julkaisusta: An Anthology of Verse about Michigan’s U.P. Gilbert & Finlan (toim.), Photo Offset Printing, 1965. Kopiot antanut: Jari Nikkola, Suomi.
- Kirjoitus pihtiputaalaisen seurueen Amerikan-matkasta 1970 (sivu/sivuja puuttuu). Lahjoittanut: Anja Auer, Muurasjärvi.
- Muistelmakirjoitus Lasse (”Levy-Lasse”) Sjöströmistä. Kirjoittanut Eila S. Toiviainen. Lähettäjä: Eila S. Toiviainen, Barrie, Ontario, Kanada.

Haastattelut

- Amerikansuomalaisten haastatteluja vv. 1984–1989 litteroituina, 19 kpl. Kopiot antanut: Olli Kultahti, Tampere.

Raportit

- Raportti amerikansuomalaisen perinnesävelkeruutyöprojektista 1981. Informantit: Waino & Lempi Laamanen, Howard Laamanen, Jingo Viitala Vachon. Kirj. James Leary. Kieli: englanti. Kopion antanut: Jari Nikkola, Suomi.

Lehtileikkeet

- Länsi-Australian sanomalehdistä kerättyjä leikkeitä australiansuomalaisista. Lähettäjä: Matti Penttilä, Perth, Australia.
- Amerikansuomalaisiin liittyviä lehtiartikkeleja eri aiheista, vv. 1970-1981. Lähettäjä: Anja Auer, Muurasjärvi.
- Lehtijuttu Floridassa 15 vuotta motellia johtaneesta Lasse Sjöströmistä, 1982. Lähettäjä: Eila S. Toiviainen, Barrie, Ontario, Kanada.

Kartat

- Kanadalaisia painettuja karttoja 1960-luvulta (mm. Malcolm Island). Lähettäjä: Anja Auer, Muurasjärvi.

Valokuvat

- 4 valokuvaa, joissa esiintyy amerikansuomalaisia Marttilasta sekä Tyrväältä. Lahjoittanut: Anneli Carr, Turku.
- 4 kpl Lasse Sjöströmin ja Eila Toiviaisen yhteisiä risteilymatkakuvia, vv. 1998–2007. Kopiot antanut: Eila S. Toiviainen, Barrie, Ontario, Kanada.

Äänitallenteet

Musiikki:

- ”Jingo Viitala laulaa”. C-kasetti. A-puoli: 12 musiikkiesitystä. B-puoli: 12 musiikkiesitystä. Äänitys: Jim Leary. Kopion antanut: Jari Nikkola, Suomi.
- ”23 Finnish tracks from Accordions in the Cutover LP”. CD-r-levy. 23 musiikkiesitystä. Kuvaus: Levylle on valikoitu AitC-kokoelmalevyiltä (vrt. Muut) kaikki amerikansuomalaiset esitykset. Kopion antanut: Jari Nikkola, Suomi.
- ”Harmonica and songs by Olli Laukkanen, age 80, June 17, 1973”. C-kasetti. A-puoli: 11 esitystä. B-puoli: tyhjä. Kieli: suomi. Nauhoitettu 17. kesäkuuta 1973. Nauhoituspaikka: luultavimmin kyseessä kotiaänitys. Parikkalalaislähtöisen amerikansuomalaisen Olli Laukkanen huuliharpunsoittoa ja laulua. Kopion antanut: Tuula Kupari, Helsinki

Radio-ohjelmat:

- Kopiot säilyneistä Ragnar Lassinantin toimittamista Ruotsin Radion suomenkielisistä radio-ohjelmista vv. 1957–1966, n. 400 tallennetta (ks. oheinen juttu). Kopiot antanut: Juha Tainio, Kannus.

Muut

- Accordions in the Cutover-kokoelmalevyn kansivihko. 36 sivua. Kuvaus: Superior-järven eteläisen rannan puoleisen alueen etnisiä kenttämusiikkiäänityksiä sisältävän levyn kansivihossa esitellään kuultavia esiintyjä ja heidän esittämiään kappaleita (vrt. Äänitallenteet). Levyn julkaisutiedot: Northland College, Ashland, Wisconsin, USA, 1986. Aineiston antanut: Jari Nikkola, Suomi
- Kunniakirja. Vapaussoturien huoltosäätiön sininen risti. Annettu johtaja Lasse Ilmari Sjöströmille marraskuussa 1973 Tampereella. Kopion antanut: Eila S. Toiviainen, Barrie, Ontario, Kanada.

Ruotsin suomenkielisen radion pioneeriohjelman tallenteet nyt myös Siirtolaisuusinstituutin arkistossa

Siirtolaisuusinstituutin arkisto on vastaanottanut laajan aineistoerän Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan suomalaisiin liittyviä äänitallenteita. Toimittaja Juha Tainiolta saatu materiaali pitää sisällään Ragnar Lassinantin toimittaman Pohjoiskalotti-radio-ohjelman kaikki säilyneet lähetykset (n. 400 kpl.) vv. 1957–1966.

Valtiopäivämies Lassinantin (1915–1985) ohjelma aloitti suomenkielisen lähetystoiminnan Ruotsin radiossa. Luulajasta käsin lähetetyssä ohjelmassa käsiteltiin paitsi Norrbottenin läänin suomalaisia myös Norjan suomalaisten oloja. Lassinantin radio-toimittajan ura päättyi 1966, kun hänet nimitettiin Norrbottenin läänin maaherraksi.

Ohjelmien alkuperäisnauhat, jotka olivat lähellä tuhoutua 1990-luvulla, kuuluvat nyt Luulajan teknisen yliopiston kirjaston Ragnar Lassinantti-kokoelmaan. Ylitorniassa sijaitseva Pohjoiskalotin kulttuuri- ja tutkimuskeskus digitoi vuosituhannen vaihteessa kaikki nauhat tutkimuskäyttöön. Digitaaliset kopiot Ragnar Lassinantin radio-ohjelmista löytyvät nykyään myös Sveriges Radion arkistosta. Digitointiprojektin vastuuhenkilönä toiminut Ruotsin radion suomenkielisen osaston (Sisuradion) toimittaja Juha Tainio on nyt luovuttanut kopiot ohjelmista myös Siirtolaisuusinstituutille, jonka arkistossa ne ovat vapaasti tutkijoiden käytettävissä. Instituutti kiittää lämpimästi saamastaan tärkeästä lahjoituksesta.

Siirtolaisuusinstituutti kiittää lämpimästi kaikkia edellämäinittuja siirtolaishistorian tallentamisesta arkistoomme!

Vieraskielisiä lapsia tutkimaan!

Markku Mattila

Aluekeskus sai toukokuun alussa alkaneelle tutkimushankkeelleen *Vieraskieliset lapset eteläisellä Pohjanmaalla – Elämänhallinta ja sosiaalistuminen paikallisyhteisöön ja suomalaiseen yhteiskuntaan merkittävän tunnustuksen. Suomen Kulttuurirahaston Etelä-Pohjanmaan rahasto nimesi hankkeen omaksi kärkihankkeekseen ja myönsi 40 000 euron rahoituksen.*

Kärkihankkeeseen vaikuttivat – paitsi hankkeen omat ansiot – myös se, että lapset ja nuoret ovat Etelä-Pohjanmaalla tutkimuksellisen kiinnostuksen kohteena. Etelä-Pohjanmaan Epanet-korkeakouluverkostossa on tällä hetkellä professuuri, jonka ala on lasten ja nuorten terveyden edistäminen. Etelä-Pohjanmaan rahaston painopistealueina kevään 2015 haussa olivat lasten ja nuorten kulttuuri sekä alueen elinvoimaa ja identiteettiä uudistavat hankkeet.

Hankkeessa keskitytään Etelä-Pohjanmaan maakuntaan ja Vaasan kaupunkiin. Tutkimuskohdeksi otetaan alle 18-vuotiaat lapset ja nuoret. Tutkimuseettisten sääntöjen mukaan tämä tarkoittaa sitä, alle 15-vuotiaiden kanssa asioidessa toimitaan todellisuudessa aina lapsen vanhempien kanssa. Mitä nuoremasta lapsesta on kyse, sen suuremmaksi vanhempien rooli kasvaa.

Tutkimusjoukko tavoitetaan väestörekisteristä tehtävän poiminnan avulla. Sisaruksista poimitaan vain yksi. Poimintakriteerinä on se, että lapsen äidinkieleksi väestötietojärjestelmään on merkitty jokin muu kieli kuin suomi, ruotsi tai saame. Joukkoon otetaan yhteyttä perinteisellä postilla. Itse tutkimuslomake sijoitetaan nettiin vastattavaksi. Suurimmille kieliryhmille tuotetaan omakielinen yhteydenottomateriaali ja tutkimuslomake. Muita kieliryhmiä lähestytään sekä suomeksi että englanniksi.

Tutkimuslomakkeella saatua informaatiota syvennetään ja lavennetaan teemahaastatteluin ja lisäksi osallistuvalla havainnoinnilla, joka toteute-

taan tarkoitukseen valituissa lastentarhoissa, kouluissa ja nuorisotiloissa. Kolmenlaista tutkimusmateriaalia analyysissä yhdistämällä saavutetaan kokonaisvaltainen kuva tutkittavasta ilmiöstä.

Hanke tuottaa tietoa siitä, miten lapset ja nuoret itse kokevat sosiaalistumisensa paikallisyhteisöön; mitä sisäisiä ja ulkoisia vaikeuksia ja vahvuuksia heidän elämässään koetaan olevan, millaista on heidän onnistunut arkensa, ja miten heidän onnistunutta sosiaalistumistaan ja elämänhallintaansa voitaisiin parhaiten tukea, jotta heidän elämänsä johtaisi kohti yhteiskunnan täysivaltaiseksi jäseneksi kasvua. Hankkeessa nimenomaan tuetaan uusia, toimivia käytäntöjä ja työkaluja lasten ja nuorten kanssa työskentelevien tarpeisiin, jotta he voisivat entistä paremmin tukea kohderyhmän sosiaalista kasvua ja kehitystä.

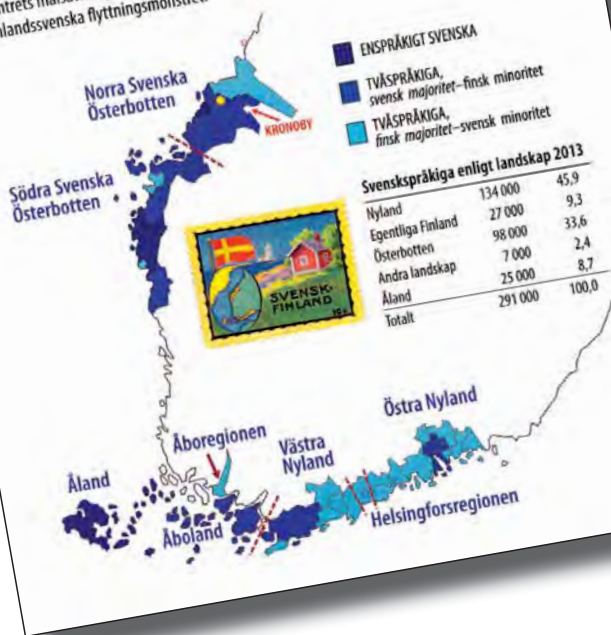
Käytännössä hanke kohdistuu ns. toiseen sukupolveen. Tutkimuskirjallisuudesta ja muiden maiden maahanmuuttokokemuksesta tiedämme, että tällä sukupolvella on omanlaisensa sopeutumisprosessi ja siihen liittyviä ongelmia. He saattavat ikään kuin pudota kahden kulttuurin väliin. Toisaalla on omien vanhempien ajatus- ja arvomaailma. Toisaalta on suomalaisen yhteiskunnan ja vielä tarkemmin ikätoveripiirin ajatus- ja arvomaailma. Pahimmassa tapauksessa he joutuvat valintatilanteeseen, jossa toinen valinta sulkee pois toiseen valintaan kiinnittyneet ihmiset. Vaarana on, että toverien arvomaailman seuraaminen vieraannuttaa lapsen vanhemmistaan, ja vanhempien arvomaailman seuraaminen puolestaan ikätovereista.

Tutkimuksen tarjoaminen keinoin uskomme voimme tuottaa sellaista tietoa ja sellaisia hyviä käytäntöjä, jotka estävät edellä kuvatun kaltaisen, pahimman mahdollisen skenaarion toteutumisen. Lapset ja nuoret ovat tulevaisuutemme suurin inhimillinen voimavara. Sitä on vaalittava.

Centret för Svenskfinland

Centret för Svenskfinland har till uppgift att forska i och dokumentera utvandringen från och invandringen till Svenskfinland. Forskningsfältet berör de svenskspråkiga delarna av Finland.

- Centret, som är en del av Migrationsinstitutet, grundades i mars 2014.
 - Centret bedriver forskning samt utställnings-, arkiv- och konferensverksamhet.
 - Centrets placeringsort är Kronoby kommun.
 - Migrationsinstitutet i Åbo är tvåspråkigt, men en särskild svenskspråkig enhet är viktig av följande orsaker:
 - Emigrationen från Svenskfinland har varit särskilt stor.
 - Invandringen till Svenskfinland har egna särdrag.
- Centrets målsättning är därför att forska i och dokumentera det specifika finlandssvenska flyttningsmönstret.

I dagens Finland när antalet och andelen invandra-re ökar markant hela tiden, blir attityd-begreppet allt mera relevant. Ett relativt nytt begrepp som aktualiserats är begreppet attitydfostran. Detta be-grepp innebär i klarspråk att invandrare bör kun-na integreras i den övriga befolkningen. Men sam-tidigt bör också den övriga finländska befolkning-en ”integreras” eller anpassas till invandrarna i den mån det går.

Centralt i detta sammanhang är ju att låta in-vandrarnas röster bli hörda. Det fordras därmed en kommunikation mellan invandrarna och den övriga befolkningen. En plattform där kommunikationen kunde ske borde skapas.

Ofta ses invandrarna som offer för sin situation. De ses ur ett ”von oben” perspektiv. Som en slags kategori dit invandrarna skall ”fösas”. Här är atti-tydfostran av stor betydelse. Istället för att se in-vandrare som offer, kunde man ge saken en ny di-mension. Invandrarna har mycket att ge oss finlän-

Attitydfostran

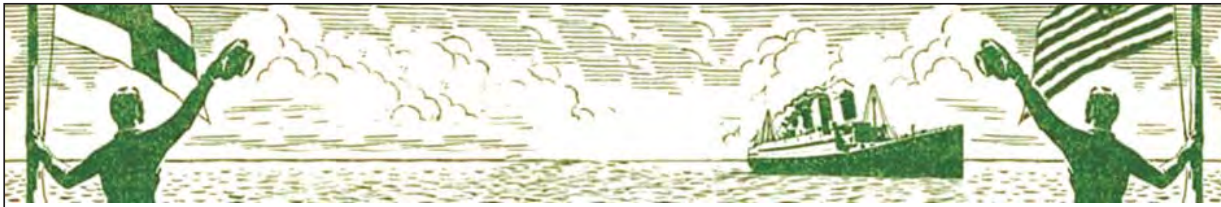
Magnus Enlund

dare, en riktig kulturgärning, men samtidigt mycket kunskap och innovationer som kan i bästa fall vitali-sera en hel nation.

Vidare bör invandrarna inte ses som en enda grupp. Invandrarna är av alla de slag. Förutom flyk-tingarna som endast utgör 6 % av invandrarna i Fin-land, flyttar folk in till Finland av olika skäl. Det kan handla om arbetsinvandring, invandring av familje-skäl samt studier.

När vi betraktar invandrarna behövs mera kun-skap för att få en rätt bild av situationen. Forskning och dokumentation är således synnerligen viktiga redskap för att kunna hantera invandringsfrågan på rätt sätt. Kunskap om invandrare kan därmed ge det finländska samhället en positiv effekt.

I grund och botten har invandrarna och stam-befolkningen i Finland mycket gemensamt. Vi är ju människor allihop, med liknande ambitioner, be-hov och utmaningar. Låt oss därför utrusta hela den finländska befolkningen med kunskap för att kunna bemöta kommande utmaningar som invand-ringen innebär redan nu men kommer också i fram-tiden att innebära.

Siirtolaisuusmuseon kuulumisia Tellervo Lahti

Vuosikokouksesta

Suomen Siirtolaisuusmuseon Tuki ry:n vuosikokous pidettiin 8.4.2015 Siirtolaisuusmuseon tiloissa Kulttuuritalo Pokilla Peräseinäjoella. Professori (h.c.) Olavi Koivukankaan luotsaaman kokouksen henkilövalinnoissa pitäytyttiin entisissä nimissä, puheenjohtajaksi valittiin kunnallisneuvos Aaro Harjunpää Seinäjoen Peräseinäjoelta ja muiksi hallituksen jäseniksi Martti Jukkola Tampereelta, Liisa Kaukonen Isostakyröstä, Olavi Koivukangas Turusta, Marja-Terttu Saari Seinäjoelta ja Aki Salli Kurikasta. Hallituksen sihteerinä ja yhdistyksen taloudenhoitajana jatkaa toiminnanjohtaja Tellervo Lahti. Vuosikatsaus osoitti toimintaa ja yleisötapahtumia olleen jälleen runsaasti. Pysyvät ja vaihtuvat näyttelyt kiinnostivat yhä uutta kansainvälistäkin yleisöä.

Tulevan kesän tapahtumia

Tämän vuoden päätapahtuma on Kansainvälinen Siirtolaisjuhla, jota vietetään keskiviikkona 22.7. klo 14 alkaen Maailman Raitilla Kalajärven rannalla. Päivän pääteemana on Inkerinsuomalaisuus. Puhujiksi on kutsuttu pastori Arvo Survo ja toimitusjohtaja Hannu Kippo sekä Suomen Inkeriliiton edustaja. Siirtolaisjuhlaan tuodaan entiseen tapaan suomalaisten tervehdyksiä eri puolilta maailmaa. Toinen kesän suuri tapahtuma on Lännen Päivä sunnuntaina elokuun 16. päivänä.

Yhteislaulutilaisuudet Maailman Raitilla alkavat juhannuksen jälkeisenä keskiviikkona ja jatkuvat keskiviikkoiltaisina heinäkuun loppuun. Viime vuonna laadittuja pienoisnäytelmiä esitetään yleisölle myöhemmin ilmoitettavina ajankohtina. Keininleikkaajien iltapuhteesta, Matti Unkurin tarinasta Ylihärmästä Siperiaan ja Rastas-Tiinan Amerikan reistusta kertovia näytelmiä esitetään myös tilauksesta vähintään kymmenen hengen ryhmille pitkin kesää.

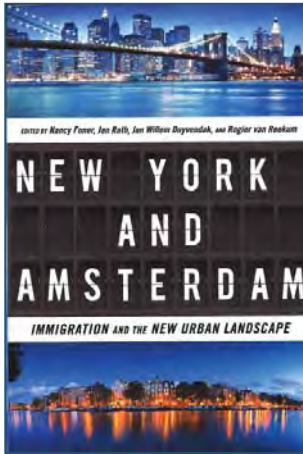
Ohjelmapalveluyrityksen kanssa tekemämme yhteistyön avulla kehitetään ryhmäkävijöiden pal-

veluja Maailman Raitilla ja Siirtolaisuusmuseossa. Vierailuun voi näyttelykierroksen ohella sisällyttää myös virkistystoimintaa ja ruokailuja. Tasokkaat mökkimajoituspalvelut ovat Maailman Raitin läheisyydessä. Matkailualan opiskelijoiden kanssa toteutamme syyslukukauden alussa koululaisryhmille siirtolaisseikkailun Maailman Raitilla. Lasten ja nuorten seikkailupolku opastaa siirtolaisuuden historiaan ja kansainvälisyyteen Maailman Raitin kohteiden avulla. Seikkailupolulle pääsevät myös yksittäiskävijät kesän aikana varaamalla käynnin ennakolta Siirtolaisuusmuseolta.

Amerikan ja Australian siirtolaisuutta esittelevien pysyvien näyttelyiden ohella Siirtolaisuusmuseolla on kesäkuun loppuun saakka kahden amerikkansuomalaisen keramiikkataiteilijan näyttely. Taiteilijoista Lenore Lampi on USA:n Minnesotan Duluthista ja Pirjo Polari-Khan Kalifornian San Josesta. Toivotamme kaikki tervetulleiksi vierailemaan Suomen Siirtolaisuusmuseoon ja Maailman Raitille edullisella käyntikohteiden yhteislipulla, joka sisältää myös kahvitarjoilun!

Keramiikkataiteilija Lenore Lammen tuotannossa on vaikutteita Suomen luonnosta. Kuva: Tellervo Lahti.

Foner, N., J. Rath, J.W. Duyvendak & R. van Reekum (2014, toim). *New York and Amsterdam: Immigration and the New Urban Landscape*, 328 s. New York University Press, New York. ISBN numero on 978-0-8147-3844-3.

VERTAILUSSA KAKSI MAAHANMUUTTAJEN MEKKAA

Kooltaan, sijainniltaan, politiikaltaan ja historialtaan Amsterdam ja New York ovat kaksi aivan erilaista kaupunkia. Amsterdam mahtuu New Yorkin sisälle kuusi kertaa pinta-alansa ja kolme kertaa väestönsä puolesta. New York on syntynyt 1600-luvulla, kun hollantilaiset perustivat Manhattanille ensin New Amsterdam -nimisen siirtokunnan, kun taas Amsterdam oli aikoinaan 1100-luvulla perustettu kalastajakylä. Kaiken lisäksi kaupungit sijaitsevat Atlantin valtameren eri puolilla. Eroavaisuuksista huolimatta molemmat kaupungit ovat vetäneet puoleensa suuren määrän maahanmuuttajia ja kumpikin kaupunki on saanut lempinimen ”maahanmuuttajien Mekka”. Molempien kaupunkien asukkaista noin kolmasosa onkin maahanmuuttajia, mikä on huomattava osuus. Suomessa maahanmuuttajia on koko väestöstä vain muutama prosentti. Nancy Fonerin, Jan Rathin, Jan Willem Duyvendakin ja Rogier van Reekumin yhteistyössä toimittama *New York and Amsterdam: Immigration and the New Urban Landscape* on maahanmuuttotutkimuksen saralla uudenlainen teos. Vastaavaa vertailevaa tutkimusta maahanmuuttajien vaikutuksista kaupunkiin on tehty vähän, joten tämä eri alojen asiantuntijoiden artikkeleista koostuva teos on tervetullut ja mielenkiintoinen lisä maahanmuutto- ja kaupunkitutkimuksen kenttään. Tulevaisuudessa maahanmuuttajien määrä tulee kasvamaan monissa kaupungeissa, joten perehtyminen niiden kaupunkien käytäntöihin, joissa maahanmuuttajia on jo nyt paljon, on tärkeää. New York ja Amsterdam ovat hyviä esimerkkejä, onnistumiseen ja epäonnistumiseen.

Teos on jaettu viiteen osioon, joissa jokaisessa käsitellään samaa aihetta kummankin kaupungin näkökulmasta. Ensimmäisessä osiossa käsitellään kaupunkien maahanmuuttohistoriaa, sitä miten kaupungeista on tullut sellaisia, kun ne tänä päivänä ovat ja miten maahanmuuton historia on vaikuttanut nykyiseen maahanmuuttoon. Maahanmuutolla on ollut suuri vaikutus New Yorkiin koko sen olemassaolon ajan. Aluksi tulijat olivat pääasiassa italialaisia, juutalaisia ja irlantilaisia. Nykyään maahanmuuttajia on jokaisesta maanosasta, mikä näkyy selvästi kävellessä New Yorkin kaduilla. Maahanmuuttajien määrä Amsterdamissa on vaihdellut historian aikana: 1600-luvulla tulijoita oli suhteellisesti ottaen lähes yhtä paljon kuin nykypäivänä, mutta 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa heidän osuutensa laski vain muutamaan prosenttiin koko väestöstä.

Teoksen toinen osio käsittelee vaikutuksia, joita maiden taloudellisella tilanteella on ollut maahanmuuttajien asemaan etenkin työmarkkinoilla. Sekä New York että Amsterdam ovat molemmat menestyviä taloudellisia keskuksia, jotka tarjoavat töitä lukuisille maahanmuuttajille, paperittomista ihmisistä korkeakoulutettuihin asiantuntijoihin. Amsterdam ei ole kuitenkaan aina ollut nuoria korkeakoulutettuja / Amsterdam -sloganillaan puoleensa vetävä kaupunki. 1980-luvulla koko Hollanti kärsi lamasta, jolla oli negatiivinen vaikutus erityisesti maahanmuuttajien työllisyystilanteeseen. Poliittiset muutokset, kuten esimerkiksi työttömyystukien karsiminen ja palvelualan kohentaminen, saivat talouden kuitenkin uuteen nousuun, jota se on jatkanut jo kahdenkymmenen vuoden ajan. Tällä hetkellä Amsterdam on teoksen mukaan Hollannin vetovoimaisin kaupunki. Asukkaista yli puolet on korkeakoulutettuja. Asukkaiden korkea koulutustaso tekee siitä vetävän kohteen myös maan ulkopuolella asuville korkeakoulutetuille. David Dyssegaard Kallick vertailee artikkelissaan maahanmuuttajia (eli Yhdysvaltojen ulkopuolella syntyneitä) ja amerikkalaisia (eli Yhdysvalloissa syntyneitä) työntekijöinä New Yorkissa. Artikkelia lukiessa pohdin, että koska maahanmuuttajat ovat todella heterogeeninen ryhmä, johon mahtuu niin ikuisia työttömiä kuin työelämässä menestyjiä, kahtiajako Yhdysvalloissa ja muualla syntyneisiin ei välttämättä kerro koko totuutta. Kallick itsekin toteaa viisaasti artik-

kelinsa lopussa, että ihmisen etnisyydellä saattaa olla New Yorkissa enemmän merkitystä hänen menestykseensä työelämässä kuin kansalaisuudella.

”Rodun” ja uskonnon merkitystä käsitelläänkin teoksen kolmannessa ja mielestäni mielenkiintoisimmassa osiossa. Jo ”rotu” sanana tulkitaan eri tavoin Hollannissa ja Yhdysvalloissa. Hollannissa sanan käyttöä ei hyväksytä, kun taas Yhdysvalloissa sitä käytetään normaalisti poliittisessa päätöksenteossa. Molemmissa kaupungeissa on havaittavissa vastakkainasettelua ”meidän” ja ”muiden” välillä. New Yorkissa ihmiset jaetaan usein ihonvärin mukaan mustiin ja valkoisiin, kun taas Amsterdammassa jako tapahtuu pääosin ei-muslimien ja muslimien välillä. Amsterdammassa muslimit, erityisesti marokkolaiset ja turkkilaiset, joutuvat syrjinnän ja ennakkoluulojen kohteeksi. Heidät nähdään uhkana länsimaiselle kulttuurille ja arvoille, ja Islamin uskon nähdään vaikeuttavan integroitumista yhteiskuntaan. Yhdysvalloissa vallitsee historiansa takia ristiriitainen suhtautuminen maahanmuuttajia kohtaan. Toisaalta maalla on pitkä ja synkkä orjuuden ja syrjinnän historia, mutta toisaalta se kokee itsensä vahvasti maahanmuuttomaaksi ja eri kansalaisuuksien sulatusuuniksi. New Yorkissa syrjintää tapahtuu yhä rodun perusteella. Mitä tummempi iho ihmisellä on, sitä enemmän syrjintää hän kohtaa. Jako mustiin ja valkoisiin on siis yhä näkyvillä, mutta muualta tulleet kansalaisuudet, kuten aasialaiset ja latinalaisamerikkalaiset ovat monimutkaistaneet vastakkainasettelua.

Neljännessä osiossa pohditaan, miten maahanmuuttajien kyky ottaa osaa ja vaikuttaa politiikkaan on muuttunut menneiden vuosikymmenien aikana, sekä millainen rooli eri etnisillä ryhmillä on politiikassa. Maahanmuuttajien kasvava määrä on molemmissa kaupungeissa muuttanut poliittisia valtasuhteita, kun maahanmuuttajien osuus äänestäjistä on kasvanut. Esimerkiksi New Yorkissa vielä 1950-luvulla 90 % äänestäjistä oli valkoisia, nykyään noin puolet äänestäjistä on maahanmuuttajia tai ainakin toinen heidän vanhempansa on maahanmuuttaja. Maahanmuuttajien osallistumismahdollisuudet politiikkaan, esimerkiksi äänestämällä, ovat erilaiset New Yorkissa ja Amsterdammassa. Amsterdammassa paikallisissa vaaleissa saavat äänestää myös ne ei-kansalaiset, jotka ovat asuneet kaupungissa vähintään viiden vuoden ajan. New Yorkissa

puolestaan vain virallisilla Yhdysvaltojen kansalaisilla on äänioikeus, mikä vähentää maahanmuuttajien vaikutusmahdollisuuksia. Kuitenkin kummasakin kaupungissa maahanmuuttajien osuus päätäjissä on pienempi kuin mikä heidän todellinen osuutensa on kaupungin väestöstä.

Teoksen viimeisessä osiossa käsitellään sitä, miten toisen polven maahanmuuttajat ovat muokanneet kaupunkien kulttuurista kenttää. Maahanmuuttajien jälkeläisiin vaikuttavat sekä omien vanhempien taustat että myös nykyinen asuinpaikka, joten he tietämättäänkin ovat luomassa uusia kulttuurisia ilmiöitä. Sekä Amsterdammassa ja New Yorkissa maahanmuuttajat ovat olleet muuttamassa kaupunkien kulttuurista kenttää, mutta silti kaupungit eroavat tässäkin asiassa toisistaan. New Yorkissa maahanmuuttajien jälkeläiset ovat jo kauan vaikuttaneet kaupungin kulttuuripiireissä niin taiteen, musiikin, teatterin ja elokuvan aloilla. Ei ole ihme, että New York vetää puoleensa menestyksenhaluisia nuoria eri puolilta maailmaa. Amsterdammassa eri maahanmuuttajaryhmien moninaisuus ei ole yhtä suuri kuin New Yorkissa ja kaupunki nähdäänkin länsimaisen taiteen sydämenä. Tämän takia Amsterdammassa maahanmuuttajien jälkeläisillä on vaikeampaa vaikuttaa ja saada vakiintuneiden kulttuuripiirien hyväksyntää.

Teos sisältää paljon viittauksia ajankohtaisiin tapahtumiin, mikä elävöittää tekstiä, ja tekee siitä mielenkiintoista luettavaa. Kirja onnistuu mielestäni tavoitteessaan eli kaupunkien vertailussa, mutta teoreettinen taustoitus puuttuu suurelta osin. Vertailuun valitut teemat ovat mielestäni hyviä ja luovat monipuolisen kuvan maahanmuuton vaikutuksista. Teos on mielenkiintoinen myös maantieteilijän näkökulmasta, sillä Amsterdam ja New York ovat onnistuneita valintoja vertailtaviksi kaupungeiksi. Rakenteeltaan kaupungit ovat erilaisia, mutta kumpikin on onnistunut vetämään puoleensa suuren määrän maahanmuuttajia. Molemmilla kaupungeilla on siis positiivinen maahanmuuttoimago, vaikka Hollanti ei itseään teoksen mukaan maahanmuuttomaaksi haluakaan identifioida. Suosittelen teosta kaikille, jotka haluavat syventää tietojaan New Yorkista tai Amsterdammasta tai joita kiinnostavat maahanmuuton erityyppiset ja ajankohtaiset vaikutukset kaupunkeihin ja yhteiskuntaan. Teoksessa yhdistyvät monien eri tieteenalojen teemat,

joten kirja sopii hyvin luettavaksi niin sosiologeille kuin maantieteilijöille. Selkeytensä vuoksi kirja sopii mainiosti myös opetustarkoitukseen.

Emma Nikander

Elisabeth Ingila Hastad: Lapsuusmuistoja Pykeijästä. Sodassa ja rauhassa. 157 s. Tornion Kirjapaino Oy, Tornio 2012. ISBN 978-952-93-0276-5.

Siida on saamelaiskeskus Inarissa, joskus saamelaiden kansallismuseoksikin kutsuttu. Valtakunnallisena erikoismuseona Siida tarjoaa näyttelyitä, seminaareja – yleensäkin saamelaiskulttuuria laidasta laitaan. Siida ei sinällään ”nipota” tarjonnassaan, sillä museolla ja sen virkailijoilla on avara sydän. Niinpä Siidan kirjakaupasta voi tehdä todellisia Lappiin ja sen asujaimistoon liittyviä löytöjä. Viimeksi käteeni tarttui Elisabeth Ingila Hastadin viehättävä kirja ”Lapsuusmuistoja Pykeijästä”. Kirjoittajan sukunimi viittaa Suomeen, Inkilän sukuun.

Pykeija on nykyisin noin 250 asukkaan pieni kaustajakylä Varangin vuonon rannalla Finnmarkin läänissä. 1800-luvulla kylän asuttivat Lapista nälkää ja köyhyyttä pakoon tulleet suomalaiset siirtolaiset. Meri tarjosi aina leipää. Kylä tuli maailmankuuluksi 1980-luvulla, kun Pykeijan kaksi kalatehdasta teki konkurssin. Kyläläiset eivät lannistuneet, vaan he laittoivat valtakunnalliseen lehteen ilmoituksen, että kylä ihmisineen päivineen on myytävänä. Johan tuli julkisuutta ja sen myötä julkistakin tukea. Tänä päivänä Pykeija on pirteä suomalaistaustainen kylä, jonka asukkaat ovat ylpeitä suomalaisista juuristaan. Pohjois-Norjan suomalaisia kutsutaan myös kveeneiksi.

Kirjoittaja Elisabeth Ingila Hastad on syntynyt Pykeijässä vuonna 1939. Työuransa hän teki etelässä, lähinnä Oslossa ja Trömsissä. Jäätyään eläkkeelle opettajan virastaan, hän muutti takaisin synnysijalleen Pykeijään. Kirja on viehättävä lapsuusmuisto ankarista olosuhteista. Elisabethin ensimmäiset muistikuvat liittyvät sotaan, Norjahan oli saksalaisten miehittämä. Vaikka Elisabeth ei asioista paljoakaan ymmärtänyt, kuunteli hän herkällä korvalla aikuisten huolestuneita keskusteluja. Pykeija lienee ainut täysin saksalaisten tuhopoltolta säilynyt kylä Pohjois-Norjassa. Saksalaisten komentajana oli musiikista pitävä ”herra Falck”, joka tutustuttuaan kyläläisiin oman henkensä uhalla jätti kylän polttamatta. Hän sai tästä ankaran tuomion, mutta vieraili kylässä arvostettuna henkilönä 1960-luvulla.

Olette varmaan huomanneet, että olen tässä esittelyssäni käyttänyt kylästä kahta kirjoitusmuotoa: Pukeija ja Pykeija. Ensimmäinen versio lienee virallinen. Elisabeth itse käyttää jälkimmäistä Pykeija-muotoa. Se on hänen mukaansa kyläläisten käyttämä, ja hän halusi kirjassaan jatkaa tätä perinnettä.

Siirtolaisuusinstituutti on julkaissut useita Pohjois-Norjan kveeneihin liittyviä kirjoja, viimeisimpänä Marjut Anttosen ja Tarja Lappalaisen teokset. Ne tarjoavat erinomaista tietoa Pohjois-Norjan suomalaisten taustoista ja nykypäivästä. Sen sijaan perhehistoriaa, yksityisten henkilöiden muisteluja Elisabeth Inkila Hastadin tapaan on vähemmän eksynyt käsiini. Elisabeth on kirjoittanut kirjansa monikerroksisesti: alkuna ovat hänen vanhahtavalla suomenkielellä kirjoittamansa lapsuusmuistot. Pykeijalaisten suomen kieli muistuttaa paljon Pohjois-Ruotsissa puhuttua meän kieltä. Pääosa kirjasta on norjasta suomeksi käännettyä aikuisen muistelua.

Kirja on hämmästyttävän moniulotteinen: se käy satukirjasta sekä lapsille että lapsenmielisille aikuisille – kuten minulle. Toisaalta kirja on oiva dokumentti Pohjois-Norjan suomalaisten uskomattoman kovista ajoista ja selviytymistarinoista nykypäivän seesteisyyteen.

Ismo Söderling

Siirtolaisuusinstituutti 7.5.2015

MEV-seminaari teemalla: "Yksintulleet pakolaislapset"

MEV-seminaari toteutettiin osana instituutin **Tieteen päivien 7.–8.5.2015** ohjelmaa.

Luennot:

- ”Tämä projekti oli meille hyvä oikeesti” HALATEN -hanke yksintulleiden pakolaisnuorten ja AMK:n opiskelijoiden kokemuksin. KM, projektipäällikkö Outi Arvola, opiskelija-assistentti Abdinaasir Adam ja sosionomiopiskelija Annika Engström, Turun AMK.
- Yksin tulleet alaikäiset turvapaikanhakijat – kotouttamisen hyvät käytännöt. Vanhempi tutkija Krister Björklund, Siirtolaisuusinstituutti.
- Nuorten osallisuuden toteutuminen Edustaja-hankkeessa. VTM, suunnittelija Kia Lundqvist sekä kokemusasiantuntijat Asho Muhidin Mahamed ja Anita Sinanbegovic, Turun yliopiston Brahea-keskus.
- Ikä ja rajat – näkökulmia alaikäisenä yksintulleiden aikuistumiseen Suomessa. Sosionomi (AMK), yht.yo. Salla Korhonen, Tampereen yliopisto/Siirtolaisuusinstituutti.

Molempina päivinä oli luentoja lisäksi, opastettuja näyttelykiertoja, sukututkimuspalveluja ja mahtavia kirjatarjouksia.

Siirtolaisuusinstituutti jalkautui perjantaina myös kansan pariin Hansa-torille, kts. alin kuva.

Turun kaupungintalo 19.5.2015

"Siirtolaisuus ajassa" -juhlaseminaari

Kuvassa vas. dosentti Eva Söderling, johtaja Ismo Söderling ja instituutin hallituksen pj., kaupunginjohtaja Aleksi Randell. Eläkkeelle siirtyvän johtaja Ismo Söderlingin kunniaksi järjestettiin juhlaseminaari Turun kaupungintalolla 19.5.2015. Seminaarissa kuultiin monta mielenkiintoista ja ajankohtaista esitelmää muuttoliikkeistä. Seminaarin jälkeen oli Turun kaupungin vastaanotto. Tunnelma oli rento ja lämminhenkinen.

Ismo haluaa lämpimästi kiittää kaikkia työkavereitaan ja yhteistyökumppaneitaan vuosien varrelta ja toivottaa kaikille Hyvää kesää!

Kaarle Hjalmar Lehtisen ja Niilo ja Helen M. Alhon rahastoista myönnetyt apurahat 2015

Alhon rahaston johtosäännön 2 § mukaan rahaston tarkoituksena on tukea siirtolaisuuden tutkimusta, dokumentointia, julkaisu- ja näyttelytoimintaa sekä kansainvälistä yhteistyötä.

Lehtisen rahaston johtosäännön 2 §:n mukaan rahaston tarkoituksena on tukea Suomen, erityisesti Pohjois-Amerikkaan suuntautuneen siirtolaisuuden tutkimusta sekä Siirtolaisuusinstituutin dokumentointi-, tutkimus-, julkaisu-, näyttely- ja kongressitoimintaa.

Apurahahakemuksia saapui yhteensä 42 kappaletta, ja haettavien apurahojen yhteismäärä oli 45 980 €.

Siirtolaisuusinstituutin hallitus päätti 19.5.2015 kokouksessaan jakaa rahastoista seuraavasti:

Niilo ja Helen M. Alhon rahastosta 2 000 euroa:

- Lamér, Inkeri: "Ruotsinsuomalaisten työelämää Göteborgin telakoilla" -kirjan loppuun saattamiseen 1 000 €.
- Paksuniemi, Merja: Hankkeen "The Identity of the minority Children in Finland" tutkimuskuluihin 500 €.
- Tähjä, Katja: Tietokirjan "Karkoitettut" loppuun saattamiseen 500 €.

Kaarle Hjalmar Lehtisen rahastosta 2.000 euroa:

- Kostiainen, Auvo: "A Century of Strife. The Finnish Organization of Canada in 1901–2001" –tutkimuksen julkaistavaksi toimittamiseen 1 000 €.
- Ilmokari, Irina: "The Finnish presence in the Toronto Area-Unique immigrant stories" –hankkeen tutkimuskuluihin 500 €.
- Veijo, Katariina: "Hangosta Uuteen Maailmaan" –näyttelyn kuluihin 500 €.

Suomen Sotaveteraaniliiton ansiomitalit Kanadaan

Suomen Sotaveteraaniliitto on myöntänyt ansiomitalit kolmelle kanadansuomalaiselle. Leena Kelly, Satu Bell ja Ilkka Uitto keräsivät Kanadan Vancouverissa asuvien veteraanien muistelmia Rintamalta Länsirannikolle -projektissa.

Dokumenttifilmi: Rintamalta länsirannikolle: Vancouverin suomalaiset sotaveteraanit muistelevat, sai Suomen ensi-iltansa Turussa huhtikuussa 2014. Filmi näytettiin Oulussa tämän vuoden maaliskuussa.

Kuvaaja Ilkka Uitto, ohjaaja ja tuottaja Satu Bell ja vastaavat tuottaja sekä kirjoittaja Leena Kelly vastaanottivat ansiomitalinsa sotaveteraanien itsenäisyyspäiväjuhlan yhteydessä joulukuun 7. päivänä Metro Vancouverin Emmauskirkolla Burnabyssä. Ansiomitalien jako oli osa pastori Timo Saarisen kaksikielistä juh-

lajumalanpalvelusta. Brittiläisen Kolumbian sotaveteraanien puheenjohtaja Esko Kajander piti puheen veteraaneille, joita oli paikalla vielä muutama. Veteraanejahan haastateltiin 30, heistä kolmasosa on jo poistunut keskuudestamme.

Ansiomitalit jakoi suomalaisten sotaveteraanien Kanadan piirin varapuheenjohtaja Petteri Mökkönen. Paikalla oli myös Suomen kunniakonsuli Tom Nyberg.

Siirtolaisuusinstituutti kustansi sekä suomenkielisen *Suomen rintamalta Kanadan länsirannikolle* että englanninkielisen *From the Front to the West Coast* kirjat. Molempia kirjoja voi ostaa Siirtolaisuusinstituutin verkkokaupasta. Lisätietoja projektista löytyy sivustolta www.leenakelly.com

Kuvassa vas. Petteri Mökkönen, Ilkka Uitto, Leena Kelly ja Satu Bell.

John Morton –palkinto 2015 Hüllya Kydölle

Siirtolaisuusinstituutin vuoden 2015 John Morton -palkinto (suuruudeltaan 2 000 euroa) on myönnetty turkulaiselle toiminnanjohtajalle Hüllya "Hissu" Kydölle hänen urauurtavasta ja monipuolisesta työstään Suomeen muuttaneiden sopeutumisen ja kotoutumisen edistämisestä. Kytö on mm. perustanut Suomeen muuttaneille tarkoitettun DaisyLadies yhdistyksen, samoin hän on tehnyt aloitteen valta-kunnallisen kansalaistamisjuhlan saamiseksi (toteutettu menestyksellisesti Turussa).

Hissu Kytö on myös ollut käynnistävä voima, kun eri kaupunkeihin on perustettu kansainvälisiä kohtaamispaikkoja (mm. Caisa Helsingissä). Hänen aloitteestaan on perustettu muslimeille tarkoitettuja rukouspaikkoja ja hautausmaita. Hän on myös kansainvälisen "Nations United" -jalkapalloseuran perustajajäsen ja ensimmäinen sihteeri. Lisäksi Hissu Kytö on voimakkaasti edistänyt Suomeen muuttaneille tarkoitettua tiedottamista ja kielikoulutusta.

Voidaan perustellusti sanoa, että Hissu Kydön uraan liittyy läheisesti Suomen muuttuminen siirtolaisia vastaanottavaksi, monikulttuuriseksi yhteiskunnaksi. Hän on aina ollut pyyteettömästi käytettävissä, kun uusia aloitteita ja uudistuksia tarvitaan Suomeen muuttaneiden asioiden edistämiseksi.

"Tieto on valtaa ja kieli on avain – Suomeen muuttajalta puuttuvat nämä kaksi asiaa. Voiko silloin olla tasavertainen?" kysyy Hissu Kytö. "Muuttajille on heti alusta lähtien tehtävä selväksi oma kulttuurimme, arkipäivämme, elämämmme, arvomme, tabumme. Vain siten on mahdollisuus lähestyä toisiamme ja saada luottamusta". "Meidän olisi kannustettava muuttaneita toimimaan vertais-tukena omasta maastaan tuleville – asiat menisivät paljon paremmin perille, jos omasta kulttuuris-

ta oleva henkilö kertoisi tulokkaalle Suomesta ja elämänmuodostamme" sanoo Hissu Kytö.

Johtaja Ismo Söderlingin mukaan ilman Hissu Kydön aktiivisuutta moni maahanmuuttoon liittyvä uudistus olisi jäänyt tekemättä. Söderlingin mukaan "on tärkeää, että Kydön aloite valtakunnallisen kansalaistamispäivän saamiseksi vihdoin toteutuisi. Suomi on tässä asiassa selvästi jälkijunassa".

Palkinto luovutettiin 19.5. juhlaseminaarissa Turun kaupungintalolla.

Dynaaminen ruotsinsuomalaisuus -seminaari

OHJELMA

10.05 Avaus

Johtaja Tuomas Martikainen, Siirtolaisuusinstituutti

10.15 Ruotsinsuomalaiset ja suomalaiset voimavaroina toisilleen

Tutkimusjohtaja Elli Heikkilä, Siirtolaisuusinstituutti

10.30 "Siirtolaisista kansalliseksi vähemmistöksi"

Professori Jarmo Lainio, Tukholman yliopisto

11.00 Raskas metalli – suomalaiset laivanrakentajina Göteborgissa

Kulttuuritieteilijä, verkostotutkija Inkeri Lamér, Siirtolaisuusinstituutti

11.30 Ruotsinsuomalaisten uudet sukupolvet esittäytyvät

Esittelyssä Arvet-näyttely ja hallintoalueuudistus

Johtaja Erkki Vuonokari ja projektikoordinaattori Sanja Honkanen Skoog, Ruotsinsuomalaisten arkisto

Pj. tutkimusjohtaja Elli Heikkilä, Siirtolaisuusinstituutti

Ruotsinsuomalaiset goes Åbo

(järj. Kulttuuri.se yhteistyössä Suomen arvostelijain liiton ja Turun yliopiston kotimaisen kirjallisuuden opiskelijoiden kanssa.)

12.00 Mitä ruotsinsuomalainen kirjallisuus on?

Vähemmistökirjallisuuden professori Satu Gröndahlia haastattelee kirjailija Maarit Turtiainen

12.20 Kustantaja ja kirjailija samassa persoonassa

Kirjailija Kaino Ranén pyörittää ruotsinsuomalaista kirjallisuutta julkaisevaa kustantamoaa Compania Comderia ja on myös itse tuottelias kirjailija. Romaani Pilvet Kannaksen yllä on saanut kauan odotetun jatko-osan, Mierontie. Turun yliopiston kirjallisuuden opiskelijat haastattelevat

12.40 Ruotsinkielistä ruotsinsuomalaista runoutta

Runoilija Tuija Nieminen Kristofersson ammentaa sävyjä tekstiinsä kahdesta kielestä ja kulttuurista. Toimittaja Liisa Paavilainen haastattelee

Siirtolaisuusinstituutti
Migrationsinstitutet
Institute of Migration

www.migrationinstitute.fi

Ruotsin kirkko

Sunnuntaina 4.10.2015 klo 10–16
Turun kirjamessuilla, Bankettisali 1

- 13.00 "I skuggan av Jarmo – stand-up -esitys ruotsinsuomalaisesta naisesta"**
 Kulttuurituottaja Lina Puranen ja tanssija-näyttelijä Majula Drammeh, Ruotsi
- 13.30 Miksi pidän tiukasti kiinni suomalaisista juuristani?**
 Kirjailija Susanna Alakoskea haastattelee kirjailija Maarit Turtiainen
- 14.00 Suomen kielen merkitys elinkeinoelämälle Ruotsissa**
 Viestintäpääällikkö Mikko Viitala, Tieto, Ruotsi
- 14.30 Kirkon vähemmistötyö**
 Monikielisyysasioiden käsittelijä Tiina Kiveliö, Ruotsin kirkko
- 15.00 Suomesta äidinkielenä ja suomen äidinkielen opetuksesta Ruotsissa**
 Opintorehtori Sari Pesonen, Tukholman yliopisto
- 15.30 Rap-esitys, Ruotsinsuomalainen identiteetti**
 Rap-artisti Jesse Piisinen, Ruotsi
- 16.00 Seminaarin päätössanat**
 Johtaja Tuomas Martikainen, Siirtolaisuusinstituutti ja professori Jarmo Lainio, Tukholman yliopisto

Pj. professori Jarmo Lainio, Tukholman yliopisto

Tervetuloa!

Ruotsinsuomalaisten arkisto
 Sverigefinländarnas arkiv

60
 1950–2010

SUOMEN ARVOSTELIJAIN LIITTO RY
 FINLANDS KRITIKERFÖRBUND RF
 THE FINNISH CRITICS' ASSOCIATION

IX Valtakunnallinen Muuttoliikesymposium

Maassamuutto ja siirtolaisuus kehityksen moottoreina? Näkökulmia Suomen alueelliseen ja väestölliseen tulevaisuuteen

19.-20.11.2015

Siirtolaisuusinstituutti, Eerikink. 34, 20100 Turku

ILMOITTAUTUMISET: <http://kauppa.siirtolaisuusinstituutti.fi/>

Lisätietoa seminaarista ja ohjelmasta löydät kotisivujemme
etusivulta välilehdeltä tapahtumat:

http://www.migrationinstitute.fi/fi#quicktabs-fi_etusivu=1&quickset-fi_tapahtumat=1

Siirtolaistarinoita tosielämästä -keruukampanja

Siirtolaisuusinstituutti järjestää tarinankeruukampanjan suomalaisten siirtolaisten seikkailuista ja kimmelluksista maailmalla. Tavoitteena on julkaista parhaat tarinat kirjan muodossa.

Tarinat voivat olla yhtä hyvin humoristisia kuin vakavampiakin kertomuksia esim. siirtolaisen kohtaamista kielellisistä tai kulttuurisista väärinymmärryksistä. Sekä omakohtaiset että muilta kuulut, niin uudet kuin vanhatkin tarinat ovat tervetulleita. Etusijan annamme lyhyille ja napakoilla teksteille, mutta hyvä juttu kestää pitemmänkin lukemisen. Teksti voi olla humoristisesti kirjoitettu, mutta mielellään tosipohjainen. Vitsejäkin voi silti lähettää.

Osallistujien kesken arvomme hyviä kirjepalkintoja!

Lähetä tarinasi 31.8.2014 mennessä, joko kirjeitse osoitteella Siirtolaisuusinstituutti, Eerikinkatu 34, 29100 Turku, Finland tai sähköpostilla info@siirtolaisuusinstituutti.fi

Lisätietoja: johtaja Ismo Söderling (isoder@utu.fi) tai tietopalvelupäällikkö Jouni Korkiasaari, (joukork@utu.fi)

Kirjoitusohjeet

Otamme mielellämme vastaan erilaisiin muuttoliikkeisiin liittyviä artikkeleita.

Lisätietoja: kirsi.sainio@utu.fi

- Artikkelin enimmäispituus on 5 000 sanaa sisältäen tiivistelmän (abstractin), taulukot sekä kuvat (yhteensä noin 10-12 liuskaa). Muiden kirjoitusten kuten kirja-arvostelujen, konferenssi-esittelyjen jne. enimmäispituus on 1 000 sanaa.
- Materiaali lähetetään Microsoft Word- tai yleisenä rtf-muotoisena tiedostona. Käsikirjoitukset kirjoitetaan 1,5 rivivälillä ja fonttikoolla 12. Kirjoitus lähetetään sähköpostin liitetiedostona.
- **Kuvioiden tulee olla excel-muodossa** ja tarvittaessa tulee toimittaa niiden mukana alkuperäisdata kuvioiden mahdollista uudelleen tekemistä varten. **Tekstin sekaan valmiiksi upotettuja kuvioita ei tule käyttää.**
- Taulukot ja kuvat merkitään järjestyksessä ("taulukko 1 tähän") tekstiin siihen kohtaan, mihin tekijä(t) sen haluavat. Kukin taulukko ja kuvio tulee artikkeliliitteen loppuun omalle sivulleen siinä järjestyksessä kun se esiintyy tekstissä. Taulukot ja kuvat liitetään mukaan myös korjattuun käsikirjoitukseen. Taulukoiden desimaaleissa käytetään pilkkua.
- **Valokuvien tulee olla hyvälaatuisia ja riittäväällä tarkkuudella skannattuja.** Digitaalikameralla otetut valokuvat voidaan lähettää sellaisenaan. Kuvia skannattaessa tulee käyttää resoluutiota 300 dpi (pistettä tuumalle) ja pidemmän sivun kohdekokona (target size) 20 cm. Web-sivustoilta tallennettuja kuvia ei käytetä. Kuvat pitää toimittaa erillisinä kuvatiedostoina. Tekstitiedostoon valmiiksi upotettuja valokuvia ei tule käyttää.
- Tekstiä ei tule tavuttaa etukäteen. **Kappaleen jälkeen painetaan rivinvaihtoa (enter) – ei siis sisennyksiä, tyhjiä rivejä tms.**

HUOM! Yksityiskohtaiset kirjoitusohjeet löytyvät nettisivuiltamme:
<http://www.siirtolaisuusinstituutti.fi/art/smlehti.php>

Ilmoitushinnat

Sivukoko B5, 176x250mm (leveys x korkeus)

Takakansi; aina 4-värinen

1/1 sivu	176x250mm	500 €
½ sivu vaaka	176x125mm	300 €
1/3 sivu vaaka	176x83mm	200 €

= leikkaukseen (reunaan) asti

Takakannen sisäpuoli; aina 4-värinen

1/1 sivu	176x250mm	400 €
½ sivu	176x125mm	250 €
1/3 sivu	176x83mm	170 €

= leikkaukseen asti

Sisäsivut; aina mustavalkoinen (mv)

1/1 sivu	154x204mm	250 €
1/2 sivu	154x102mm	150 €
1/3 sivu	154x68mm	100 €

= marginaalit huomioitu, joten ilmoitus ei ulotu leikkaukseen asti

Emme tarjoa ilmoitusten suunnittelupalveluja.
Hintoihin ei lisätä alv:tä.

Ilmoitusmyynti:

Kirsi Sainio
Puhelin 02-2840 465
kirsai@utu.fi

Ilmoitusaineisto

Luovuta ilmoituksesi meille julkaisuvalmiina aineistona. Julkaisuvalmis ilmoitusaineisto on digitaalinen Adobe PDF-tiedosto. Ilmoitusvalmistuksessa suosituksena on Adoben CS3–CS4 grafiikkaohjelmistot, Illustrator ja InDesign. Väriarvot määritellään prosessiväreinä (cmyk). Värikuvat cmyk- väritilassa ja mustavalkoiset gray-väritilassa. Kuvat muodoissa jpeg, eps tai tiff. Kuvien resoluutio 300dpi.

Aineiston toimitus:

Sähköposti: kirsai@utu.fi
Postitse: CD-ROM-levy, UBS-massamuisti

Aineiston deadline seuraavaan numeroomme on 15.8.2015.

Ilmoitus-
hinnat

Uutuuksia:

Riku Kauhanen, Jouni Korkiasaari & Ismo Söderling
LIIKKEELLÄ – Siirtolaisuusinstituutti 1974–2014
Erikoisjulkaisu E6. Painosalama, Turku 2015. 124 s.

Siirtolaisuusinstituutista on tullut 40 vuoden aikana maamme keskeisin siirtolaisuuden resurssikeskus. Instituutti tutkii, julkaisee alan kirjallisuutta, järjestää tapahtumia, arkistoi, ylläpitää kirjastoa ja opastaa sukututkimuksessa. Instituutin tiloissa on jatkuvasti esillä myös siirtolaisuuteen liittyviä näyttelyitä, ja nimenomaan siirtolaisten itsensä tekeminä.

Juhlakirjallaan instituutti haluaa myös muistuttaa, että me kaikki olemme muuttaneet joskus. Lähes jokaisella meillä on myös sukulaisia rajojemme ulkopuolella. Suomeen myös muutetaan. Kun instituutti perustettiin, oli maassamme noin 10000 maahanmuuttajaa. Nyt luku on 300000 ja kasvaa kovaa vauhtia.

Hinta 10 € + toimituskulut

Elli Heikkilä and Daniel Rauhut (eds.)
Marriage Migration and Multicultural Relationships
Migration Studies C 25. Painosalama, Turku 2015. 202 p.

With human mobility on the rise, multicultural marriages have become noticeably more common in the past decades. The marriage market has thus expanded over time, going from being exclusively local and national to becoming increasingly global. Marriage, in turn, has become a significant factor that influences migration. This edited book looks at marriage migration and multicultural marriages from a wide range of viewpoints and takes into account the spectrum of dynamism.

This edited book aims to deliver more information and a greater understanding of how dynamic multicultural marriages are in different societies around the world. The book includes chapters that look at the phenomenon globally but also provide views at the national and local levels.

Hinta 15 € + toimituskulut

Tilaukset/Orders: <http://kauppa.siirtolaisuusinstituutti.fi/>
email: satu.lopponen@utu.fi